

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Loretánské nám. 5, 118 00 Praha 1
tel.: +420 224 182 310
email: okp_sekretariat@mzv.cz

V Praze dne 26. února 2021

ŽALOBA

předkládaná v souladu s článkem 259 Smlouvy o fungování Evropské unie

ČESKOU REPUBLIKOU

(žalobkyně)

zastoupenou panem Martinem Smolkem, panem Jiřím Vláčilem a paní Lucií Dvořákovou

proti

POLSKÉ REPUBLICE

(žalovaná)

NA URČENÍ NESPLNĚNÍ POVINNOSTÍ VYPLÝVAJÍCÍCH ZE SMLUV

v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów.

OBSAH

I. PŘEDMĚT ŽALOBY A SHRnutí JEJÍHO OBSAHU	3
II. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI	4
III. POSTUP PODLE ČL. 259 SFEU.....	8
IV. PRÁVNÍ RÁMEC	8
IV.1. UNijní PRÁVO	8
IV.2. POLSKÉ PRÁVO	16
V. ŽALOBní DŮVODY.....	19
V.1. SYSTÉMOVÁ PORUŠENÍ UNijníHO PRÁVA.....	19
V.2. PORUŠENÍ UNijníHO PRÁVA V SOUVISLOSTI S ROZHODNUTÍM EIA.....	23
V.3. PORUŠENÍ UNijníHO PRÁVA V SOUVISLOSTI S BÁŇSKÝM POVOLENÍM DO ROKU 2026	29
VI. ŽÁDOST O PŘEDNOSTNÍ PROJEDNÁNÍ VĚCI	42
VII. NÁVRH ROZHODNUTÍ.....	42
VIII. SEZNAM PŘÍLOH.....	44

I. PŘEDMĚT ŽALOBY A SHRnutí JEJÍHO OBSAHU

- 1 Česká republika se touto žalobou na základě čl. 259 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „SFEU“) domáhá určení, že Polská republika (dále jen „Polsko“) v souvislosti s povolovacím řízením za účelem prodloužení a rozšíření těžební činnosti v dole Turów nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají ze směrnice 2011/92¹, směrnice 2000/60², směrnice 2003/4³, jakož i přímo ze Smlouvy o EU (dále jen „SEU“).
- 2 Tato žaloba navazuje na podnět⁴ podaný k Evropské komisi (dále jen „Komisi“) v souladu s druhou větou čl. 259 SFEU dne 30. září 2020.
- 3 **Zaprvé**, Polsko porušilo směrnici 2011/92 tím, že zavedlo vnitrostátní právní úpravu, podle které je možné prodloužit povolení k těžební činnosti o 6 let bez posouzení vlivů na životní prostředí a podle které je řízení o vydání povolení k těžební činnosti ve většině případů neveřejné.
- 4 **Zadruhé**, Polsko porušilo směrnici 2011/92 tím, že rozhodnutí o environmentálních podmínkách k záměru *Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów*, zahrnující rozšíření a prodloužení těžební činnosti v dole Turów do roku 2044, prohlásilo za okamžitě vykonatelné, čímž vyloučilo účinnou právní ochranu vůči tomuto rozhodnutí. Zároveň Polsko porušilo směrnici 2000/60 tím, že obsah rozhodnutí o environmentálních podmínkách nepokrývá adekvátně celou dobu záměru z hlediska dopadů těžby na stav vodních útvarů.
- 5 **Zatřetí**, Polsko porušilo směrnici 2011/92 tím, že neumožnilo dotčené veřejnosti ani České republice zapojení do řízení o vydání povolení k těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów do roku 2026, že vydané povolení nezveřejnilo a České republice jej zaslalo až po více než pěti měsících a v nekompletní podobě, že polské právo brání přezkumu tohoto povolení ze strany dotčené veřejnosti a také tím, že v tomto povolení nebylo řádně zohledněno posouzení vlivů na životní prostředí. Tímto jednáním se Polsko dopustilo též porušení směrnice 2003/4 a zásady loajální spolupráce dle čl. 4 odst. 3 SEU.

¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých soukromých a veřejných záměrů na životní prostředí.

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. října 2000, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

⁴ Viz Příloha A.1.

II. SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

- 6 Hnědouhelný povrchový důl Turów se nachází na polském území u obce Opolno-Zdrój v přímé blízkosti hranic s Českou republikou⁵ i Německem. Těžba zde probíhá už cca 100 let, přičemž již v minulosti byly zaznamenány výrazné negativní vlivy těžební činnosti, a to zejména na stav podzemních vod v České republice (mimo jiné přetěžení zlomu v jižní části Žitavské pánve v 80. letech způsobilo pokles hladin podzemních vod v přilehlém okolí o 50 metrů).⁶
- 7 Posledních 26 let probíhala těžba v dole Turów na základě povolení k těžební činnosti z roku 1994.⁷ Jelikož bylo toto povolení vydáno před přistoupením Polska k EU, nebylo spojeno s posouzením vlivů na životní prostředí, které by odpovídalo požadavkům unijního práva. Platnost tohoto povolení končila 30. dubna 2020.
- 8 Vzhledem ke končící platnosti dosavadního povolení byl připraven plán na realizaci záměru prodloužení a rozšíření těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów až do roku 2044. V souladu s unijním i polským právem je za nezbytnou podmínku realizace tohoto záměru považováno posouzení vlivů na životní prostředí⁸ a vydání finálního povolení k těžební činnosti.⁹
- 9 Dopisem ze dne 2. dubna 2015 Polsko informovalo Českou republiku o zahájení procesu EIA pro záměr s názvem *Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów* a požádalo o sdělení, zda má Česká republika zájem o mezistátní posouzení.¹⁰ Záměr zahrnuje rozšíření a prodloužení těžební činnosti v dole Turów do roku 2044, jehož celková plocha dobývky činí cca 30 km² (oproti současné ploše 26 km² má dojít k rozšíření o cca 4 km²).¹¹ Není tedy pochyb o tom, že záměr podléhá procesu EIA dle čl. 4 odst. 1 ve spojení s bodem 19 přílohy I směrnice 2011/92 (povrchový důl s rozlohou přesahující 25 ha), případně též s bodem 24 přílohy I směrnice 2011/92 (změna nebo rozšíření záměru uvedeného v příloze I dosahující stanovených prahových hodnot).

⁵ Nyní se nejbližší část dolu nachází cca 800 metrů od česko-polské hranice, přičemž záměr rozšíření těžební činnosti počítá s přiblížením hranice dolu až na vzdálenost 250 metrů od česko-polské hranice a 1 km od nejbližšího osídlení na českém území. Viz Příloha A.2 (Mapa oblasti), Příloha A.3 (Dokumentace SEA), Příloha A.4 (Dokumentace EIA), str. 70 v souvislém číslování příloh.

⁶ Viz Příloha A.5 (Odborná studie), str. 75 v souvislém číslování příloh.

⁷ Viz Příloha A.6. (Koncese z roku 1994).

⁸ Viz bod 50 této žaloby, který vychází z čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92.

⁹ Čl. 21 odst. 1 bod 2 geologického a těžebního zákona, viz bod 54 této žaloby.

¹⁰ Viz Příloha A.7.

¹¹ Viz Příloha A.4, str. 66 v souvislém číslování příloh.

- 10 Česká republika vzápětí dne 22. května 2015 projevila zájem o zapojení do mezistátního procesu EIA dle Úmluvy z Espoo¹² a dle čl. 7 směrnice 2011/92.¹³
- 11 Mezi Českou republikou a Polskem proběhlo několik písemných výměn, veřejné projednání i odborné jednání mezi českými a polskými experty. Z těchto mezistátních konzultací vzešly společné závěry, které se promítly do protokolu z mezistátních konzultací zahrnujícího mj. požadavky české strany. Tento protokol česká i polská strana oficiálně odsouhlasily a podepsaly v listopadu 2019.¹⁴
- 12 Dne 15. listopadu 2019 vydala Česká republika k předmětnému záměru závěrečné nesouhlasné stanovisko,¹⁵ ve kterém stanovila řadu podmínek, které požadovala po polské straně splnit, pokud by záměr měl být realizován i přes nesouhlas České republiky. Většina z těchto podmínek vyplývala z protokolu z mezistátních konzultací, některé byly stanoveny na základě debaty v České republice.
- 13 V prosinci 2019 se Česká republika z podnětu občana dozvěděla, že polské orgány zahájily řízení o vydání povolení k těžební činnosti v hnědouhelném ložisku Turów na dalších 6 let (tj. do roku 2026). K tomuto záměru nebylo zahájeno žádné vlastní posouzení vlivů na životní prostředí za účasti veřejnosti či dotčených členských států, přestože se jednalo o povolení povrchové těžby o velkém rozsahu. Česká republika požadovala poskytnutí relevantních informací, protože zde byly důvodné obavy, že tento záměr bude mít přeshraniční vlivy. Polsko však žádné podstatné informace neposkytlo a pokračovalo v povolovacím řízení.
- 14 Tento postup polských orgánů patrně vycházel z novely polského zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na posouzení ochrany životního prostředí a posouzení dopadů na životní prostředí z roku 2018, která zavedla mj. zjednodušený režim pro prodlužování povolení k těžbě hnědého uhlí o 6 let bez nutnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí.¹⁶ Důvodem pro tuto změnu byl především velký počet těžebních povolení z 90. let, jejichž platnost končila v roce 2020. Polský zákonodárce byl zjevně veden obavou, že dodržení veškerých předepsaných

¹² Úmluva o posuzování vlivů na životní prostředí přesahujících hranice států, podepsaná v Espoo dne 25. února 1991.

¹³ Viz Příloha A.8.

¹⁴ Viz Příloha A.9.

¹⁵ Viz Příloha A.10.

¹⁶ Viz bod 51 této žaloby.

postupů pro prodlužování těchto povolení by bylo natolik časově náročné, že by se příslušná povolení nestihla prodloužit před ukončením jejich platnosti, tudíž by došlo k přerušení těžby.¹⁷

- 15 Dne 21. ledna 2020 vydal Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí ve Wroclawi závěrečné rozhodnutí o environmentálních podmínkách (dále též jen „rozhodnutí EIA“),¹⁸ kterým byl vysloven souhlas se záměrem prodloužení a rozšíření těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów do roku 2044. O pouhé dva dny později, tedy dne 23. ledna 2020, pak tentýž orgán rozhodl o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.¹⁹ Tím se tedy rozhodnutí EIA stalo okamžitě vykonatelným navzdory tomu, že není konečné, neboť proti němu běží odvolací řízení (do něhož se zapojilo v souladu s polským právem i několik českých subjektů²⁰). V důsledku toho bylo možné vydat povolení k těžební činnosti (a realizovat záměr) ještě před ukončením přezkumu rozhodnutí EIA.
- 16 Mezitím Česká republika opakovaně žádala Polsko o poskytnutí více informací ohledně řízení o vydání povolení k těžební činnosti do roku 2026.²¹ V dopise ze dne 5. března 2020 Polsko uvedlo, že žádost o prodloužení těžby o 6 let byla na žádost investora změněna a bylo k ní připojeno rozhodnutí EIA.²²
- 17 V mezidobí se do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 pokusily vstoupit nevládní organizace Frank Bold, Greenpeace ČR a Eko-Unia, jejichž žádosti o vstup do řízení však byly zamítnuty z důvodu, že účast veřejnosti k tomuto záměru byla údajně zajištěna v rámci řízení o vydání rozhodnutí EIA.²³
- 18 Dne 20. března 2020 vydalo polské ministerstvo klimatu rozhodnutí o prodloužení těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów o 6 let, tj. od 1. května 2020 do 30. dubna 2026 (dále jen „báňské povolení do roku 2026“). Na základě tohoto povolení v současnosti probíhá těžební činnost.
- 19 Česká republika opakovaně žádala Polsko o zaslání báňského povolení do roku 2026,²⁴ Polsko ovšem odmítalo povolení poskytnout s poukazem na neveřejnost předmětného

¹⁷ Viz Příloha A.11 (Zpráva o dopadech dotčené novely), str. 124 v souvislém číslování příloh.

¹⁸ Viz Příloha A.12.

¹⁹ Viz Příloha A.13.

²⁰ Liberecký kraj, město Hrádek nad Nisou, nevládní organizace Frank Bold a Greenpeace.

²¹ Viz Příloha A.14, Příloha A.15 a Příloha A.16.

²² Viz Příloha A.17.

²³ Viz Příloha A.18.

²⁴ Viz Příloha A.19 a Příloha A.20.

řízení.²⁵ Nakonec Polsko toto povolení České republice zaslalo po více než 5 měsících od jeho vydání.²⁶ Výroková část tohoto povolení²⁷ se nicméně omezuje výhradně na změnu data platnosti předcházející koncese vydané v roce 1994 (a v průběhu času několikrát pozměněné), jejíž platnost je tímto prodlužována. Povolení vůbec neobsahuje základní popis záměru a ani závaznou aplikaci podmínek rozhodnutí EIA.

- 20 V návaznosti na zahájení postupu podle čl. 259 SFEU Polsko zaslalo České republice v prosinci 2020 další požadované dokumenty – konkrétně původní žádost o báňské povolení do roku 2026 a veškerá rozhodnutí, kterými bylo v průběhu let 1994 až 2020 měněno původní povolení k těžební činnosti z roku 1994.²⁸ Česká republika však nadále nemá k dispozici jakýkoli jednotící dokument, ze kterého by bylo možné srozumitelně seznat přesný rozsah a podobu záměru, jehož realizace byla povolena od 1. května 2020.
- 21 Zároveň obsah báňského povolení do roku 2026 i žádost o toto povolení potvrzují, že při vydání tohoto povolení ve skutečnosti nebylo zohledněno rozhodnutí EIA (viz body 159 až 165 této žaloby).
- 22 Průběžným měřením hladin podzemních vod na českém území v bezprostřední blízkosti dolu Turów v letech 2020 i 2021 bylo zjištěno, že hladiny podzemních vod významně klesají, a to rychleji, než bylo předpokládáno v rámci modelu vytvořeného pro účely procesu EIA (viz bod 87 této žaloby). Tento pokles hladin podzemních vod je přímo přičitatelný vlivu těžby v dole Turów a reálně se projevuje úbytkem zásob pitné vody pro příhraniční oblasti na české straně (viz tamtéž).
- 23 Při družicovém průzkumu byly dále zjištěny neobvyklé výrazné poklesy terénu v dotčené oblasti, jejichž příčinou jsou výše uvedené poklesy hladin podzemních vod způsobené těžební činností, či přímo blízká těžební činnost (viz bod 88 této žaloby). Tyto poklesy terénu způsobují narušení statiky staveb a jejich poškození v příhraničních oblastech na české straně, přestože v rámci procesu EIA žádný dopad na stavby na českém území nebyl předpokládán (viz bod 88 této žaloby). Obdobné jevy v ještě horší míře se projevují i na německém území v obci Žitava v bezprostřední blízkosti dolu Turów (viz bod 88 této žaloby).

²⁵ Viz Příloha A.21 a Příloha A.22.

²⁶ Viz Příloha A.23.

²⁷ Viz Příloha A.24 (Báňské povolení do roku 2026) a A.25 (Překlad do češtiny)

²⁸ Viz Příloha A.26.

III. POSTUP PODLE ČL. 259 SFEU

- 24 Česká republika podala podnět ke Komisi dle čl. 259 SFEU dne 30. září 2020. Polsko zaslalo své vyjádření k podnětu dne 30. října 2020.²⁹ Dne 13. listopadu 2020 se v Bruselu konalo slyšení za účasti Komise a obou stran sporu. Dne 17. prosince 2020 vydala Komise odůvodněné stanovisko, v němž potvrdila, že Polsko v mnoha ohledech porušilo unijní právo.³⁰
- 25 Tato žaloba je plně založena na předchozím podnětu ke Komisi dle čl. 259 SFEU. Žaloba neobsahuje některé výtky, které již byly v mezidobí překonány, zároveň byly doplněny nové okolnosti a rozvedena argumentace v návaznosti na projednání podnětu. Veškeré žalobní důvody, které jsou uplatněny v této žalobě, byly každopádně ve stejném rozsahu obsaženy již v podnětu ke Komisi.

IV. PRÁVNÍ RÁMEC

IV.1. Unijní právo

- 26 Čl. 259 SFEU zní:

„Má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá ze Smluv, předloží věc Komisi.

Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření.

Nevydá-li Komise takové stanovisko ve lhůtě tři měsíců ode dne, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie i bez stanoviska Komise.“

- 27 Čl. 2 odst. 1 směrnice 2011/92 zní:

„Členské státy přijmou všechna opatření nezbytná k zajištění, aby před vydáním povolení musely záměry, které mohou mít významný vliv na životní prostředí mimo jiné v důsledku své povahy, rozsahu nebo umístění, získat povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí. Tyto záměry jsou vymezeny v článku 4.“

²⁹ Viz Příloha A.27.

³⁰ Viz Příloha A.28.

28 Čl. 4 směrnice 2011/92 zní:

„(1) S výhradou čl. 2 odst. 4 podléhají záměry uvedené v příloze I posouzení v souladu s články 5 až 10.

(2) S výhradou čl. 2 odst. 4 určí členské státy pro záměry uvedené v příloze II, zda záměr podléhá posouzení v souladu s články 5 až 10. ...

(5) Příslušný orgán provede určení na základě informací poskytnutých oznamovatelem v souladu s odstavcem 4 a případně s ohledem na výsledky předběžného ověření či posouzení vlivů na životní prostředí, která byla provedena podle jiných právních předpisů Unie než této směrnice. Toto určení se zpřístupní veřejnosti a:

a) v případě, že bylo rozhodnuto o nutnosti provést posouzení vlivů na životní prostředí, uvede hlavní důvody, proč je toto posouzení vyžadováno, s ohledem na příslušná kritéria uvedená v příloze III, nebo

b) v případě, že bylo rozhodnuto, že posouzení vlivů na životní prostředí není třeba provést, uvede hlavní důvody, proč toto posouzení není vyžadováno, s ohledem na příslušná kritéria uvedená v příloze III a uvede prvky záměru nebo zamýšlená opatření k vyloučení či prevenci významných negativních vlivů na životní prostředí, jestliže je oznamovatel navrhuje.

(6) Členské státy zajistí, aby příslušný orgán provedl určení co nejdříve, nejpozději však do 90 dnů ode dne, kdy mu oznamovatel předložil všechny informace potřebné podle odstavce 4. Ve výjimečných případech, souvisejících například s povahou, složitostí, umístěním či rozsahem záměru, může příslušný orgán uvedenou lhůtu k určení prodloužit; v takovém případě musí příslušný orgán oznamovatele písemně informovat o důvodech prodloužení lhůty a dni, kdy lze jeho určení očekávat.“

29 Čl. 5 směrnice 2011/92 zní:

„(1) Pokud je posouzení dopadu na životní prostředí vyžadováno, oznamovatel vypracuje a předloží dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí. Oznamovatel v dokumentaci uvede alespoň tyto informace: ...

(2) Na žádost oznamovatele příslušný orgán s přihlédnutím k informacím poskytnutých oznamovatelem, jež se týkají zejména zvláštní povahy záměru, včetně jeho umístění a technické kapacity, a jeho možných vlivů na životní prostředí, vydá stanovisko, v němž určí rozsah a míru podrobnosti informací, které musí oznamovatel podle odstavce 1 uvést

v dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí. Příslušný orgán před vydáním svého stanoviska projedná záměr s orgány uvedenými v čl. 6 odst. 1.

Členské státy mohou rovněž požadovat, aby příslušné orgány vyjádřily své stanovisko uvedené v prvním pododstavci bez ohledu na to, zda o ně žádá oznamovatel.“

30 Čl. 6 směrnice 2011/92 zní:

„(1) Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby orgány, kterých by se záměr mohl týkat, měly vzhledem ke své zvláštní působnosti v otázkách životního prostředí nebo na základě místní a regionální příslušnosti možnost vyjádřit své stanovisko k informacím poskytnutým oznamovatelem a k žádosti o povolení, přičemž v případě potřeby vezmou v potaz případy uvedené v čl. 8a odst. 3. Za tímto účelem členské státy určí orgány, s nimiž je třeba záměr projednat, buď obecně, nebo v jednotlivých případech. Těmto orgánům musí být předány informace shromážděné podle článku 5. Podrobné podmínky týkající se projednání stanoví členské státy.

(2) V zájmu zajištění účinné účasti dotčené veřejnosti na rozhodovacích procesech se následující informace sdělují veřejnosti prostřednictvím elektronických sdělovacích prostředků a veřejného oznámení nebo jiným vhodným způsobem v počáteční fázi rozhodovacích procesů týkajících se životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, a nejpozději jakmile je možné tyto informace rozumně poskytnout: ...

(3) Členské státy zajistí, aby dotčené veřejnosti byly v přiměřených lhůtách zpřístupněny tyto informace: ...

(4) Dotčená veřejnost musí dostat včasné a účinné možnosti účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 a musí mít za tím účelem právo vyjádřit své připomínky a stanoviska příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy jsou všechny možnosti ještě otevřené, tedy před učiněním rozhodnutí o žádosti o povolení.

(5) Podrobné podmínky informování veřejnosti (například formou vývěsek v určité oblasti nebo oznámeními v místním tisku) a projednání s dotčenou veřejností (například písemným vyjádřením nebo veřejnou anketou) stanoví členské státy. Členské státy přijmou na vhodné správní úrovni nezbytná opatření s cílem zajistit, aby příslušné informace byly veřejnosti přístupné v elektronické podobě, a to alespoň prostřednictvím ústředního portálu nebo snadno dostupných přístupových míst.

(6) *Pro jednotlivé fáze se stanoví přiměřené lhůty poskytující dostatek času, aby*

a) bylo možné informovat orgány uvedené v odstavci 1 a veřejnost a

b) orgány uvedené v odstavci 1 a dotčená veřejnost měly dost času na přípravu a účinnou účast na rozhodování ve věcech životního prostředí podle ustanovení tohoto článku.

(7) *Lhůty pro jednání s dotčenou veřejností o dokumentaci vlivů záměru na životní prostředí uvedené v čl. 5 odst. 1 nesmí být kratší než 30 dnů.“*

31 Čl. 7 směrnice 2011/92 zní:

„(1) Je-li si členský stát vědom, že by záměr mohl mít závažný vliv na životní prostředí v jiném členském státě, nebo pokud členský stát, který by mohl být významně zasažen, o to požádá, poskytne členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, druhému členskému státu co nejdříve a nejpozději při informování vlastní veřejnosti mimo jiné:

a) popis záměru spolu se všemi dostupnými informacemi o jeho možných přeshraničních vlivech;

b) informace o povaze rozhodnutí, které může být přijato.

Členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, poskytne druhému členskému státu přiměřenou dobu na oznámení, zda si přeje účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, přičemž může též poskytnout informace podle odstavce 2 tohoto článku.

(2) Oznámí-li členský stát, který obdrží informace podle odstavce 1, svůj úmysl účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, zašle členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, pokud tak již neučinil, druhému členskému státu informace, které musí být předány podle čl. 6 odst. 2 a zpřístupněny podle čl. 6 odst. 3 písm. a) a b).

... (5) Podrobné podmínky provádění odstavců 1 až 4, včetně lhůt pro projednávání, stanoví dotčené členské státy na základě ustanovení a lhůt uvedených v čl. 6 odst. 5 až 7, přičemž tyto podmínky musí umožňovat dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu účinně se účastnit rozhodovacích procesů ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, která se týkají daného záměru.“

32 Čl. 8 směrnice 2011/92 zní:

„Výsledky jednání a informace shromážděné podle článků 5 až 7 jsou patřičně zohledněny v povolovacím řízení.“

33 Čl. 8a odst. 1 směrnice 2011/92 zní:

„1. Rozhodnutí, jímž se uděluje povolení, obsahuje alespoň tyto informace:

a) odůvodněný závěr podle čl. 1 odst. 2 písm. g) bodu iv);

b) veškeré environmentální podmínky připojené k rozhodnutí a popis prvků záměru nebo zamýšlených opatření k vyloučení, prevenci nebo snížení a pokud možno vyrovnaní významných negativních vlivů na životní prostředí, jakož případně i popis opatření pro monitorování.“

34 Čl. 9 směrnice 2011/92 zní:

„(1) Jakmile bylo povolení uděleno nebo jeho udělení zamítnuto, příslušný orgán nebo orgány o tom bezodkladně uvědomí veřejnost a orgány uvedené v čl. 6 odst. 1 této směrnice v souladu s vnitrostátními postupy a zajistí, aby veřejnosti a orgánům uvedeným v čl. 6 odst. 1 byly při případném zohlednění postupů uvedených v čl. 8a odst. 3 zpřístupněny tyto informace:

a) obsah rozhodnutí a všechny podmínky k němu připojené, jak je uvedeno v čl. 8a odst. 1 a 2;

b) hlavní důvody a úvahy, na kterých je rozhodnutí založeno, včetně informací o účasti veřejnosti. Tyto informace zahrnují rovněž shrnutí výsledků projednávání a informací shromážděných podle článků 5 až 7 a způsob, jakým byly tyto výsledky začleněny nebo jiným způsobem vypořádány, zejména pokud jde o připomínky obdržené od dotčených členských států podle článku 7.

(2) Příslušný orgán nebo orgány uvědomí každý členský stát, s nímž bylo jednáno podle článku 7, zasláním informací uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

Členské státy, s nimiž bylo jednáno, zajistí zpřístupnění těchto informací vhodným způsobem dotčené veřejnosti na svém území.“

35 Čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 zní:

„Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

a) mají dostatečný zájem; nebo

b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako podmínku,

měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.“

36 Bod 19 přílohy I směrnice 2011/92 zní:

„Lomy a povrchová těžba, pokud plocha místa přesahuje 25 hektarů, nebo těžby rašeliny, pokud plocha místa přesahuje 150 hektarů.“

37 Bod 24 přílohy I směrnice 2011/92 zní:

„Jakékoli změny nebo rozšíření záměrů uvedených v této příloze, jež samy o sobě dosahují prahových hodnot případně stanovených v této příloze.“

38 Bod 2 písm. a) přílohy II směrnice 2011/92 zní:

„Lomy, povrchová těžba a těžba rašeliny (záměry neuvedené v příloze I);“

39 Bod 13 písm. a) přílohy II směrnice 2011/92 zní:

„Jakákoliv změna nebo rozšíření záměrů uvedených v příloze I nebo v této příloze, které jsou již povoleny, uskutečněny nebo jsou právě uskutečňovány, které by mohly mít závažný negativní vliv na životní prostředí (změna nebo rozšíření neobsažené v příloze I);“

40 Čl. 4 odst. 1 písm. a) bod ii) směrnice 2000/60 zní:

„[Č]lenské státy zajistí ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů povrchových vod, s ohledem na ustanovení bodu iii) pro umělé a silně ovlivněné vodní útvary, s cílem dosáhnout dobrého stavu povrchových vod nejpozději do 15 let ode dne vstupu této směrnice v platnost, v souladu s ustanoveními podle přílohy V, s výhradou prodloužení lhůty podle odstavce 4 a uplatnění odstavců 5, 6 a 7 a aniž je dotčen odstavec 8.“

41 Čl. 4 odst. 1 písm. b) bod ii) směrnice 2000/60 zní:

„[Č]lenské státy zajistí ochranu, zlepšení stavu a obnovu všech útvarů podzemních vod a zajišťují vyvážený stav mezi odběrem podzemních vod a jejich doplňováním s cílem dosáhnout dobrého stavu podzemních vod nejpozději do 15 let ode dne vstupu této směrnice v platnost, v souladu s přílohou V, s výhradou prodloužení lhůty podle odstavce 4 a uplatnění odstavců 5, 6 a 7, aniž je dotčen odstavec 8 tohoto článku a s výhradou čl. 11 odst. 3 písm. j).“

42 Čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 zní:

„Lhůty stanovené v odstavci 1 mohou být prodlouženy za účelem postupného dosahování cílů pro vodní útvary za předpokladu, že se neprojeví další zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru, a to při splnění všech následujících podmínek:

a) členské státy dojdou k závěru, že všech potřebných zlepšení stavu vodních útvarů nelze rozumně dosáhnout ve lhůtách uvedených ve zmíněném odstavci, a to nejméně z jednoho z těchto uvedených důvodů:

i) míra požadovaného zlepšení může být z důvodů technické proveditelnosti dosažena pouze postupnými kroky, které lhůty přesahují;

ii) dosažení odpovídajícího zlepšení v rámci dané lhůty by bylo neúměrně nákladné;

iii) přírodní podmínky nedovolují včasné zlepšení stavu daného vodního útvaru;

b) prodloužení lhůty a jeho důvody se jmenovitě uvedou a vysvětlí v plánu povodí požadovaném podle článku 13;

c) prodloužení lhůty se omezí na období maximálně dvou následných aktualizací plánu povodí s výjimkou případů, kdy přírodní podmínky jsou takové, že stanovených cílů nemůže být v těchto obdobích dosaženo;

d) souhrn opatření požadovaných podle článku 11, která jsou považována za nezbytná k postupnému dosažení požadovaného stavu vodního útvaru v prodloužené lhůtě, důvody jakéhokoli významného zpoždění funkčnosti těchto opatření a očekávaný časový plán jejich provedení jsou uvedeny v plánu povodí. Přehled provádění těchto opatření a souhrn všech dodatečných opatření tvoří součást aktualizovaného plánu povodí.“

43 Čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 zní:

„Členské státy mohou připustit pro specifické vodní útvary dosažení méně přísných environmentálních cílů než těch, které jsou uvedeny v odstavci 1, pokud jsou tyto vodní útvary ovlivněny lidskou činností do míry určené v souladu s čl. 5 odst. 1 nebo pokud jsou jejich přírodní podmínky takové, že by dosažení těchto cílů bylo neproveditelné nebo neúměrně nákladné, a pokud jsou splněny všechny tyto podmínky:

a) environmentálních a sociálně-ekonomických potřeb zajišťovaných takovou lidskou činností nemůže být dosaženo jinými prostředky, které by z hlediska životního prostředí byly významně lepší a nevyžadovaly by neúměrné náklady;

b) členské státy zajistí, aby:

— povrchové vody dosáhly nejvyššího možného ekologického a chemického stavu, při daných vlivech, kterým nebylo možné se rozumně vyhnout v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění;

— podzemní vody dosáhly nejmenších možných změn oproti dobrému stavu podzemních vod, při daných vlivech, kterým nebylo možné se rozumně vyhnout v důsledku povahy lidské činnosti nebo znečištění;

c) nedojde k dalšímu zhoršení stavu dotčeného vodního útvaru;

d) stanovení méně přísných environmentálních cílů a příslušné důvody se jmenovitě uvedou v plánu povodí podle článku 13 a tyto cíle budou každých šest let přezkoumány.“

44 Čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60 zní:

„Členské státy neporuší tuto směrnici, pokud:

- nedosažení dobrého stavu podzemních vod, dobrého ekologického stavu nebo případně dobrého ekologického potenciálu nebo neúspěch při předcházení zhoršování stavu útvaru povrchové nebo podzemní vody jsou důsledkem nových změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody nebo změn hladin útvarů podzemních vod, nebo

- neúspěch při zamezení zhoršování stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý je důsledkem nových trvalých činností, které souvisejí s lidským rozvojem, a jsou-li splněny všechny následující podmínky:

...“

45 Čl. 7 směrnice 2003/4 zní:

„(1) Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že orgány veřejné správy budou zpracovávat informace o životním prostředí, které souvisejí s jejich funkcí a jsou v jejich držení nebo jim určeny, s ohledem na jejich aktivní a systematické veřejné šíření, a to zejména pomocí počítačové telekomunikační nebo elektronické technologie.

(2) Poskytované a rozšiřované informace se aktualizují podle potřeby a zahrnují alespoň:

... f) povolení s významným dopadem na životní prostředí a dohody o životním prostředí nebo odkaz na místo, kde je možné takové informace vyžádat nebo najít podle článku 3...“

46 Čl. 4 odst. 3 SEU zní:

„Podle zásady loajální spolupráce se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv.“

IV.2. Polské právo

47 Polské právní předpisy včetně konsolidovaných znění byly čerpány z internetové databáze polského Sejmu – *Internetowy System Aktów Prawnych*, <http://isap.sejm.gov.pl/>.
Níže citované znění je neoficiálním překladem.

48 Čl. 44 odst. 3 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí³¹ zní:

„Ekologická organizace může podat žalobu ke správnímu soudu proti rozhodnutí vydanému v řízení vyžadujícím účast veřejnosti, je-li to odůvodněno zákonnými cíli této organizace, také v případě, že se nezúčastnila zvláštního řízení vyžadujícího účast veřejnosti.“

49 Čl. 71 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí³² zní:

„Rozhodnutí o environmentálních podmínkách určuje environmentální podmínky pro realizaci záměru.“

³¹ Viz Příloha A.29.

³² Viz Příloha A.29.

- 50 Čl. 72 odst. 1 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí³³ zní:
„Rozhodnutí o environmentálních podmínkách se vydává před získáním: ...
4) ... koncese na těžbu nerostných surovin z ložisek ...“
- 51 Čl. 72 odst. 2 písm. k) zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí³⁴ zní:
„Požadavek na rozhodnutí o environmentálních podmínkách se nevztahuje na změny:
... 2) koncese nebo rozhodnutí uvedených v oddíle 1 bodech 4 a 5, mezi které patří také:
... k) jednorázové prodloužení platnosti koncese pro těžbu hnědého uhlí na 6 let, pokud je prodloužení koncese odůvodněno racionální správou ložiska a aniž by se rozšířila působnost koncese, ...“
- 52 Čl. 81 odst. 3 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí³⁵ zní:
„Pokud posouzení dopadů projektu na životní prostředí ukáže, že projekt má negativní dopad na možnost dosažení environmentálních cílů, které jsou uvedeny v článku 56, článku 57, článku 59 a článku 61 zákona ze dne 20. července 2017 o vodním právu, orgán příslušný k vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách odmítne udělit souhlas s prováděním tohoto projektu, pokud nejsou splněny podmínky uvedené v čl. 68 odst. 1, 3 a 4 tohoto zákona.“
- 53 Čl. 68 zákona o vodním právu³⁶ zní:
„Ustanovení článků 66 a 67 se použijí, jsou-li kumulativně splněny tyto podmínky:
1) jsou přijata všechna opatření ke zmírnění dopadů negativních dopadů na stav vodních útvarů,
2) důvody změn a opatření uvedené v č. 66 a čl. 67 jsou podrobně uvedeny v plánu povodí a jsou aktualizovány každých 6 let;

³³ Viz Příloha A.29.

³⁴ Viz Příloha A.29.

³⁵ Viz Příloha A.29.

³⁶ Viz Příloha A.30.

3) důvody změn a opatření uvedených v čl. 66 jsou podloženy naléhavým veřejným zájmem ...;

4) předpokládané přínosy plynoucí ze změn a činností uvedených v bodech 1 až 3 nelze dosáhnout pomocí jiných činností,“

54 Čl. 21 odst. 1 bod 2 geologického a hornického zákona³⁷ zní:

„Činnost v oblasti:

... 2) těžba nerostných surovin z ložisek,

... - může být prováděna po získání koncese.“

55 Čl. 33 geologického a horního zákona³⁸ zní:

„Pokud před vydáním koncese bylo vydáno rozhodnutí se stanovením podmínek na ochranu životního prostředí, a to na základě řízení za účasti veřejnosti, v řízení o vydání koncese se neuplatňují předpisy týkající se účasti veřejných organizací.“

56 Čl. 42 odst. 1 geologického a horního zákona³⁹ zní:

„Ve věcech upravených v této části:

1) se zahájení činnosti, na kterou se vztahuje koncese, považuje za vznik nezvratných právních důsledků;

2) ke zrušení (změně) koncese v důsledku obnovení řízení nesmí dojít po uplynutí jednoho roku ode dne zahájení činnosti v ní uvedeného.“

57 Čl. 104 odst. 1 správního řádu⁴⁰ zní:

„(1) Orgán veřejné správy vyřídí věc vydáním rozhodnutí, pokud ustanovení zákona nestanoví jinak.“

58 Čl. 3 odst. 2 zákona o řízení ve správním soudnictví⁴¹ zní:

„Kontrola činnosti veřejné správy správními soudy zahrnuje rozhodování v případě žalob proti:

1) správním rozhodnutím...“

³⁷ Viz Příloha A.31.

³⁸ Viz Příloha A.31.

³⁹ Viz Příloha A.31.

⁴⁰ Viz Příloha A.32.

⁴¹ Viz Příloha A.33.

59 Čl. 50 odst. 1 zákona o řízení ve správním soudnictví⁴² zní:

„Osobou oprávněnou podat žalobu je kdokoli, kdo na tom má právní zájem, státní zástupce, veřejný ochránce práv, veřejný ochránce práv pro děti a veřejná organizace v rámci své zákonné činnosti ve věcech souvisejících s právními zájmy jiných osob, pokud se účastnili správního řízení.“

60 Čl. 52 odst. 1 zákona o řízení ve správním soudnictví⁴³ zní:

„Žalobu lze podat po vyčerpání opravných prostředků, pokud byly žalobci k dispozici v řízení před příslušným orgánem ...“

V. ŽALOBNÍ DŮVODY

61 Česká republika uplatňuje tři skupiny žalobních důvodů.

62 První skupina se týká porušení unijního práva systémového charakteru, kdy konkrétní ustanovení polského práva jsou v rozporu se směrnicí 2011/92 (část V.1. žaloby, odpovídá části IV.5. podnětu).

63 Druhá skupina se týká porušení unijního práva v souvislosti s rozhodnutím EIA (část V.2. žaloby, odpovídá části IV.3. podnětu).

64 Třetí skupina se týká porušení unijního práva v souvislosti s báňským povolením do roku 2026 (část V.3. žaloby, odpovídá části IV.1. podnětu).

V.1. Systémová porušení unijního práva

V.1.1. Právním ustanovením, které umožňuje prodloužení povolení k těžbě hnědého uhlí o 6 let bez provedení posouzení vlivů na životní prostředí, Polsko porušuje čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92 spolu s čl. 4 odst. 4 až 6, čl. 5 odst. 1 a 2, čl. 6, 7, 8 a 9 této směrnice

65 Čl. 4 odst. 1 a 2 ve spojení s přílohami I a II směrnice 2011/92 vymezuje, které záměry podléhají posouzení vlivů na životní prostředí či alespoň tzv. zjišťovacímu řízení. Navazující ustanovení v čl. 4 odst. 4 až 6 a čl. 5 až 9 směrnice 2011/92 pak stanoví procesní podrobnosti tohoto posuzování dotýkající se zejména účasti veřejnosti.

66 Podle čl. 4 odst. 1 ve spojení s bodem 19 přílohy I směrnice 2011/92 podléhá posouzení vlivů na životní prostředí povrchová těžba o rozloze přesahující 25 ha. Podle bodu 24

⁴² Viz Příloha A.33.

⁴³ Viz Příloha A.33.

přílohy I směrnice 2011/92 se totéž týká změny či rozšíření záměru uvedeného v příloze I této směrnice dosahujících stanovených prahových hodnot. Posouzení ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/92 pak podle bodu 2 písm. a) přílohy II této směrnice podléhá povrchová těžba bez omezení rozsahu.

- 67 Čl. 72 odst. 2 písm. k) zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na posouzení ochrany životního prostředí a posouzení dopadů na životní prostředí nicméně v případě jednorázového prodloužení povolení k těžební činnosti o 6 let posouzení vlivů na životní prostředí zcela vylučuje.⁴⁴ To je v rozporu s čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92, neboť dotčené ustanovení reálně umožňuje, aby záměry podléhající buď plnému posouzení vlivů na životní prostředí či alespoň tzv. zjišťovacímu řízení byly schváleny a realizovány bez provedení těchto postupů.
- 68 Navíc v důsledku neprovedení posouzení vlivů na životní prostředí dochází u těchto záměrů k vyloučení dotčené veřejnosti a případně též okolních členských států, jejichž území může být daným záměrem zasaženo, z procesů předvídaných směrnicí 2011/92 v čl. 4 odst. 4 až 6 a čl. 5 až 9 směrnice 2011/92.
- 69 Toto ustanovení bylo dle dostupných informací patrně využito při prodloužení koncesí k těžební činnosti v hnědouhelných dolech Adamów⁴⁵ a Bełchatów⁴⁶, u nichž v důsledku tohoto postupu patrně vůbec neproběhlo posouzení vlivů záměru na životní prostředí. Fakticky bylo toto ustanovení základem také pro prodloužení báňského povolení pro důl Turów (viz body 159 až 165 této žaloby).
- 70 Lze tedy uzavřít, že dotčené ustanovení polského práva systematicky porušuje základní ustanovení směrnice 2011/92 (čl. 4 odst. 1, 2, 4 až 6, čl. 5, 6, 7, 8 a 9), jakož i cíl této směrnice, jenž spočívá zejména v podrobení záměrů s možným významným vlivem na životní prostředí jednotným postupům z hlediska posouzení těchto vlivů.⁴⁷ Rozpor dotčeného ustanovení s unijním právem uznala i Komise.⁴⁸

⁴⁴ Viz bod 51 této žaloby.

⁴⁵ <https://iturek.net/fakty/adamow-bedzie-kopac-jeszcze-przez-szesc-lat-koncesja-przedluzona>

⁴⁶ <https://www.money.pl/gielda/wiadomosci/arttykul/pge-koncesja-kopalnia-belchatow-minister,96,0,2405216.html>

⁴⁷ Viz čl. 1 směrnice 2011/92.

⁴⁸ Viz Příloha A.28, str. 234 v souvislém číslování příloh (bod 22 odůvodněného stanoviska).

V.1.2. Právním ustanovením, které umožňuje vyloučení dotčené veřejnosti z řízení o vydání povolení k těžební činnosti, Polsko porušuje čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 5, čl. 8, čl. 9 a čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92

- 71 Povinnosti v ustanoveních čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 5, čl. 8, čl. 9 a čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 se týkají zapojení dotčené veřejnosti, jakož i jiných členských států, na jejichž území by záměr mohl mít závažný vliv, do procesů předvídaných směrnicí 2011/92 včetně přezkumu rozhodnutí vzešlých z těchto procesů. Tyto povinnosti se týkají průběhu a výsledku „rozhodovacích řízení“ podle čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92, jejichž cílem je vydání „povolení“, za něž je v souladu s čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 nezbytné považovat rozhodnutí opravňující k uskutečnění záměru.
- 72 Báňské povolení (v polské terminologii tzv. koncese) je finálním krokem opravňujícím příslušné osoby k uskutečnění záměru – tj. zahájení těžební činnosti.⁴⁹ Bez takového povolení nelze těžbu realizovat, což potvrzuje i samotné Polsko.⁵⁰ Z těchto důvodů je nezbytné považovat báňské povolení za „povolení“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92⁵¹ a řízení k němu vedoucí za „rozhodovací řízení“ podle čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92. V důsledku toho povinnosti týkající se účasti dotčené veřejnosti stanovené směrnicí 2011/92 dopadají i na řízení o vydání báňského povolení a jeho výsledek.
- 73 Podle čl. 33 geologického a horního zákona⁵² je nicméně z řízení o vydání povolení k těžební činnosti, jakož i z následného soudního přezkumu legality tohoto řízení, zcela vyloučena dotčená veřejnost v případech, kdy bylo k danému záměru vydáno rozhodnutí EIA, jež je výsledkem procesu posuzování vlivů na životní prostředí provedeného za účasti veřejnosti.
- 74 Tato konstrukce patrně vychází z předpokladu, že povinnosti vymezené v dotčených ustanoveních směrnice 2011/92 postačí naplnit pouze v rámci řízení o vydání rozhodnutí EIA, které řízení o vydání báňského povolení předchází a které je výsledkem posouzení vlivů na životní prostředí ke konkrétnímu záměru. Tímto způsobem však uvedená ustanovení směrnice 2011/92 vykládat nelze.

⁴⁹ Viz bod 54 této žaloby.

⁵⁰ Viz Příloha A.27, str. 212 v souvislém číslování příloh.

⁵¹ Viz rozsudek *Komise v. Spojené království*, C-508/03, EU:C:2006:287, body 100 až 102.

⁵² Viz bod 55 této žaloby.

- 75 **Zaprvé**, některé z uvedených povinností se výslovně týkají buď finálního „povolení“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 nebo veškerých „rozhodnutí“ přijímaných v rámci povolovacího procesu. Konkrétně jde např. o čl. 6 odst. 2 písm. a) směrnice 2011/92 (*žádost o povolení* ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) této směrnice) nebo čl. 6 odst. 2 písm. c) a d) této směrnice (*orgány odpovědné za vydávání rozhodnutí a povaha rozhodnutí či návrh rozhodnutí*). Je tedy zjevné, že řízení o vydání báňského povolení nelze kompletně vyjmout z působnosti ustanovení směrnice 2011/92 o účasti veřejnosti.
- 76 **Zadruhé**, směrnice 2011/92 každopádně nestanoví z povinností v ní uvedených žádnou výjimku na základě toho, že by dotčené povinnosti byly řešeny v dřívější fázi řízení.
- 77 **Zatřetí**, účel zapojení veřejnosti do řízení o báňském povolení do roku 2026 je odlišný od účelu jejího zapojení do procesu EIA. Zatímco v rámci procesu EIA se jedná o kvalitu posouzení, v rámci řízení o povolení těžební činnosti jde o to, zda byly výsledky posouzení EIA řádně zapracovány do finálního povolení. Tento aspekt musí být rovněž předmětem přezkumu v souladu s čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92. Pokud neexistuje možnost kontroly tohoto aspektu (*ex ante* ani *ex post*), přichází směrnice 2011/92 o svůj užitečný účinek.
- 78 Jinak řečeno, směrnice 2011/92 by ztratila veškerý smysl, když by proběhlo posouzení vlivů těžební činnosti na životní prostředí za účasti veřejnosti, ale konečné rozhodnutí o povolení těžební činnosti by bylo vydáno v neveřejném řízení bez možnosti kontroly, zda byly podmínky rozhodnutí EIA do tohoto povolení promítnuty. Posuzovaná situace je ostatně názornou ukázkou, proč je taková kontrola v praxi zapotřebí (viz body 159 až 165 této žaloby).
- 79 Dotčené ustanovení polského práva tak systematicky porušuje ustanovení čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 5, čl. 8, čl. 9 a čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92. Porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.⁵³

⁵³ Viz Příloha A.28, str. 242 v souvislém číslování příloh (bod 52 odůvodněného stanoviska).

V.2. Porušení unijního práva v souvislosti s rozhodnutím EIA

V.2.1. Prohlášením rozhodnutí EIA za okamžitě vykonatelné Polsko porušilo čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92

- 80 Účelem čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 je zajistit dotčené veřejnosti účinné prostředky právní ochrany vůči nezákonně či nesprávně přijatým rozhodnutím týkajícím se záměrů posuzovaných z hlediska jejich vlivů na životní prostředí.⁵⁴ V souvislosti s tím je nezbytné zajistit plnou účinnost soudního rozhodnutí ve věci práv dovolávaných na základě unijního práva (např. i prostřednictvím předběžných opatření).⁵⁵ Situace, kdy záměr, pro který bylo vydáno povolení, jež mohlo být uděleno v rozporu se směrnicí 2011/92, je dle tohoto povolení realizován dlouho před tím, než bude moci být vydáno konečné rozhodnutí o zákonnosti uvedeného povolení, je podle judikatury Soudního dvora v jasném rozporu s ustanoveními unijního práva o právní ochraně.⁵⁶
- 81 Rozhodnutí EIA obsahuje závazné závěry posouzení vlivů na životní prostředí u záměru rozšíření a prodloužení těžební činnosti do roku 2044. Není tedy pochyb o tom, že se jedná o rozhodnutí, jehož obsah podléhá soudnímu přezkumu v souladu s čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 (ve fázi, kterou stanoví vnitrostátní zákonodárce v souladu s čl. 11 odst. 2 směrnice 2011/92).
- 82 Polské právo připouští samostatný soudní přezkum tohoto rozhodnutí⁵⁷ v návaznosti na správní odvolací řízení,⁵⁸ které proti rozhodnutí EIA aktuálně probíhá. Prohlášení okamžitě vykonatelnosti rozhodnutí EIA⁵⁹ ovšem ve skutečnosti zcela zbavuje případný soudní přezkum užitečného účinku, neboť umožňuje (po dokončení navazujících řízení) započít s realizací záměru, aniž by byl dokončen soudní přezkum posouzení vlivů na životní prostředí.

⁵⁴ Viz rozsudky *Komise v. Německo*, C-137/14, EU:C:2015:683, body 77 a 80, a *Gemeinde Altrip a další*, C-72/12, EU:C:2013:712, body 47 a 48.

⁵⁵ Viz rozsudky *Komise v. Spojené království*, C-530/11, EU:C:2014:67, bod 65, a *Križan a další*, C-416/10, EU:C:2013:8, bod 107.

⁵⁶ Viz rozsudek *Križan a další*, C-416/10, bod 109.

⁵⁷ Polský zákon o řízení ve správním soudnictví ve čl. 3 odst. 2 (viz bod 58 této žaloby) uvádí, že kontrola činnosti veřejné správy správními soudy zahrnuje vyřizování stížností týkajících se (mj.) správních rozhodnutí. Rozhodnutí EIA (*Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach*) vydané v souladu s čl. 71 a násl. polského zákona o posuzování vlivů na životní prostředí (viz body 49 až 51 této žaloby) lze považovat za správní rozhodnutí ve smyslu čl. 104 a násl. polského správního řádu (viz bod 57 této žaloby).

⁵⁸ Čl. 52 odst. 1 polského zákona o řízení ve správním soudnictví (viz bod 60 této žaloby) umožňuje podat žalobu až po vyčerpání všech opravných prostředků.

⁵⁹ Viz bod 15 této žaloby.

- 83 Polsko tvrdí, že báňské povolení do roku 2026 je podloženo posouzením vlivů na životní prostředí promítnutým do rozhodnutí EIA, ačkoliv báňské povolení do roku 2026 uvedené rozhodnutí ve skutečnosti nijak nezohledňuje (viz body 159 až 165 této žaloby). Zároveň Polsko přiznává, že cílem okamžité vykonatelnosti bylo, aby investor mohl pokračovat v řízení o vydání báňského povolení, na jehož základě by pak mohl přistoupit k realizaci záměru.⁶⁰ K tomu také nakonec skutečně došlo, když na základě báňského povolení do roku 2026 byla k 1. květnu 2020 zahájena realizace záměru, aniž by došlo k dokončení přezkumu posouzení vlivů daného záměru na životní prostředí a aniž by bylo možné této realizaci ze strany dotčené veřejnosti jakkoli zabránit. Několik českých subjektů podalo odvolání proti rozhodnutí EIA i stížnost proti rozhodnutí o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA, nicméně příslušná řízení se doposud stále nacházejí ve správní fázi.⁶¹ Těžební činnost v dole Turów bez ohledu na tato řízení v každém případě pokračuje. Polské soudy tedy dosud ani neměly možnost se touto záležitostí zabývat, přesto těžba, která je dle tvrzení polských orgánů založena na rozhodnutí EIA, již 10 měsíců probíhá.
- 84 Tento problém je dále umocněn tím, že veřejnost neměla možnost získat u soudu předběžné opatření proti okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.⁶²
- 85 Zároveň podle polského práva nemůže být báňské povolení zrušeno po uplynutí jednoho roku od zahájení činností v něm uvedených (viz bod 56 této žaloby). Hrozí tedy, že ani případné pozdější zrušení rozhodnutí EIA soudem nepovede k zastavení těžební činnosti.
- 86 Pro širší kontext Česká republika vysvětlí, jaké faktické dopady má, že těžební činnost navzdory nedokončenému přezkumu rozhodnutí EIA aktuálně probíhá.
- 87 Aktuální výsledky měření ukazují, že hladiny podzemních vod klesají výrazně rychleji oproti předpokladu hydrogeologického modelu, na němž bylo založeno rozhodnutí EIA. Tento model z roku 2015 předpokládal v roce 2020 výšku vodní hladiny na jímacím místě Uhelná 261 metrů nad mořem, přičemž do roku 2044 měla tato hladina klesnout na 258,2 metrů nad mořem.⁶³ Ve skutečnosti již v roce 2020 činila výška vodní hladiny na tomto jímacím místě pouze 255 až 254 metrů nad mořem.⁶⁴ Současná výška vodního sloupce v lokalitě Uhelná na českém území se tak už nyní pohybuje o 4 metry níže, než byla

⁶⁰ Viz Příloha A.27, str. 212 v souvislém číslování příloh.

⁶¹ Viz Příloha A.27, str. 213 a 214 v souvislém číslování příloh.

⁶² Viz Příloha A.28, str. 241 v souvislém číslování (body 48 a 49 odůvodněného stanoviska).

⁶³ Viz Příloha A.4, str. 68 v souvislém číslování příloh.

⁶⁴ Viz Příloha A.34, str. 265 v souvislém číslování příloh.

hladina predikovaná v dokumentaci EIA pro rok 2044, a dále klesá. Podobně další měření z vrtů na českém území dokládají pokles hladin podzemních vod ve svrchních kvartérních vrstvách až o 1,53 metru za rok. U spodních terciérních vrstev probíhal pokles hladin mezi lety 2015 až 2018 rychlostí až o 5,14 metrů za rok. Mezi lety 2020 a 2021, kdy již těžba probíhala na základě báňského povolení do roku 2026, ale bylo zaznamenáno výrazné zrychlení klesajícího trendu a hladiny poklesly až o 9,45 metrů za 10 měsíců.⁶⁵ Dlouhodobý pokles hladin podzemních vod způsobený těžební činností ohrožuje bezpečnost zásobování pitnou vodou pro cca 10 000 osob na českém území.⁶⁶

- 88 Zároveň rozhodnutí EIA výslovně uvádí, že poklesy terénu způsobené těžbou se mají na českém území dotknout pouze zemědělsky obhospodařovaných ploch bez stavebních objektů.⁶⁷ Totéž uvádí dokumentace EIA.⁶⁸ Tato tvrzení nicméně zjevně neodpovídají skutečnosti, jelikož družicový průzkum dokládá, že v dotčené oblasti dochází k výrazným poklesům terénu, které zasahují obydlená území.⁶⁹ Zejména v obcích Hrádek nad Nisou a Oldřichov na Hranicích prokazatelně dochází k poklesům terénu o 5 až 10 mm za rok⁷⁰ a existuje důvodný předpoklad, že do budoucna bude docházet ještě k výraznějším poklesům o cca 1 až 3 cm za rok.⁷¹ Tyto dlouhodobé a výrazné poklesy terénu přitom způsobují škody na stavbách v dotčené oblasti.⁷² Ještě výraznější poklesy jsou doloženy na německém území v obci Žitava v bezprostřední blízkosti dolu Turów.⁷³
- 89 Předmětem vnitrostátního přezkumu rozhodnutí EIA je přitom mj. právě to, že posouzení vlivů na životní prostředí vycházelo z nesprávných předpokladů a hrubě podcenilo či dokonce nezohlednilo vlivy těžební činnosti na české území.⁷⁴ Jelikož výše uvedené potvrzuje oprávněnost těchto námitek, lze v případě řádného průběhu přezkumného řízení v Polsku očekávat, že bude rozhodnutí EIA zrušeno. Mezitím se každým dnem prohlubují negativní dopady těžební činnosti na české území, čímž vznikají závažné a nezvratné škody na životním prostředí a majetku.

⁶⁵ Viz Příloha A.35 (Odborná studie České geologické služby), str. 271 a 272 v souvislém číslování příloh.

⁶⁶ Viz Příloha A.36 (Shrnutí vlivů dolu), str. 291 v souvislém číslování příloh.

⁶⁷ Viz Příloha A.12, str. 137 v souvislém číslování příloh.

⁶⁸ Viz Příloha A.4, str. 70 v souvislém číslování příloh.

⁶⁹ Viz Příloha A.37 (Zpráva České geologické služby), str. 311 až 314 a 321 v souvislém číslování příloh.

⁷⁰ Viz Příloha A.37, str. 316 a 321 v souvislém číslování příloh.

⁷¹ Viz Příloha A.38 (Odborný posudek soudního znalce v oboru těžba), str. 334 v souvislém číslování příloh.

⁷² Viz Příloha A.39 (Dokumentace čerstvých škod na budovách), str. 336 až 338 v souvislém číslování příloh.

⁷³ Viz Příloha A.40 (Odborný posudek dopadů na německé území), str. 400 a 401 v souvislém číslování příloh.

⁷⁴ Viz Příloha A.41 a Příloha A.42, str. 423, 427, 439 a 442 až 444.

- 90 Polsko tvrdí, že pokud by došlo ke zrušení rozhodnutí EIA po zahájení realizace záměru, musí investor navrátit situaci do původního stavu.⁷⁵ V daném případě, kdy jde o těžbu hnědého uhlí a její prokázané dopady v podobě poklesů hladin podzemních vod a poklesů terénu, je však nutné považovat obnovení původního stavu za prakticky nemožné. Není zřejmé, jakým způsobem by dle názoru Polska měl investor dosáhnout zpětného navýšení hladin podzemních vod či navrácení staveb poškozených kvůli poklesům terénu do původního stavu. Pokud Polsko zná způsob, jak tyto aspekty zařídit, pak se nabízí otázka, proč tato povinnost nebyla investorovi rozhodnutím EIA uložena v rámci kompenzačních opatření.
- 91 Výše uvedený širší kontext potvrzuje, že by těžební činnost neměla probíhat, dokud není s konečnou platností vyřešeno, zda proces EIA proběhl v souladu se směrnicí 2011/92. Stávající situace, kdy těžba probíhá na základě okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA, je v rozporu mj. též se zásadami obezřetnosti a odvracení ohrožení životního prostředí u zdroje, které jsou základem unijního práva v oblasti životního prostředí.⁷⁶
- 92 Dle polského práva lze navíc pravomocné báňské povolení prohlásit za neplatné nejpozději do jednoho roku po zahájení těžební činnosti (tj. v této věci do konce dubna 2021).⁷⁷ Ani z právního hlediska by tedy patrně dodatečné zhojení případných nedostatků v posouzení vlivů na životní prostředí nebylo možné.
- 93 Tento problém je dále umocněn tím, že veřejnost neměla možnost získat u soudu předběžné opatření proti okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.⁷⁸
- 94 Ustanovení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 proto za daných okolností pozbývá svého užitečného účinku, neboť soudní přezkum procesu EIA v polském právním řádu sice formálně existuje, ale v důsledku prohlášení okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA tento soudní přezkum reálně v praxi nedokáže zabránit realizaci záměru s nesprávně provedeným posouzením vlivů na životní prostředí a jeho negativním dopadům, jakož ani vzniku závažných a nezvratných škod na životním prostředí a majetku.

⁷⁵ Viz Příloha A.27, str. 212 v souvislém číslování příloh.

⁷⁶ Viz čl. 191 odst. 2 SFEU.

⁷⁷ Viz bod 56 této žaloby.

⁷⁸ Viz Příloha A.28, str. 241 v souvislém číslování příloh návrhu (body 48 a 49 odůvodněného stanoviska). Proti rozhodnutí o udělení režimu okamžité vykonatelnosti přitom byla podána stížnost – viz Příloha A.43. Ta je však doposud stále projednávána ve správním řízení.

- 95 S ohledem na výše uvedené je Česká republika přesvědčena, že prohlášením okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA Polsko porušilo čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92. Porušení tohoto ustanovení konstatovala rovněž Komise v odůvodněném stanovisku.⁷⁹

V.2.2. Obsah rozhodnutí EIA porušuje čl. 4 odst. 1 písm. a) bod ii) a písm. b) bod ii) směrnice 2000/60

- 96 Podle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii) a písm. b) bodu ii) směrnice 2000/60 by měl být cíl dobrého stavu povrchových a podzemních vod dosažen nejpozději do roku 2015, přičemž směrnice 2000/60 připouští určité přesně stanovené výjimky.
- 97 V souladu s čl. 3 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/92 je součástí posouzení vlivů na životní prostředí i posouzení vlivu záměru na vody. V tomto ohledu je nezbytné, aby závěry procesu EIA – zde v podobě rozhodnutí EIA – pokrývaly i povinnosti vyplývající ze směrnice 2000/60, která je vůči směrnici 2011/92 zvláštním předpisem pro oblast vod.⁸⁰
- 98 Polsko sice povinnosti plynoucí ze směrnice 2000/60 v rámci dokumentace EIA i v rámci rozhodnutí EIA uvádí, nezajišťuje ovšem jejich plnění po celou dobu realizace záměru.
- 99 V současnosti je pro útvary povrchových vod na polském území dotčené těžební činností v dole Turów stanoveno 6 výjimek z dosažení požadovaných cílů dle čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 s maximální platností do roku 2021 nebo 2027 a jedna výjimka pro útvar podzemních vod podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60, která je platná do roku 2021 s možností dalšího prodloužení.⁸¹
- 100 Polsko samo v dokumentaci EIA uznává, že nebude možné dosáhnout dobrého stavu těchto útvarů vod před ukončením těžby ložiska Turów, jež je plánováno na rok 2044. Maximální časová působnost současných výjimek dle čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 nicméně skončí mnohem dříve než v roce 2044 (viz bod 99 této žaloby). V dokumentaci EIA je proto navrženo řešení v podobě přetvoření výjimek podle čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 na výjimky podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60, které mohou mít časovou

⁷⁹ Viz Příloha A.28, str. 240 a 241 v souvislém číslování příloh (body 44 až 49 odůvodněného stanoviska).

⁸⁰ Viz rozsudek *Land Nordrhein-Westfalen*, C-535/18, EU:C:2020:391, body 81, 84 a 85.

⁸¹ U vodních útvarů PLRW60001017431 a PLRW60000174156 se jedná o výjimku podle čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 do roku 2021, u vodních útvarů PLRW60008174239, PLRW60008174139, PLRW60008174159 a PLRW60004174169 o výjimku podle čl. 4 odst. 4 směrnice 2000/60 do roku 2027 a u vodního útvaru PLRW6000105 o výjimku podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 do roku 2021. Více informací viz Příloha A.44 (Tabulka výjimek), str. 471 v souvislém číslování příloh, Příloha A.45, str. 473 až 476 v souvislém číslování příloh a Příloha A.4, str. 71 až 73 v souvislém číslování příloh.

působnost delší.⁸² U stávající výjimky pro útvar podzemní vody podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 se zjevně předpokládá její další prodloužení.

- 101 Vzhledem k tomu, že každé z uvedených ustanovení umožňujících výjimku sleduje jiný účel, navržený automatismus v podobě přetvoření výjimky podle jednoho ustanovení na výjimku dle druhého ustanovení svědčí sám o sobě o velmi formalistickém a účelovém přístupu k zajištění povinností vyplývajících ze směrnice 2000/60.
- 102 Rozhodnutí EIA ani dokumentace EIA totiž vůbec nepočítají s tím, že by výjimky podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 pro dotčené útvary nemusely být uděleny či prodlouženy. Pokud má rozhodnutí EIA pokrývat celý časový úsek až do roku 2044, mělo by brát v úvahu možné scénáře, které mohou nastat, tj. i možnost, že výjimky nebudou uděleny z důvodu nesplnění některé z předepsaných podmínek (jako je např. absence dalšího zhoršování stavu vodního útvaru).
- 103 Pokud by totiž výjimky podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 pro dotčené vodní útvary schváleny nebyly, začala by pro tyto útvary buď od roku 2021 nebo 2027 platit povinnost dosáhnout dobrého stavu vodního útvaru dle čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii), popř. čl. 4 odst. 1 písm. b) bodu ii) směrnice 2000/60. Vzhledem k tomu, že dle dokumentace EIA nelze v důsledku těžební činnosti v dole Turów dosáhnout dobrého stavu dotčených vodních útvarů (viz bod 100 této žaloby), z rozhodnutí EIA není jasné, jakým způsobem by Polsko za daných okolností hodlalo zajistit soulad s unijním právem.
- 104 Podle názoru České republiky je v tomto ohledu zejména zásadní, že rozhodnutí EIA neobsahuje zákaz další těžby, pokud by dotčené výjimky nebyly uděleny. Jinými slovy, pokud by dotčené výjimky nebyly uděleny, pak rozhodnutí EIA nijak nebrání tomu, aby těžba navzdory této skutečnosti nadále probíhala. Pokračující těžební činnost při absenci výše uvedených výjimek by přitom byla zjevně v rozporu se směrnicí 2000/60.
- 105 Rozhodnutí EIA tedy nezajišťuje splnění povinností vyplývajících z čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii) a písm. b) bodu ii) směrnice 2000/60 po celou plánovanou dobu těžební činnosti, neboť automaticky počítá s udělením výjimek podle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60, aniž by připouštělo jinou variantu. Vzhledem k tomu, že tyto povinnosti nejsou ze strany Polska zajištěny ani žádným jiným způsobem, došlo tím k porušení čl. 4 odst. 1 písm. a) bodu ii) a písm. b) bodu ii) směrnice 2000/60.

⁸² Příloha A.4, str. 71 až 73 v souvislém číslování příloh.

V.3. Porušení unijního práva v souvislosti s báňským povolením do roku 2026

- 106 K níže uvedeným porušením unijního práva ze strany Polska lze uvést společný širší kontext celého řízení o vydání báňského povolení do roku 2026.
- 107 Řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 bylo zahájeno na základě ustanovení polského práva, dle něhož prodloužení těžebního povolení o šest let nemusí být spojeno s posouzením vlivů na životní prostředí.⁸³ Toto ustanovení je samo o sobě v rozporu s unijním právem (viz body 65 až 70 této žaloby).
- 108 Příslušný polský orgán přitom považoval žádost i bez posouzení vlivů na životní prostředí za kompletní, nevyzval k jejímu doplnění a pokračoval v řízení, mj. oslovením subjektů, které se k žádosti dle polského práva mají vyjádřit.⁸⁴ Jinak řečeno, polské orgány měly za to, že báňské povolení může být vydáno i bez posouzení vlivů na životní prostředí. Je třeba upozornit, že v té době ještě nebylo vydáno rozhodnutí EIA (k časové návaznosti viz body 13 a 15 této žaloby).
- 109 Polské orgány zároveň od počátku nijak nepočítaly se zapojením veřejnosti a nezveřejnily ani základní informace k tomuto řízení (viz bod 117 této žaloby).
- 110 Teprve poté, co investor k žádosti připojil rozhodnutí EIA, které bylo v mezidobí vydáno a prohlášeno za okamžitě vykonatelné (viz bod 15 této žaloby), začaly polské orgány argumentovat, že nezapojení veřejnosti do řízení o vydání báňského povolení vyplývá z toho, že se veřejnost účastnila již řízení vedoucího k rozhodnutí EIA. Například žádost nevládní organizace Greenpeace ČR o vstup do řízení o vydání báňského povolení byla polským orgánem zamítnuta právě z tohoto důvodu s odkazem na příslušné ustanovení polského práva (viz bod 55 této žaloby).⁸⁵ Vzhledem k předchozímu postupu polských orgánů je zjevné, že se jednalo o ryze účelovou argumentaci.
- 111 Paradoxem je, že rozhodnutí EIA fakticky nebylo v řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 nijak zohledněno (viz body 159 až 165 této žaloby). Jediným důsledkem toho, že investor ke své žádosti později připojil rozhodnutí EIA, tedy ve skutečnosti bylo, že tímto aspektem polské orgány nově argumentují při zamítání přístupu veřejnosti.

⁸³ Viz bod 51 této žaloby a Příloha A.46 (Žádost o báňské povolení do roku 2026), str. 478 v souvislém číslování příloh.

⁸⁴ Viz Příloha A.24 a Příloha A.25, str. 189 a 194 v souvislém číslování příloh.

⁸⁵ Viz Příloha A.18, str. 161 v souvislém číslování příloh.

- 112 Samotné báňské povolení do roku 2026 přitom polské orgány nezveřejnily a dlouhodobě se snažily jej zatajit i před Českou republikou. K jeho poskytnutí došlo až po více než pěti měsících na základě opakovaných žádostí, navíc ani z tohoto povolení není možné seznat rozsah povolené těžební činnosti (viz bod 19 této žaloby). Zároveň obsah tohoto povolení potvrdil, že bylo vydáno v rozporu s unijním právem (viz body 159 až 165 této žaloby).

V.3.1. Neumožněním zapojení dotčené veřejnosti a České republiky do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 Polsko porušilo čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 1, 2 a 5 a čl. 8 směrnice 2011/92

- 113 Povinnosti v uvedených ustanoveních se týkají zapojení dotčené veřejnosti, jakož i jiných členských států, na jejichž území by záměr mohl mít závažný vliv, do „rozhodovacích řízení“ podle čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92. Za takové řízení je nezbytné považovat jakékoli řízení ukončené vydáním „povolení“, jež je podle čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 definováno jako „rozhodnutí příslušného orgánu nebo orgánů, které opravňuje oznamovatele k uskutečnění záměru“.
- 114 Jak bylo vysvětleno v bodě 72 této žaloby, báňské povolení dle polského práva je třeba považovat za „povolení“ ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92, neboť je finálním rozhodnutím opravňujícím příslušné osoby k realizaci záměru (těžby).⁸⁶ To ostatně potvrzuje i Polsko.⁸⁷ Řízení vedoucí k tomuto povolení je pak „rozhodovacím řízením“ ve smyslu čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92.
- 115 V důsledku toho platí, že povinnosti uvedené v čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 1, 2 a 5 a čl. 8 směrnice 2011/92 dopadají i na řízení o vydání báňského povolení do roku 2026.
- 116 Nesplnění těchto povinností přitom nelze zhojit tvrzením, že tyto povinnosti byly splněny v rámci řízení o rozhodnutí EIA, jak bylo podrobně vysvětleno v bodech 75 až 78 této žaloby. Lze zejména zopakovat, že směrnice 2011/92 by ztratila veškerý smysl, když by proběhlo posouzení vlivů těžební činnosti na životní prostředí za účasti veřejnosti, ale konečné rozhodnutí o povolení těžební činnosti by bylo vydáno v neveřejném řízení bez možnosti kontroly, zda byly podmínky rozhodnutí EIA do tohoto povolení promítnuty. Posuzovaná situace je ostatně názornou ukázkou, proč je tato kontrola v praxi zapotřebí (viz body 159 až 165 této žaloby).

⁸⁶ Viz rozsudek *Komise v. Spojené království*, C-508/03, EU:C:2006:287, body 100 až 102.

⁸⁷ Viz Příloha A.27, str. 212 v souvislém číslování příloh.

- 117 V daném případě Polsko v rozporu s čl. 6 odst. 2, 3 a 5 směrnice 2011/92 nezveřejnilo informace týkající se řízení o báňském povolení do roku 2026 – konkrétně např. žádost o povolení či podrobné podmínky účasti veřejnosti, přestože bylo možné tyto informace „rozumně poskytnout“.⁸⁸
- 118 Zároveň v rozporu s čl. 6 odst. 4 směrnice 2011/92 nebyla dotčené veřejnosti poskytnuta možnost účastnit se řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 a vyjádřit své připomínky, čímž došlo také k porušení čl. 6 odst. 6 a 7 této směrnice.
- 119 Dále Česká republika nebyla v rozporu s čl. 7 odst. 1 směrnice 2011/92 vyzvána k zapojení do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 a následně jí v rozporu s čl. 7 odst. 2 směrnice 2011/92 ani přes opakované žádosti nebylo umožněno se tohoto řízení účastnit a nebyly jí zaslány ani informace odpovídající čl. 6 odst. 2 směrnice 2011/92.⁸⁹
- 120 Přestože čl. 7 odst. 5 směrnice 2011/92 připouští, aby členský stát upřesnil provádění čl. 7 odst. 1 až 4 této směrnice, stanoví minimální podmínku v podobě umožnění dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu zapojit se do rozhodovacího řízení, kterým je rovněž řízení o báňském povolení do roku 2026. Taková možnost dotčené veřejnosti na českém území poskytnuta nebyla. Polské orgány navíc zamítly žádost nevládní organizace Greenpeace ČR i dalších organizací o vstup do uvedeného řízení z důvodu, že již měly možnost účastnit se řízení o vydání rozhodnutí EIA.⁹⁰ Tuto skutečnost ovšem nelze považovat za dostatečné zhojení předmětného porušení (viz body 75 až 78 této žaloby). Protiprávnost postupu polských orgánů navíc potvrdil i polský soud, k němuž se organizace Greenpeace ČR ohledně zamítnuté žádosti obrátila.⁹¹
- 121 V rozporu s čl. 8 směrnice 2011/92 pak nemohly být v rámci „povolovacího řízení“ řádně zohledněny výsledky konzultace s veřejností a s dotčenými členskými státy, neboť vůči báňskému povolení do roku 2026 tyto konzultace vůbec neproběhly.

⁸⁸ Polské orgány zveřejnily pouze informaci o vydání povolení, ovšem bez jakýchkoli doprovodných dokumentů, viz např. <https://bip.mos.gov.pl/koncesje-geologiczne/postepowania-koncesyjne-i-inne/szczegoly/news/obwieszczenie-ministra-klimatu-z-20-marca-2020-r-informujace-o-wydaniu-decyzji-konczej-postep/>.

⁸⁹ Viz Příloha A.47, Příloha A.15, Příloha A.48, Příloha A.16 a Příloha A.17.

⁹⁰ Viz Příloha A.18, str. 161 a 162 v souvislém číslování příloh.

⁹¹ Viz Příloha A.49, str. 507 v souvislém číslování příloh. Rozhodnutí zatím není pravomocné a je předmětem probíhajícího řízení o kasační stížnosti před polským Nejvyšším správním soudem.

- 122 Polsko se tak v rámci řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 dopustilo porušení čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 1, 2 a 5 a čl. 8 směrnice 2011/92.

V.3.2. Nezveřejněním báňského povolení do roku 2026 a jeho neposkytnutím České republice ve srozumitelné podobě Polsko porušilo čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92

- 123 Informační povinnosti v čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92 se týkají „povolení“, které je v souladu s čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 definováno jako „rozhodnutí příslušného orgánu nebo orgánů, které opravňuje oznamovatele k uskutečnění záměru“. Požadované informace zahrnují obsah rozhodnutí a veškeré k němu připojené podmínky dle čl. 8a směrnice 2011/92, jakož i hlavní důvody a úvahy, na kterých je dotčené rozhodnutí založeno a informace o účasti veřejnosti, včetně vypořádání jejích připomínek.
- 124 Jak bylo uvedeno v bodech 72 a 114 této žaloby, báňské povolení do roku 2026 je nutné považovat za takové „povolení“, kterého se týkají povinnosti v čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92. Smyslem těchto povinností mj. je, aby veřejnost měla možnost kontroly, zda byly výsledky posouzení EIA řádně zapracovány do finálního povolení (viz obdobně body 75 až 78 této žaloby, v tomto případě půjde o kontrolu *ex post*) a aby se případně mohla domoci přezkumu tohoto povolení v souladu s čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 (viz níže část V.3.5.). To však objektivně není možné, pokud dotčená veřejnost nezná obsah tohoto povolení, případně je tento obsah nekompletní.
- 125 **Zaprvé**, pokud jde o informační povinnosti vůči veřejnosti podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92, Polsko nezveřejnilo obsah báňského povolení do roku 2026, k němu připojené podmínky, ani důvody a úvahy, na kterých bylo toto povolení založeno. Tím Polsko porušilo čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92.
- 126 **Zadruhé**, pokud jde o informační povinnosti vůči dotčenému členskému státu podle čl. 9 odst. 2 směrnice 2011/92, Polsko zaslalo České republice text báňského povolení do roku 2026 po 5 měsících od vydání (viz bod 19 této žaloby), zasláný dokument ovšem nesplňoval požadavky stanovené čl. 9 odst. 1 písm. a) a b) směrnice 2011/92. Toto nebylo napraveno ani dodatečným zasláním dalších dokumentů v prosinci 2020 (viz bod 20 této žaloby). Takto pozdní zaslání navíc neumožnilo zavčas informovat veřejnost na území České republiky, aby se mohla domáhat odpovídajících práv dle směrnice 2011/92 (viz zejména níže část V.3.5.).
- 127 Dle čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/92 má být poskytnut „*obsah rozhodnutí a všechny podmínky k němu připojené*“. Dotčené povolení mění existující rozhodnutí, jež bylo již v minulosti několikrát změněno (viz bod 19 této žaloby). Za kompletní *obsah rozhodnutí*

ve smyslu čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/92 je tedy třeba považovat výhradně konsolidovanou verzi povolení, ze které jasně vyplývá celé znění tohoto povolení. Stejně tak by k tomuto rozhodnutí měly být výslovně připojeny veškeré podmínky naplňující požadavky čl. 8a směrnice 2011/92, resp. by na ně mělo být alespoň výslovně odkázáno v závazné části rozhodnutí.

- 128 Zaslané báňské povolení do roku 2026 ovšem obsahuje ve výrokové části pouze informaci o prodloužení existující koncese vydané v roce 1994. Tato koncese byla v průběhu 26 let její platnosti několikrát velmi zásadně změněna, mj. co do rozsahu dobývacího prostoru.⁹² Polsko sice v listopadu 2020 České republice zaslalo všechna rozhodnutí, kterými byla koncese měněna, úprava v jednotlivých dokumentech se ovšem výrazně překrývá, takže nadále není zřejmé, jaké znění koncese je v současné době v platnosti.⁹³ Zároveň dotčená rozhodnutí často pouze stručně reagují na konkrétní žádost investora, aniž by byl vždy k dispozici obsah této žádosti.
- 129 Např. současný rozsah dobývacího prostoru, jakožto jedna ze základních obsahových náležitostí a environmentálních podmínek povolení těžební činnosti, z báňského povolení do roku 2026 nijak nevyplývá, přestože rozhodnutí EIA toto určení výslovně ponechává právě na báňské povolení.⁹⁴
- 130 Samotné báňské povolení do roku 2026 navíc neobsahuje jednoznačný a závazný odkaz na podmínky obsažené v rozhodnutí EIA. V odůvodnění báňského povolení do roku 2026 je sice stručně zmíněno, že investor je povinen realizovat těžební činnost v souladu s ustanoveními rozhodnutí EIA, ale čistě z důvodu, že toto rozhodnutí přiložil ke své žádosti o povolení k těžební činnosti.⁹⁵ Rozhodnutí EIA pak není např. ani přílohou báňského povolení do roku 2026. Ve výrokové části báňského povolení do roku 2026 tak chybí jakákoli závazná vazba na podmínky uvedené v rozhodnutí EIA, v odůvodnění je odkaz tyto podmínky uveden pouze vágně a nekonkrétně.
- 131 Skutečný obsah účinného báňského povolení tedy má podobu složitého puzzle, ze kterého navíc mnoho dílků schází. Taková situace zjevně neodpovídá požadavkům čl. 9 odst. 1 písm. a) směrnice 2011/92.

⁹² Viz Příloha A.50 (Informační materiál), str. 515 v souvislém číslování příloh.

⁹³ Viz Příloha A.51 (Změny koncese).

⁹⁴ Viz Příloha A.12, str. 128 v souvislém číslování příloh.

⁹⁵ Viz Příloha A.24 a Příloha A.25, str. 190, 191, 196 a 197 v souvislém číslování příloh.

- 132 Dle čl. 9 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92 mají být poskytnuty hlavní důvody a úvahy, na kterých je rozhodnutí založeno, včetně informací o účasti veřejnosti. Tyto informace zahrnují rovněž shrnutí výsledků projednávání a informací shromážděných podle článků 5 až 7 této směrnice a způsob, jakým byly tyto výsledky začleněny nebo jiným způsobem vypořádány, zejména pokud jde o připomínky obdržené od dotčených členských států podle článku 7 této směrnice.
- 133 Báňské povolení do roku 2026 však neobsahuje žádné hodnocení souladu povolované těžební činnosti s rozhodnutím EIA (viz bod 161 této žaloby), které logicky musí být primární součástí důvodů a úvah, na nichž je povolení založeno.
- 134 Navíc, jak již bylo uvedeno výše v části V.3.1., polské orgány neumožnily dotčené veřejnosti ani dotčeným členským státům vstup do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026. Z tohoto důvodu logicky nemohly být výsledky zapojení dotčené veřejnosti a členských států zařazeny do textu báňského povolení, neboť žádné takové výsledky neexistují, a to výhradně jakožto důsledek porušení unijního práva Polskem.
- 135 Báňské povolení do roku 2026 tudíž nenaplnuje požadavky čl. 9 odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92.
- 136 Zároveň je třeba zdůraznit, že informace podle čl. 9 odst. 2 směrnice 2011/92 musí být dotčenému členskému státu logicky poskytnuty bez zbytečného odkladu. Toto časové upřesnění sice není v daném ustanovení uvedeno výslovně, na rozdíl od čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92, nutnost bezodkladného poskytnutí však vyplývá z naplnění účelu této směrnice. Od poskytnutí informací dotčenému členskému státu se totiž odvíjí poskytnutí těchto informací veřejnosti v daném členském státě a možnost domáhat se dalších práv dle směrnice 2011/92, zejména v podobě soudního přezkumu daného rozhodnutí. Tomuto účelu logicky brání, pokud jsou příslušné informace poskytnuty se zásadním zpožděním, které může realizaci uvedených práv bránit.
- 137 V důsledku výše uvedeného se Polsko dopustilo porušení čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92.⁹⁶ S tímto názorem se ztotožňuje i Komise.⁹⁷

⁹⁶ Viz rozsudek *Komise v. Španělsko*, C-332/04, EU:C:2006:180, body 55 až 59.

⁹⁷ Viz Příloha A.28, str. 238 v souvislém číslování příloh (body 34 a 35 odůvodněného stanoviska).

V.3.3. Nezveřejněním báňského povolení do roku 2026 Polsko porušilo čl. 7 směrnice 2003/4

- 138 Do působnosti směrnice 2003/4 spadají v souladu s čl. 2 bodem 1 písm. c) této směrnice činnosti, které ovlivňují nebo mohou ovlivnit složky životního prostředí, jako jsou ovzduší a atmosféra, voda, půda, území, krajina a přírodní stanoviště zahrnující mokřady, pobřežní a mořské oblasti, biologická rozmanitost a její součásti. V rámci daných činností má členský stát v souladu s čl. 7 směrnice 2003/4 povinnost zpřístupnit veřejnosti povolení s významným dopadem na životní prostředí, a to buď přímo jeho zveřejněním anebo zveřejněním místa, kde si veřejnost může toto povolení vyžádat.
- 139 Vzhledem k tomu, že těžební činnost probíhající v dole Turów spadá do kategorie činností, které z důvodu svých závažných vlivů na životní prostředí podléhají povinnému procesu EIA v souladu s čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92,⁹⁸ není pochyb o tom, že se jedná o činnost, která může ovlivnit složky životního prostředí, a spadá tedy do působnosti směrnice 2003/4. Báňské povolení do roku 2026 je finálním povolením k realizaci této činnosti a jako takové představuje „povolení s významným dopadem na životní prostředí“ podle čl. 7 odst. 2 písm. f) směrnice 2003/4. Vztahují se na něj tedy výše uvedená ustanovení, která členský stát zavazují ke zpřístupnění takového povolení veřejnosti. Pro úplnost lze dodat, že není dána ani žádná z výjimek pro omezení přístupu k informacím podle čl. 4 směrnice 2003/4, jelikož není pochyb o tom, že polské orgány byly povinny dotčené informace zveřejnit již na základě směrnice 2011/92 (viz část V.3.2.).
- 140 Polsko nicméně nezveřejnilo ani samotné báňské povolení do roku 2026, ani místo, kde by bylo možné si jej vyžádat.
- 141 V důsledku toho Polsko porušilo čl. 7 směrnice 2003/4. Ke stejnému závěru dospěla i Komise.⁹⁹

V.3.4. Neposkytnutím kompletních informací v souvislosti s řízením o vydání báňského povolení do roku 2026 Polsko porušilo zásadu loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU

- 142 Zásadu loajální spolupráce je potřeba v daném kontextu chápat tak, že členské státy jsou povinny pomáhat si navzájem za účelem splnění cílů vytyčených právem EU, a to včetně práva sekundárního.¹⁰⁰

⁹⁸ Viz bod 19, případně bod 24 přílohy I směrnice 2011/92.

⁹⁹ Viz Příloha A.28, str. 238 v souvislém číslování příloh (bod 36 odůvodněného stanoviska).

¹⁰⁰ Viz rozsudek *Athanasopoulos a další v. Bundesanstalt für Arbeit*, C-251/89, EU:C:1991:242, bod 57.

- 143 Je zřejmé, že vzhledem k poloze dolu Turów¹⁰¹ se jakékoli změny v těžební činnosti, včetně jejího prodloužení a rozšíření, České republiky úzce dotýkají. Zároveň báňské povolení do roku 2026 představuje záměr spadající do působnosti směrnice 2011/92 a směrnice 2003/4,¹⁰² z nichž vyplývají určité povinnosti i pro Českou republiku, v jejichž naplňování je Polsko povinno být České republice nápomocno.
- 144 Polsko nicméně řadu měsíců odmítalo České republice navzdory opakovaným žádostem poskytnout jakékoli podrobnější informace týkající se řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 včetně textu tohoto povolení (viz bod 19 této žaloby). Tím Polsko znemožnilo České republice plnění informačních povinností vůči vlastní dotčené veřejnosti podle směrnice 2011/92 nebo směrnice 2003/4.
- 145 Samotný text povolení nakonec byl České republice poskytnut s více než pětíměsíčním zpožděním (viz bod 19 této žaloby), nicméně vzhledem k tomu, že se jedná pouze o dílčí změnu (prodloužení) stávající, několikrát měněné koncese, nebylo vůbec zřejmé, jaký je celý platný text povolení. Polsko následně České republice poskytlo i ostatní rozhodnutí, kterými byla koncese v průběhu posledních 26 let změněna (viz bod 20 této žaloby), úprava v jednotlivých dokumentech se ovšem výrazně překrývá, takže nadále není zřejmé, jaké znění koncese je v současné době v platnosti (viz také body 128 a 131 této žaloby). Poskytnuté dokumenty nadále nesplňují požadavky čl. 9 odst. 1 a odst. 2 směrnice 2011/92 (viz body 127 až 136 této žaloby).
- 146 Znalost platného znění povolení, na jehož základě v současnosti probíhá těžba, přitom Česká republika považuje za naprosto zásadní, pokud jde o kontrolu naplňování požadavků směrnice 2011/92. Zároveň při takto pozdním poskytnutí nemohla Česká republika závčas informovat dotčenou veřejnost na svém území, aby se tato veřejnost mohla domáhat svých práv dle směrnice 2011/92, zejména pak soudního přezkumu podle čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 (viz body 148 až 156 této žaloby).
- 147 Tím, že Polsko odmítlo České republice sdělit nezbytné informace v průběhu řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 a báňské povolení do roku 2026 sdělilo až s více než pětíměsíčním zpožděním po jeho vydání a bez kompletního obsahu, porušilo zásadu loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU. S tímto závěrem souhlasí i Komise.¹⁰³

¹⁰¹ Viz bod 6 této žaloby.

¹⁰² Viz body 9 a 139 této žaloby.

¹⁰³ Viz Příloha A.28, str. 238 v souvislém číslování příloh (bod 35 odůvodněného stanoviska).

V.3.5. Neumožněním soudního přezkumu báňského povolení do roku 2026 Polsko porušilo čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92

- 148 Podle čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 musí mít dotčená veřejnost možnost dosáhnout soudního přezkumu rozhodnutí, kterým byla povolena realizace záměru, a to bez ohledu na svoje předchozí zapojení (či nezapojení) do řízení vedoucího k vydání tohoto povolení.¹⁰⁴
- 149 Jak již bylo uvedeno v bodech 72 a 114 této žaloby, báňské povolení do roku 2026 musí být považováno za „povolení“ dle čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92, a tedy i za rozhodnutí podléhající povinností stanoveným v čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92.
- 150 Nemožnost dotčené veřejnosti účastnit se řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 (viz body 107 až 112 a body 117 až 121 této žaloby) nicméně vede k tomu, že podle polského práva dotčená veřejnost nemůže žádat o přezkum tohoto povolení (viz bod 59 této žaloby). To je v rozporu s čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92.
- 151 Dle Polska postačuje přezkoumatelnost rozhodnutí EIA, které vydání báňského povolení předcházelo. Tento argument však nemůže obstát. Každé povolení ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 musí podléhat přezkumu dle čl. 11 odst. 1 této směrnice.
- 152 Přestože čl. 11 odst. 2 směrnice 2011/92 členskému státu umožňuje stanovit, v jaké fázi může být konkrétní rozhodnutí napadeno, provedení tohoto ustanovení nesmí vést k vyloučení přezkumu finálního povolení k realizaci záměru, k čemuž v daném případě nepochybně došlo. Předmětná polská úprava proto uvedený postup z hlediska unijního práva nikterak neospravedlňuje.
- 153 Text báňského povolení do roku 2026 navíc nebyl polskou stranou nikdy oficiálně zveřejněn (viz části V.3.2. a V.3.3.). Přezkum tohoto povolení ze strany dotčené veřejnosti je tedy zásadně limitován i tímto způsobem.
- 154 Nevládní organizace Greenpeace ČR, Frank Bold a Eko-Unia se poté, co text báňského povolení do roku 2026 získaly prostřednictvím České republiky,¹⁰⁵ obrátily na polský soud se žádostí o jeho přezkum. Tato řízení byla nicméně přerušena do doby, než bude pravomocně rozhodnuto o zamítnutí účasti uvedených organizací v samotném řízení

¹⁰⁴ Viz rozsudek *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening*, C-263/08, EU:C:2009:631, body 38 a 39.

¹⁰⁵ Poté, co Polsko poskytlo text báňského povolení do roku 2026 České republice (viz bod 19 této žaloby), jej Česká republika zveřejnila na informačním portálu, https://portal.cenia.cz/eiasca/detail/SEA_MZP052M?lang=cs (SEA) a https://portal.cenia.cz/eiasca/detail/EIA_MZP049M?lang=cs (EIA).

o vydání báňského povolení do roku 2026 (viz bod 120 této žaloby). V současnosti tedy vůbec není jisté, zda dojde k vydání meritorního rozhodnutí v dané věci.

155 Rovněž je nutné upozornit, že i kdyby soudní přezkum báňského povolení do roku 2026 řádně proběhl, jeho účel bude výrazně omezen až zmařen ustanovením polského práva, které zakazuje zrušení báňského povolení po uplynutí jednoho roku ode dne zahájení předmětné činnosti¹⁰⁶ (v daném případě tato lhůta uplyne 30. dubna 2021). Pokud v rámci soudního přezkumu *de facto* nelze zajistit nápravu vadného báňského povolení, přichází ustanovení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 o svůj užitečný účinek.

156 V každém případě platí, že se Polsko dopustilo porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92, když brání dotčené veřejnosti účinně napadnout zákonnost báňského povolení do roku 2026. S tímto závěrem se ztotožnila i Komise.¹⁰⁷

V.3.6. Nedostatečným zohledněním rozhodnutí EIA v báňském povolení do roku 2026 Polsko porušilo čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92

157 Čl. 2 odst. 1 směrnice 2011/92, jenž je jedním z klíčových ustanovení celé směrnice, vyžaduje, aby záměry vymezené dle čl. 4 směrnice 2011/92 získaly „*povolení a posouzení z hlediska jejich vlivů na životní prostředí*“. Uvedenou formulaci je logicky nutné chápat tak, že povolení těchto záměrů musí obsahovat nebo alespoň zohledňovat posouzení jejich vlivů na životní prostředí.

158 Jak již bylo uvedeno v bodě 9 této žaloby, záměr povolovaný báňským povolením do roku 2026 naplňuje parametry čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92 (povrchový důl s rozlohou přesahující 25 ha (bod 19 přílohy I směrnice 2011/92), totéž platí pro jakékoli změny či rozšíření dotčených záměrů dosahující stanovených prahových hodnot (bod 24 přílohy I směrnice 2011/92). Není tedy pochyb o tom, že ustanovení čl. 2 odst. 1 směrnice 2011/92 se vztahuje na báňské povolení do roku 2026.

159 Polsko tvrdí, že záměr povolený báňským povolením do roku 2026 je součástí záměru „*Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów*“ a posouzení vlivů na životní prostředí bylo vyřešeno v rámci rozhodnutí EIA.¹⁰⁸ Bližší pohled na celou situaci však ukazuje, že toto tvrzení Polska neodpovídá skutečnosti.

¹⁰⁶ Viz bod 56 této žaloby.

¹⁰⁷ Viz Příloha A.28, str. 240 v souvislém číslování příloh (bod 43 odůvodněného stanoviska).

¹⁰⁸ Viz Příloha A.50, str. 515 v souvislém číslování příloh.

160 Jak bylo popsáno již v bodech 107 až 109 této žaloby, polské orgány od počátku vůbec nepočítaly s provedením posouzení vlivů na životní prostředí. Rozhodnutí EIA bylo sice po třech měsících k žádosti přiloženo, fakticky se však do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 ani do tohoto povolení nijak nepromítlo.

161 Uvedený závěr vyplývá z následujících skutečností:

- Žádost o vydání báňského povolení byla podána na základě ustanovení polského práva, dle něhož jednorázové prodloužení povolení o šest let nemusí být spojeno s jakýmkoliv posouzením vlivů na životní prostředí (viz bod 51 této žaloby).¹⁰⁹
- Přestože žádost nebyla spojena s posouzením vlivů na životní prostředí, příslušný orgán ji považoval za úplnou, nevyzval k doplnění a předal žádost k reakci dalším subjektům, které se dle polského práva vyjadřují k žádosti tohoto typu.¹¹⁰
- Po přiložení rozhodnutí EIA k žádosti příslušný orgán nepovažoval za nutné znovu oslovit výše uvedené subjekty k doplnění jejich reakce.¹¹¹
- Báňské povolení do roku 2026 neobsahuje jedinou zmínku o tom, že by příslušný orgán zkoumal soulad žádosti s rozhodnutím EIA.¹¹²
- Báňské povolení do roku 2026 nepřebírá ani nerozvíjí žádné podmínky, které stanovilo rozhodnutí EIA, ani nepodmiňuje těžbu jejich dodržováním.¹¹³
- Báňské povolení do roku 2026 neobsahuje ani upřesnění hranic dobývacího prostoru, což rozhodnutí EIA výslovně ukládalo.¹¹⁴

162 Ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že polské orgány od počátku měly za to, že žádost o báňské povolení nemusí být spojena s posouzením vlivů na životní prostředí, proto později přiložené rozhodnutí EIA zjevně považovaly za nepovinnou náležitost, která se do řízení o vydání báňského povolení obsahově nijak nepromítla. Přiložení rozhodnutí EIA k žádosti tedy bylo pouze náhodnou okolností, která neměla žádný vliv na výsledné báňské povolení.

¹⁰⁹ Viz Příloha A.46, str. 478 v souvislém číslování příloh.

¹¹⁰ Viz Příloha A.24 a Příloha A.25, str. 189 a 194 v souvislém číslování příloh.

¹¹¹ Viz Příloha A.24 a Příloha A.25, str. 190, 195 a 196 v souvislém číslování příloh.

¹¹² Viz Příloha A.24 a Příloha A.25.

¹¹³ Srov. tamtéž.

¹¹⁴ Viz Příloha A.12, str. 128 v souvislém číslování příloh, Příloha A.24 a Příloha A.25.

- 163 Polsko tvrdí, že vzhledem k tomu, že záměr povolovaný báňským povolením do roku 2026 je časově i místně v mezích rozhodnutí EIA, může toto rozhodnutí sloužit jako jeho podklad.¹¹⁵ Samotný tento fakt ale ještě neznamená, že báňské povolení do roku 2026 je rozhodnutím EIA skutečně podloženo. Pokud nebylo rozhodnutí EIA fakticky nijak zohledněno v řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 ani v obsahu tohoto povolení, představují oba dokumenty na sobě v podstatě nezávislá rozhodnutí. Z časové a místní souvislosti obou rozhodnutí totiž rozhodně neplyne jejich automatické propojení.
- 164 Bez adresného promítnutí výsledků posouzení vlivů na životní prostředí do povolení záměru ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 povinnosti dle této směrnice zcela pozbývají užitečného účinku, včetně povinností dle čl. 4 a navazujících ustanovení této směrnice. Tím se zároveň provedené posouzení vlivů na životní prostředí stává fakticky bezpředmětným.
- 165 Pochybnost ohledně skutečného propojení báňského povolení do roku 2026 a rozhodnutí EIA výslovně potvrdil i polský soud ve věci žaloby Greenpeace ČR proti zamítnutí žádosti o účast v řízení o vydání báňského povolení do roku 2026. Polský soud mj. konstatoval, že „z lakonického odůvodnění žalovaného ustanovení se nelze dozvědět, na základě jakých důvodů koncesní orgán usoudil, že mezi řízením environmentálním a koncesním existuje totožnost v rámci zkoumaného záměru“, což „vyvolává pochybnosti ohledně toho, zda byl v obou řízeních skutečně analyzován ten samý záměr“.¹¹⁶
- 166 Tím, že Polsko nezohlednilo rozhodnutí EIA v báňském povolení do roku 2026, se dopustilo porušení čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92.

V.3.7. Nedostatečným stanovením veškerých environmentálních podmínek v báňském povolení do roku 2026 Polsko porušilo čl. 8a odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92

- 167 Čl. 8a odst. 1 směrnice 2011/92 stanoví minimální požadavky na obsah povolení týkající se především závěru posouzení vlivů záměru na životní prostředí a environmentálních podmínek jeho realizace. Tyto obsahové požadavky lze v souladu s čl. 8a odst. 3 směrnice 2011/92 mj. splnit i v rámci jiného rozhodnutí vydaného v rámci tzv. rozhodovacího řízení dle čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92. Mezi tyto požadavky patří podle čl. 8a odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92 též veškeré environmentální podmínky připojené k rozhodnutí a popis prvků záměru nebo zamýšlených opatření k vyloučení, prevenci nebo snížení

¹¹⁵ Viz Příloha A.27, str. 204 v souvislém číslování příloh.

¹¹⁶ Viz Příloha A.49, str. 510 v souvislém číslování příloh.

a pokud možno vyrovnání významných negativních vlivů na životní prostředí, jakož případně i popis opatření pro monitorování.

- 168 Jak již bylo uvedeno v bodě 72 této žaloby, báňské povolení do roku 2026 musí být považováno za „povolení“ dle čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92. Zároveň rozhodnutí EIA lze bezpochyby považovat za „rozhodnutí vydané v rámci rozhodovacích řízení dle čl. 2 odst. 2 směrnice 2011/92“, tudíž by bylo možné povinnosti dle čl. 8a směrnice 2011/92 splnit i v jeho rámci.
- 169 Některé z požadovaných informací vztahujících se k záměru povolovanému báňským povolením do roku 2026 ovšem nejsou součástí ani tohoto povolení, ani rozhodnutí EIA, kterým Polsko toto povolení podkládá. Dále není žádným způsobem konkretizována použitelnost jednotlivých podmínek v rozhodnutí EIA, které se vztahují k mnohem rozsáhlejšímu záměru (s dobou těžby o 18 let delší a tomu odpovídající kapacitou a rozsahem).
- 170 **Zaprvé**, jedná se zejména o plochu dobývacího prostoru, kterou je nutné považovat nejen za parametr záměru, ale i za významnou environmentální podmínku, která zcela zásadně určuje vlivy záměru na životní prostředí. Text báňského povolení do roku 2026 neobsahuje žádné vymezení dobývacího prostoru.¹¹⁷ Dobývací prostor však není vymezen ani rozhodnutím EIA, které se celkově vztahuje k výrazně dlouhodobějšímu záměru,¹¹⁸ než je záměr povolovaný báňským povolením do roku 2026, a navíc výslovně stanoví, že „*ve věci plánovaného záměru určí koncesní orgán v rozhodnutí o prodloužení koncese nebo v nové koncesi hranice nového dobývacího prostoru*“.¹¹⁹ V důsledku toho není zřejmé ani konkrétní umístění a postup těžební činnosti z hlediska vzdálenosti od hranic s Českou republikou a z toho plynoucí parametry a vlivy záměru povoleného báňským povolením do roku 2026.
- 171 **Zadruhé**, báňské povolení do roku 2026 neobsahuje konkretizaci podmínek uvedených v rozhodnutí EIA vůči záměru povolovanému báňským povolením do roku 2026.

¹¹⁷ Viz Příloha A.24 a Příloha A.25.

¹¹⁸ Za vymezení dobývacího prostoru nelze považovat souřadnice zlomových bodů plánovaného záměru, které jsou uvedeny v opravném rozhodnutí ze dne 12. února 2020 (viz Příloha A.52, str. 538 v souvislém číslování příloh). Tyto souřadnice stanoví celkový rozsah posuzovaného záměru, nikoli však konkrétní dobývací prostor.

¹¹⁹ Viz Příloha A.12, str. 128 v souvislém číslování příloh.

172 Navíc z rozhodnutí EIA vyplývá, že řada podmínek má být prováděna průběžně s realizací záměru v časovém horizontu přesahujícím platnost báňského povolení do roku 2026.¹²⁰ Tím, že rozhodnutí EIA počítá s mnohem delším obdobím realizace, není zřejmé, jakým způsobem bude průběžné provádění uvedených podmínek probíhat v rámci záměru, jehož realizace je kratší o 18 let.

173 Z výše uvedeného tedy vyplývá, že báňské povolení do roku 2026 neobsahuje veškeré informace vyžadované čl. 8a odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92. Polsko se proto dopustilo porušení tohoto ustanovení.

VI. ŽÁDOST O PŘEDNOSTNÍ PROJEDNÁNÍ VĚCI

174 Vzhledem k závažnosti vytýkaných porušení unijního práva Polskem, jakož i k souběžně podanému návrhu na vydání předběžného opatření, si Česká republika dovoluje požádat, aby byla tato věc projednána přednostně ve smyslu čl. 53 odst. 3 Jednacího řádu Soudního dvora.

VII. NÁVRH ROZHODNUTÍ

175 S ohledem na výše uvedené Česká republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

1) rozhodl, že Polská republika:

- umožněním prodloužení povolení k těžbě hnědého uhlí o 6 let bez provedení posouzení vlivů na životní prostředí nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92 spolu s čl. 4 odst. 4 až 6, čl. 5 odst. 1 a 2, čl. 6, 7, 8 a 9 této směrnice;
- umožněním vyloučení dotčené veřejnosti z řízení o vydání povolení k těžební činnosti nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 5, čl. 8, čl. 9 a čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92;
- prohlášením rozhodnutí EIA za okamžitě vykonatelné nesplnila povinnosti vyplývající ze čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92;
- nezahrnutím možného postupu pro případ neudělení výjimek pro dotčené vodní útvary dle čl. 4 odst. 5 směrnice 2000/60 do rozhodnutí EIA nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 4 odst. 1 písm. a) bod ii) a písm. b) bod ii) směrnice 2000/60;

¹²⁰ Viz Příloha A.12, str. 131 v souvislém číslování příloh.

- neumožněním zapojení dotčené veřejnosti a České republiky do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 1, 2 a 5 a čl. 8 směrnice 2011/92;
- nezveřejněním báňského povolení do roku 2026 a jeho neposkytnutím České republice ve srozumitelné podobě nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92;
- neumožněním soudního přezkumu báňského povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92;
- nezveřejněním báňského povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 7 směrnice 2003/4;
- neposkytnutím kompletních informací v souvislosti s řízením o vydání báňského povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající ze zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU;
- nedostatečným zohledněním rozhodnutí EIA v báňském povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92;
- nedostatečným stanovením veškerých environmentálních podmínek v báňském povolení do roku 2026 nesplnila povinnosti vyplývající z čl. 8a odst. 1 písm. b) směrnice 2011/92;

2) uložil Polské republice náhradu nákladů řízení.

[Redacted signature]

Lucie Dvoráková

Zmocněnkyně pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

[Redacted signature]

Jiří Vlácil

Zmocněnec pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

[Redacted signature]

Martin Smolek

Vládní zmocněnec pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

VIII. SEZNAM PŘÍLOH

Označení přílohy	Název přílohy	Počet stran	Odkazy v žalobě (strana a bod)	Číslo stran v souvislém číslování
A.1	Podnět Evropské komisi předkládaný v souladu s článkem 259 SFEU Českou republikou ve věci porušení unijního práva Polskou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení těžební činnosti v dole Turów	58	s. 3 / b. 2	1 až 59
A.2	Mapa oblasti	1	s. 4 / b. 6	60 až 61
A.3	Dokumentace SEA – Projekt změny místního plánu územního rozvoje města a obce Bogatynia povrchového dolu hnědého uhlí území v oblasti vesnice Opolno-Zdrój: Přeshraniční dopad	1	s. 4 / b. 6	62 až 63
A.4	Dokumentace EIA – Pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów – Zpráva o vlivu na životní prostředí (Bogatynia, červenec 2019)	9	s. 4 / b. 6 a 9 s. 24 / b. 87 s. 25 / b. 88 s. 27 / b. 99 s. 28 / b. 100	64 až 73
A.5	O. Nol, K. Nešetřil, J. Skořepa, A. Pacl. Vliv dolu Turów na hladiny podzemní vody v české části žitavské pánve – hydraulický model proudění podzemních vod. Podzemná voda, XIII 2/2007	10	s. 4 / b. 6	74 až 84
A.6	Koncese č. 65/94	2	s. 4 / b. 7	85 až 87
A.7	Dopis GDOS ze dne 2. května 2015	2	s. 4 / b. 9	88 až 90
A.8	Dopis MŽP ze dne 22. května 2015	9	s. 5 / b. 10	91 až 100
A.9	Protokol o přeshraničních konzultacích v podobě expertního jednání s Českou republikou ve věci vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách	5	s. 5 / b. 11	101 až 106
A.10	Stanovisko České republika k navrhované činnosti ze dne 15. listopadu 2019	15	s. 5 / b. 12	107 až 122

A.11	Zpráva o dopadech polského zákona o změně geologického a těžebního zákona a jiných zákonů (Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw)	2	s. 6 / b. 14	123 až 125
A.12	Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	11	s. 6 / b. 15 s. 33 / b. 129 s. 39 / b. 161 s. 41 / b. 170 s. 42 / b. 172	126 až 137
A.13	Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi o udělení režimu okamžité vykonatelnosti ze dne 23. ledna 2020	6	s. 6 / b. 15	138 až 144
A.14	Dopis ministra Richarda Brabce ze dne 8. ledna 2020	2	s. 6 / b. 16	145 až 147
A.15	Dopis MŽP ze dne 16. ledna 2020	3	s. 6 / b. 16 s. 31 / b. 119	148 až 151
A.16	Dopis MŽP ze dne 19. března 2020	4	s. 6 / b. 16 s. 31 / b. 119	152 až 156
A.17	Dopis GDOS ze dne 5. března 2020	2	s. 6 / b. 16 s. 31 / b. 119	157 až 159
A.18	Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 13. února 2020	2	s. 6 / b. 17 s. 29 / b. 110	160 až 162
A.19	Dopis MŽP ze dne 31. března 2020	6	s. 6 / b. 19	163 až 169
A.20	Dopis MŽP ze dne 7. července 2020	6	s. 6 / b. 19	170 až 176
A.21	Dopis GDOS ze dne 28. května 2020	3	s. 7 / b. 19	177 až 180
A.22	Dopis polského ministerstva životního prostředí ze dne 7. května 2020	3	s. 7 / b. 19	181 až 184
A.23	Dopis polského ministerstva životního prostředí ze dne 28. srpna 2020	1	s. 7 / b. 19	185 až 186
A.24	Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 20. března 2020	4	s. 7 / b. 19 s. 29 / b. 108 s. 33 / b. 130 s. 39 / b. 161 s. 41 / b. 170	187 až 191

A.25	Překlad dokumentu Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 20. března 2020 do češtiny	6	s. 7 / b. 19 s. 29 / b. 108 s. 33 / b. 130 s. 39 / b. 161 s. 41 / b. 170	192 až 198
A.26	Emaily ze dne 3. prosince 2020	1	s. 7 / b. 20	199 až 200
A.27	Písemné vyjádření Polské republiky k podnětu České republiky podaného na základě článku 259 SFEU ve věci porušení unijního práva Polskou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení těžební činnosti v dole Turów	24	s. 8 / b. 24 s. 21 / b. 72 s. 24 / b. 83 s. 26 / b. 90 s. 30 / b. 144 s. 40 / b. 163	201 až 225
A.28	Odůvodněné stanovisko Evropské komise na základě článku 259 SFEU z důvodu sporu mezi státy ve věci údajného porušení unijního práva Polskou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení těžební činnosti v dole Turów	23	s. 8 / b. 24 s. 20 / b. 70 s. 22 / b. 79 s. 24 / b. 84 s. 26 / b. 93 s. 27 / b. 95 s. 34 / b. 137 s. 35 / b. 141 s. 36 / b. 147 s. 38 / b. 156	226 až 249
A.29	Výňatek z polského zákona ze dne 3. října 2008 o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí (Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko)	3	s. 16 / b. 48 a 49 s. 17 / b. 50, 51 a 52	250 až 253
A.30	Výňatek z polského zákona ze dne 20. července 2017 o vodním právu (Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne)	2	s. 17 / b. 53	254 až 256
A.31	Výňatek z polského zákona ze dne 9. června 2011 o geologickém a horním právu (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze)	2	s. 18 / b. 54, 55 a 56	257 až 259

A.32	Výňatek z polského zákona ze dne 14. června 1960, správního řádu (Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego)	1	s. 18 / b. 57	260 až 261
A.33	Výňatek z polského zákona ze dne 30. srpna 2002 o řízení ve správním soudnictví (Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi)	1	s. 18 / b. 58 s. 19 / b. 59 a 60	262 až 263
A.34	Dopis Severočeských vodovodů a kanalizací ze dne 9. prosince 2020	2	s. 24 / b. 87	264 až 266
A.35	Vývoj hladin podzemní vody v oblasti Hrádecka Libereckého kraje (Česká geologická služba)	9	s. 25 / b. 87	267 až 276
A.36	Povrchový důl TURÓW: Stručné shrnutí současných i potenciálních budoucích negativních dopadů na poměry povrchových a podzemních vod na území České republiky – shrnutí (Výzkumný ústav vodohospodářský)	17	s. 25 / b. 87	277 až 294
A.37	Zpráva České geologické služby týkající se satelitní detekce subsedience v blízkém okolí dolu Turów	27	s. 25 / b. 88	295 až 322
A.38	Posudek Ing. Daniela Prečucha týkající se negativních dopadů záměru rozšíření těžby v hnědouhelném dole Turów z pohledu stability horninového podloží	11	s. 25 / b. 88	323 až 334
A.39	Obrazová dokumentace dokládající poškození staveb v obci Oldřichovice na Hranicích	3	s. 25 / b. 88	335 až 338
A.40	Odborný posudek ohledně přeshraničních dopadů pokračování těžby v hnědouhelném ložisku Turów na stav vod v Německu	79	s. 25 / b. 88	339 až 418
A.41	Odvolání Greenpeace Česká republika proti Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	15	s. 25 / b. 89	419 až 434
A.42	Odvolání Libereckého kraje Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	14	s. 25 / b. 89	435 až 449

A.43	Stížnost Greenpeace Česká republika Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi o udělení režimu okamžité vykonatelnosti ze dne 23. ledna 2020	19	s. 26 / b. 93	450 až 469
A.44	Tabulka výjimek pro vodní útvary v blízkosti polského dolu Turów	1	s. 27 / b. 99	470 až 471
A.45	Dopis polského ministra námořního hospodářství a vnitrozemské plavby ze dne 29. května 2020	4	s. 27 / b. 99	472 až 476
A.46	Žádost o změnu koncese č. 65/94 na těžbu hnědého uhlí a doprovodných nerostných surovin z hnědouhelného ložiska Turów týkající se jednorázového prodloužení termínu platnosti koncese o 6 let	23	s. 29 / b. 107 s. 39 / b. 161	477 až 500
A.47	Dopis MŽP ze dne 19. prosince 2019	2	s. 31 / b. 119	501 až 503
A.48	Dopis polského ministra klimatu ze dne 13. ledna 2020	1	s. 31 / b. 119	504 až 505
A.49	Rozsudek Krajského správního soudu ve Varšavě ve věci Greenpeace Česká republika, z.s. proti ministrovi klimatu ze dne 8. září 2020 (DGK- VI.4771.35.2019.MN.14)	6	s. 31 / b. 120 s. 40 / b. 165	506 až 512
A.50	Informační materiál Ministerstva životního prostředí PR v odpovědi na dopis českého Ministerstva životního prostředí ze dne 7. července ohledně poskytnutí informací týkajících se koncese na těžbu hnědého uhlí a doprovodných surovin z ložiska Turów do roku 2026	7	s. 33 / b. 128 s. 38 / b. 159	513 až 520
A.51	Rozhodnutí měnící koncesi č. 65/94	15	s. 33 / b. 128	521 až 536
A.52	Rozhodnutí o opravě rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	6	s. 41 / b. 170	537 až 543

Analýza a návrh dalšího postupu proti Polsku ve věci porušení unijního práva při povolování rozšíření a prodloužení těžby v hnědouhelném dolu Turów

1) Postup podle čl. 259 Smlouvy o fungování EU (dále jen „SFEU“)

Čl. 259 SFEU:

„Má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá ze Smluv, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá ze Smluv, předloží věc Komisi.

Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní zúčastněným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření.

Nevydá-li Komise takové stanovisko ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie i bez stanoviska Komise.“

Čl. 259 SFEU předvídá postup, který vede k žalobě jednoho členského státu na druhý členský stát před Soudním dvorem EU na základě porušení práva EU. V první fázi je nutné předložit věc Komisi k vyjádření, poté lze po 3 měsících podat žalobu. Už ve fázi před Komisí je třeba uvést konkrétní porušení a podrobnou argumentaci. Samotnou žalobu je potom možné zúžit, nikoli však rozšířit (případně členský stát může od podání žaloby i upustit). V rámci žaloby pak lze podat též žádost o předběžné opatření požadující (dočasné) pozastavení některých činností do doby, než Soudní dvůr EU vydá rozsudek.

2) Shrnutí skutkové a právní situace

Polsko usiluje o realizaci záměru prodloužení a rozšíření těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów až do roku 2044. Za tímto účelem bylo nutné schválit změnu územně plánovací dokumentace v dané oblasti, zajistit posouzení vlivů na životní prostředí (pro územně plánovací dokumentaci i pro samotný záměr) a vydat finální povolení k těžební činnosti. Vzhledem k tomu, že důl se nachází v těsné blízkosti hranic s ČR, celá problematika se ČR (a zejména Libereckého kraje) úzce dotýká z hlediska možných negativních vlivů na složky životního prostředí i na českém území.

V rámci výše uvedených procesů došlo k zásadním porušením směrnice 2011/92 o posuzování vlivů některých soukromých a veřejných záměrů na životní prostředí (dále jen „směrnice 2011/92“), dále též k určitým porušením směrnice 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí (dále jen „směrnice 2001/42“), případně též směrnice 2000/60, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen „směrnice 2000/60“), směrnice 2003/4 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí (dále jen „směrnice 2003/4“) a k porušení zásady loajální spolupráce podle Smlouvy o EU (dále jen „SEU“). Uvedená porušení lze žalovat před Soudním dvorem EU podle čl. 259 SFEU.

3) Potenciální žalobní body

Jednotlivé žalobní body jsou seřazeny dle souvisejících polských právních aktů (resp. řízení o těchto aktech) v jejich chronologickém pořadí.

A) Přijetí změny územního plánu města Bogatynia

– Popis situace:

Dne 15. června 2016 bylo v Polsku zveřejněno oznámení o zahájení pořizování návrhu změny územního plánu města a obce Bogatynia – území těžby v povrchovém hnědouhelném dolu Turów u obce Opolno-Zdrój (dále jen „změna územního plánu“) se lhůtou pro podávání návrhů ke změně územního plánu. Tato změna zohledňuje záměr Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów, který zahrnuje rozšíření a prodloužení těžební činnosti v dole Turów do roku 2044.

ČR obdržela původní informaci o plánované změně územního plánu od polského občana v červenci 2016. V návaznosti na to se MŽP dne 13. září 2016 obrátilo na polskou stranu s požadavkem na zapojení ČR do procesu posuzování vlivů plánů a programů na životní prostředí (tzv. SEA), a to formou mezistátních konzultací dle směrnice 2001/42.

Dne 6. dubna 2017 obdržela ČR od polské strany návrh změny územního plánu a vyhodnocení jejích vlivů na životní prostředí. Dle dokumentace SEA by vzhledem k parametrům plánovaného rozšíření těžby nemělo dojít k žádným přeshraničním vlivům, a to jak z hlediska úbytku vody, tak ani z hlediska jiných složek životního prostředí či z hlediska vlivů na lidské zdraví.

ČR reagovala 12. června téhož roku nesouhlasem s polským tvrzením, že předmětná koncepce nemůže mít vliv na české území a jeho obyvatele, požadavkem na dopracování nedostatečného vyhodnocení vlivů koncepce a na pokračování v mezistátních konzultacích.

Dne 22. prosince 2017 obdržela ČR vypořádání svých připomínek (ve kterém Polsko ve většině bodů odkazovalo na následný proces posuzování vlivů záměru na životní prostředí (tzv. EIA), resp. budoucí dokumentaci EIA k záměru rozšíření dolu Turów do roku 2044 a některé body nebyly vypořádány vůbec) a návrh na ukončení mezistátních konzultací. S tím ČR zásadně nesouhlasila a 29. ledna 2018 požádala o vypořádání připomínek, kterým se Polsko nevěnovalo.

Polsko se v reakci ze dne 29. června a 31. srpna 2018 opakovaně vyjádřilo, že považuje vypořádání za vyčerpávající a chce ukončit mezistátní konzultace. ČR se proti tomuto dopisem z 30. července 2018 ohradila a požadovala od Polska doplnění vypořádání připomínek, přičemž jasně deklarovala, že se k tomuto doplnění následně vyjádří.

Na jednání pracovní skupiny pro EIA/SEA v září 2018 přislíbilo Polsko doplnění požadovaných informací, které dodalo v lednu 2019. I toto doplnění v mnohých bodech odkazovalo na budoucí dokumentaci EIA. Dokumentace EIA byla dodána na konci dubna 2019, nebylo ale možné v ní nalézt veškeré potřebné informace.

Dne 28. května 2019 tedy MŽP předložilo svoje vyjádření k předmětnému doplnění (jak avizovalo již v červenci 2018), ve kterém opětovně požadovalo některé informace. Rada města Bogatynia ovšem ten samý den schválila změnu územního plánu a Polsko na vyjádření MŽP z 28. května 2019 už nijak substantivně nereagovalo. O přijetí změny územního plánu Polsko českou stranu vůbec neinformovalo a související dokumenty dle čl. 9 směrnice 2001/42 (přijatou změnu územního plánu a shrnutí strategického hodnocení vlivů na životní prostředí) zaslalo na výzvu ČR až 27. srpna 2019. Přestože ČR vyslovila svůj nesouhlas s obsahem zaslaných dokumentů a požadovala znovuotevření mezistátních konzultací, žádosti nebylo ze strany Polska vyhověno.

– Pochybení Polska z hlediska práva EU:

1) Možné porušení čl. 7 odst. 2 a 3 směrnice 2001/42

Čl. 7 směrnice 2001/42:

„(2) Obdrží-li členský stát kopii návrhu plánu nebo programu a zprávu o vlivech na životní prostředí podle odstavce 1, sdělí druhému členskému státu, zda si přeje zahájit konzultace před přijetím plánu nebo programu nebo před jeho předáním k legislativnímu procesu, a je-li tomu tak, zahájí dotyčné členské státy konzultace, týkající se možných přeshraničních vlivů na životní prostředí vyplývajících z provádění plánu nebo z programu, a plánovaná opatření ke snížení nebo vyloučení těchto vlivů.

Uskuteční-li se tyto konzultace, dohodnou se dotyčné členské státy na podrobnostech k zajištění, aby orgány uvedené v čl. 6 odst. 3 a veřejnost uvedená v čl. 6 odst. 4 v členském státě, který může být tímto významně dotčen, byly informovány a byla jim dána příležitost zaslat v přiměřené lhůtě své vyjádření.

(3) Vyžadují-li se podle tohoto článku konzultace mezi členskými státy, dohodnou se na počátku konzultací na přiměřeném časovém rámci pro trvání konzultací.“

Změna územního plánu byla přijata, aniž by došlo k ukončení mezistátních konzultací. ČR v reakci na nedostatečné vypořádání svých připomínek ze strany Polska kategoricky požadovala zapracování dalších připomínek a zaslání upravených dokumentů s tím, že na ně v rámci mezistátních konzultací ještě bude reagovat. Polsko sice dodalo doplněnou verzi dokumentace SEA, řada připomínek nicméně zůstala nedorozhodnutých s odkazem na jejich budoucí zapracování do dokumentace EIA. České orgány proto vyčkávaly s reakcí až na zaslání dokumentace EIA, mezitím ovšem ze strany Polska došlo k jednostrannému ukončení konzultací a vydání rozhodnutí¹, aniž by byla česká strana o tomto ukončení jakkoli informována.

Uvedené porušení lze namítat.

2) Možné porušení čl. 8 ve spojení s čl. 5 odst. 1 a přílohou I směrnice 2001/42

Čl. 8 směrnice 2001/42: „Zpráva o vlivech na životní prostředí vypracovaná podle článku 5, vyjádření podle článku 6 a výsledky přeshraničních konzultací zahájených podle článku 7 se vezmou v úvahu při vypracování plánu nebo programu a před jeho přijetím nebo předáním k legislativnímu procesu.“

Čl. 5 odst. 1 směrnice 2001/42: „Pokud je podle čl. 3 odst. 1 vyžadováno posouzení vlivů na životní prostředí, vypracuje se zpráva o vlivech na životní prostředí, ve které se určí, popíšu a posoudí možné významné vlivy na životní prostředí vyplývající z provádění plánu nebo programu a rozumná náhradní řešení s přihlédnutím k cílům a zeměpisné oblasti působnosti plánu nebo programu. Informace vyžadované za tímto účelem jsou uvedeny v příloze I.“

Změna územního plánu byla přijata, aniž by došlo k zohlednění veškerých připomínek MŽP (připomínky v dopise ze dne 28. května 2019 nebyly zohledněny vůbec). V důsledku toho došlo k nedostatečnému zahrnutí aspektů vyžadovaných směrnicí 2001/42 do finálního rozhodnutí.

V návaznosti na výše uvedený bod 1) tedy lze namítat, že mezistátní konzultace nebyly řádně ukončeny a že vyjádření z 28. května 2019 mělo být zohledněno.

Směrnice 2001/42 navíc vyžaduje určitý standard, kterého má posouzení dosáhnout. V daném případě lze pochybovat, zda posouzení SEA ve vztahu ke změně územního plánu naplnilo standardy požadované směrnicí 2001/42, neboť řada aspektů byla ponechána až na posouzení EIA.

¹ Usnesení č. XIII/83/19 městského zastupitelstva v Bogatynii ze dne 28. května 2019.

Z procesního hlediska lze namítat porušení čl. 8 směrnice 2001/42 z důvodu absence řádného zohlednění výsledků přeshraničních konzultací z důvodu jejich předčasného ukončení.

Z obsahového hlediska lze namítat porušení čl. 8 ve spojení s čl. 5 odst. 1 a přílohou I směrnice 2001/42 z důvodu nedostatečného posouzení veškerých požadovaných náležitostí v rámci procesu SEA.

– Možný výsledek žaloby v kontextu výše uvedených porušení

Soudní dvůr EU by mohl konstatovat rozpor přijetí změny územního plánu se směrnicí 2001/42, ať již z hlediska procesních pochybení nebo z hlediska věcných pochybení. Dle judikatury Soudního dvora EU je v takovém případě členský stát povinen přijmout veškerá obecná či specifická opatření stanovená vnitrostátním právem a směřující k nápravě situace vyplývající z neprovedení takového posouzení, včetně případného pozastavení nebo zrušení vadného aktu (v daném případě změny územního plánu).²

Žalobou v této věci bychom mohli dosáhnout dodatečného posouzení SEA u těch aspektů, které v rozporu se směrnicí 2001/42 posouzeny nebyly. Původní usnesení o změně územního plánu by mělo být zrušeno a nahrazeno novým. Je ovšem otázkou, zda by zrušení usnesení o změně územního plánu v rámci polského práva mělo nějaký reálný vliv na platnost již vydaného báňského rozhodnutí a tím pádem i na pokračování v těžební činnosti. Problémem je zejména ustanovení polského práva,³ které umožňuje prohlášení neplatnosti povolení k těžbě pouze do jednoho roku od zahájení povolené činnosti (což se ovšem samo o sobě zdá být v rozporu s unijním právem).

Zejména je nutné upozornit na to, že pokud byly dotčené problematické aspekty posouzeny v rámci procesu EIA, představovalo by zrušení změny územního plánu v podstatě formalitu. Nové usnesení doplněné o předmětné aspekty by totiž mohlo být vydáno prakticky obratem, k přerušení těžby by tak nezbytně ani nemuselo dojít. Praktické důsledky žalobních bodů spočívajících v porušení směrnice 2001/42 proto nejsou příliš slibné. Některá z těchto porušení má smysl namítat, nemělo by se však jednat o hlavní podstatu žaloby, spíše o její doplňkovou část.

B) Vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách pro záměr rozšíření a prodloužení těžby v dole Turów do roku 2044 s okamžitou vykonatelností

– Popis situace:

Od roku 2015 probíhal proces posuzování vlivů na životní prostředí (tzv. EIA) pro záměr s názvem Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów, který zahrnuje rozšíření a prodloužení těžební činnosti v dole Turów do roku 2044. Tento proces byl ukončen vydáním kladného rozhodnutí o environmentálních podmínkách dne 21. ledna 2020, přičemž o 2 dny později bylo rozhodnuto o okamžité vykonatelnosti tohoto rozhodnutí.

Celková plocha záměru je cca 30 km² (oproti současné ploše 26 km² dojde k rozšíření o cca 4 km²). Není tedy pochyb o tom, že záměr podléhá procesu EIA dle čl. 4 odst. 1 ve spojení s bodem 19 přílohy I směrnice 2011/92 (povrchový důl s rozlohou přesahující 25 ha). Dle dokumentace

² Rozsudek *Inter-Environnement Wallonie a Terre wallonne*, C-41/11, EU:C:2012:103, bod 63.

³ Čl. 42 geologického a těžebního zákona (*Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze*)

EIA⁴ záměr nezpůsobí významné negativní vlivy na českém území, a to i díky navrženým minimalizačním opatřením (např. tzv. protifiltrační clona).

Polsko informovalo ČR o záměru 2. dubna 2015, ČR vzápětí dne 22. května 2015 projevila zájem o zapojení do mezistátních konzultací.

Dne 12. února 2019 Polsko zaslalo ČR dokumentaci EIA, která však neobsahovala veškeré informace, a proto bylo Polsko požádáno o doplnění, které bylo dne 30. dubnu 2019 obdrženo a dokumentace EIA byla tak připravena k rozeslání po ČR. Následně proběhlo několik výměn písemných vyjádření, veřejné projednání i odborné jednání mezi českými a polskými experty. Z mezistátních konzultací vyplynuly společné závěry, které se promítly do protokolu zahrnujícího mj. požadavky české strany. Tento protokol česká i polská strana oficiálně odsouhlasily a podepsaly v listopadu 2019. Polsko prozatím splnilo některé české požadavky vyplývající z protokolu z mezistátních konzultací, ke splnění dalších by mělo docházet průběžně v následujících letech (př. monitoring stavu podzemních vod a účinnost mitigačních opatření).

Dne 15. listopadu 2019 vydalo MŽP k předmětnému záměru závěrečné nesouhlasné stanovisko ČR, ve kterém stanovilo řadu podmínek (většina vyplývala z protokolu z mezistátních konzultací; některé podmínky byly stanoveny na základě debaty v ČR), které požadovala ČR po polské straně realizovat v případě, že by realizace záměru nebyla i přes nesouhlas ČR zastavena.

Dne 21. ledna 2020 vydal Regionální ředitel pro ochranu životního prostředí ve Wroclawi závěrečné rozhodnutí o environmentálních podmínkách, kterým byl vysloven souhlas s dotčeným záměrem.

Dne 23. ledna 2020 pak tentýž subjekt vydal rozhodnutí o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí ze dne 21. ledna 2020. Rozhodnutí o environmentálních podmínkách je tedy okamžitě vykonatelné navzdory tomu, že není konečné, neboť proti němu běží odvolací řízení (do něhož se zapojilo v souladu s polským právem i několik českých subjektů – Liberecký kraj, město Hrádek nad Nisou, Frank Bold a Greenpeace; české státní orgány neměly tato práva). V důsledku okamžité vykonatelnosti mohlo být pokračováno v řízení o vydání povolení těžební činnosti (dále jen „báňské povolení do roku 2044“), jehož udělení je poslední podmínkou realizace záměru rozšíření ložiska (toto řízení zatím tedy stále probíhá). V mezidobí bylo také vydáno stavební povolení na stavbu tzv. protifiltrační clony, která je součástí záměru (rozšíření a prodloužení těžební činnosti do roku 2044), a zejména došlo k přijetí rozhodnutí o prodloužení těžební činnosti v hnědouhelném ložisku Turów na 6 let do 30. dubna 2026 (dále jen „báňské povolení do roku 2026“), na jehož základě v současnosti probíhá těžební činnost.

– Pochybení Polska z hlediska práva EU:

1) Možnost porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92

Čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92: „Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

- a) mají dostatečný zájem; nebo
- b) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako podmínku,

⁴ Pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów – Zpráva o vlivu na životní prostředí (Bogatynia, červenec 2019). Dostupné na: https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP049M

měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinnosti podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.“

V důsledku okamžité vykonatelnosti bylo možné započít s realizací záměru (na základě báňského povolení do roku 2026), aniž by byl dokončen soudní přezkum procesu EIA. Hrozí tak možnost vzniku nezvratných škod na životním prostředí, pokud by se v rámci přezkumu prokázalo, že proces EIA nebyl proveden v souladu se směrnicí 2011/92. Dle polského práva lze navíc pravomocné povolení k těžební činnosti prohlásit za neplatné nejpozději do jednoho roku po zahájení povolené činnosti. Ustanovení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 by tak pozbylo svého užitečného účinku, neboť soudní přezkum procesu EIA by sice formálně existoval, ale v podstatě by v praxi nedokázal zabránit realizaci záměru (podle báňského povolení do roku 2026) s nesprávně provedeným posouzením vlivů na životní prostředí.

Lze namítat porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 ve vztahu k báňskému povolení do roku 2026. Tento žalobní důvod by zároveň mohl poskytovat i základ pro **žádost o předběžné opatření** požadující přerušení těžební činnosti do ukončení soudního přezkumu rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

– Možný výsledek žaloby v kontextu výše uvedených porušení:

Soudní dvůr EU by mohl konstatovat rozpor se směrnicí 2011/92 z důvodu okamžité vykonatelnosti rozhodnutí o environmentálních podmínkách, která zbavuje užitečného účinku ustanovení o soudním přezkumu. Toto konstatování by teoreticky mohlo vést k pozastavení těžební činnosti do ukončení soudního přezkumu rozhodnutí o environmentálních podmínkách, na druhou stranu je nutné si uvědomit, že v době vydání rozsudku Soudního dvora EU už tento přezkum pravděpodobně bude ukončen. Bylo by však možné spojit tento žalobní bod s žádostí o předběžné opatření požadující pozastavení těžební činnosti do ukončení soudního přezkumu rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

C) Vydání rozhodnutí povolujícího těžbu v hnědouhelném ložisku Turów do roku 2026

– Popis situace:

Polské ministerstvo klimatu dne 20. března 2020 vydalo báňské povolení do roku 2026. Řízení probíhalo od října 2019 a i přes opakované žádosti Polsko odmítlo sdělit ČR jakékoli podrobnější informace o tomto záměru.

K záměru neproběhlo žádné vlastní posouzení vlivů na životní prostředí za účasti veřejnosti či dotčených členských států. Zprvu Polsko argumentovalo, že směrnice 2011/92 se neuplatní, neboť předmětné řízení se týká pouze poloviny stávajícího dobývacího prostoru a nepřekračuje jeho hranice, poté však uvedlo, že žádost o prodloužení těžby o 6 let byla na žádost investora změněna a bylo k ní připojeno rozhodnutí o environmentálních podmínkách k záměru „Pokračování těžby ložiska hnědého uhlí Turów“ ze dne 21. ledna 2020 (které mělo být a pravděpodobně také bude podkladem pro báňské povolení do roku 2044).

Z dopisu však vyplývají určité rozdíly mezi záměrem prodloužení těžební činnosti do roku 2026 a záměrem rozšíření a prodloužení těžební činnosti do roku 2044 (není zcela zřejmé, zda jsou záměry souladné z hlediska rozsahu i kapacity).

– Pochybení Polska z hlediska práva EU:

1) Možnost porušení čl. 4 odst. 3 SEU

Čl. 4 odst. 3 SEU: „Podle zásady loajální spolupráce se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv.“

Přes opakované žádosti Polsko odmítá ČR poskytnout text báňského povolení do roku 2026, jakož i jakékoli podrobnější informace, které s daným řízením souvisí, a to přes to, že je zřejmé, že se daná věc ČR dotýká a že spadá do působnosti unijního práva. Postup Polska lze považovat za porušení zásady loajální spolupráce.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

2) Možnost porušení čl. 3 a 7 směrnice 2003/4

Čl. 3 odst. 1 směrnice 2003/4: „Členské státy zajistí, aby orgány veřejné správy měly povinnost, v souladu s ustanoveními této směrnice, poskytovat informace o životním prostředí v jejich držení nebo pro ně držené každému žadateli na jeho žádost, aniž by žadatel musel prokazovat svůj oprávněný zájem.“

Čl. 7 směrnice 2003/4:

„(1) Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že orgány veřejné správy budou zpracovávat informace o životním prostředí, které souvisejí s jejich funkcí a jsou v jejich držení nebo jim určeny, s ohledem na jejich aktivní a systematické veřejné šíření, a to zejména pomocí počítačové telekomunikační nebo elektronické technologie.

(2) Poskytované a rozšiřované informace se aktualizují podle potřeby a zahrnují alespoň:

...

f) povolení s významným dopadem na životní prostředí a dohody o životním prostředí nebo odkaz na místo, kde je možné takové informace vyžádat nebo najít podle článku 3...“

Báňské povolení do roku 2026 představuje opatření, které může ovlivnit složky životního prostředí, v souladu s čl. 2 odst. 1 tedy spadá do oblasti působnosti směrnice 2003/4. Podle čl. 7 směrnice 2003/4 mělo Polsko takové povolení zpřístupnit veřejnosti prostřednictvím internetu, což se ovšem nestalo. Polsko navíc ČR neposkytlo toto povolení ani na přímou žádost, což odporuje čl. 3 odst. 1 směrnice 2003/4.

Lze namítat porušení uvedených ustanovení.

3) Možnost porušení čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92

Čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92: „S výhradou čl. 2 odst. 4 podléhají záměry uvedené v příloze I posouzení v souladu s články 5 až 10.“

Žádost o rozhodnutí o prodloužení těžby do roku 2026 zahrnuje dobývací prostor na ploše 31 017 773 m² (cca 31 km²). Není tedy pochyb o tom, že záměr podléhá procesu EIA dle čl. 4 odst. 1 ve spojení s bodem 19 přílohy I směrnice 2011/92 (povrchový důl s rozlohou přesahující 25 ha). Z dopisů poskytnutých Polskem se ovšem zdá, že Polsko posouzení EIA pro tento záměr vůbec neprovedlo, resp. neprovedlo posouzení EIA, které by se dalo pro tento záměr zohlednit.

Není zřejmé, zda lze použít posouzení EIA pro záměr rozšíření a prodloužení těžby do roku 2044, neboť z dostupných informací není jasné, zda báňské povolení do roku 2026 odpovídá rozhodnutí o environmentálních podmínkách svojí rozlohou a kapacitou těžební činnosti.

Uvedené porušení lze namítat, byť je nutné počítat s tím, že se v průběhu řízení může ukázat, že báňské povolení do roku 2026 odpovídá podmínkám stanoveným v rozhodnutí o environmentálních podmínkách a představuje pouze etapu celého záměru, na kterou lze provedené posouzení EIA použít.

I za těchto okolností by se ale ČR mohla opřít o řadu dalších procesních pochybení, ke kterým došlo v rámci řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 a která nelze zhojit skutečností, že příslušné povinnosti byly splněny v rámci řízení o rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

4) Možnost porušení čl. 6 odst. 2, 3 a 4 směrnice 2011/92

Čl. 6 směrnice 2011/92:

„(2) V zájmu zajištění účinné účasti dotčené veřejnosti na rozhodovacích procesech se následující informace sdělují veřejnosti prostřednictvím elektronických sdělovacích prostředků a veřejného oznámení nebo jiným vhodným způsobem v počáteční fázi rozhodovacích procesů týkajících se životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, a nejpozději jakmile je možné tyto informace rozumně poskytnout:

...

(3) Členské státy zajistí, aby dotčené veřejnosti byly v přiměřených lhůtách zpřístupněny tyto informace:

...

(4) Dotčená veřejnost musí dostat včasné a účinné možnosti účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 a musí mít za tím účelem právo vyjádřit své připomínky a stanoviska příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy jsou všechny možnosti ještě otevřené, tedy před učiněním rozhodnutí o žádosti o povolení.“

Veřejnosti nebyly zpřístupněny některé zásadní informace týkající se řízení o báňském povolení do roku 2026 – konkrétně např. žádost o povolení či podrobné podmínky účasti veřejnosti, přestože bylo možné je „rozumně poskytnout“. Dotčené veřejnosti nebyla poskytnuta možnost zúčastnit se řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 a vyjádřit své připomínky.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

5) Možnost porušení čl. 7 odst. 1, 2 a 5 směrnice 2011/92

Čl. 7 směrnice 2011/92:

„(1) Je-li si členský stát vědom, že by záměr mohl mít závažný vliv na životní prostředí v jiném členském státě, nebo pokud členský stát, který by mohl být významně zasažen, o to požádá, poskytne členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, druhému členskému státu co nejdříve a nejpozději při informování vlastní veřejnosti mimo jiné:

- a) popis záměru spolu se všemi dostupnými informacemi o jeho možných přeshraničních vlivech;
- b) informace o povaze rozhodnutí, které může být přijato.

Členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, poskytne druhému členskému státu přiměřenou dobu na oznámení, zda si přeje účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, přičemž může též poskytnout informace podle odstavce 2 tohoto článku.“

(2) Oznámí-li členský stát, který obdrží informace podle odstavce 1, svůj úmysl účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, zašle členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, pokud tak již neučinil, druhému členskému státu informace, které musí být předány podle čl. 6 odst. 2 a zpřístupněny podle čl. 6 odst. 3 písm. a) a b).

...

(5) Podrobné podmínky provádění odstavců 1 až 4, včetně lhůt pro projednávání, stanoví dotčené členské státy na základě ustanovení a lhůt uvedených v čl. 6 odst. 5 až 7, přičemž tyto podmínky musí umožňovat dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu účinně se účastnit rozhodovacích procesů ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, která se týkají daného záměru.“

Přes opakované výzvy nebyly ČR zaslány kompletní informace odpovídající čl. 6 odst. 2 směrnice 2011/92. Přestože čl. 7 odst. 5 směrnice 2001/92 připouští, aby členský stát upřesnil provádění čl. 7 odst. 1 až 4 této směrnice, stanoví minimální podmínku v podobě umožnění

dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu zapojit se do řízení o báňském povolení do roku 2026. Taková možnost dotčené veřejnosti na českém území poskytnuta nebyla.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

6) Možnost porušení čl. 8 směrnice 2011/92

Čl. 8 směrnice 2011/92: „Výsledky jednání a informace shromážděné podle článků 5 až 7 jsou patřičně zohledněny v povolovacím řízení.“

V rámci povolovacího řízení nemohly být řádně zohledněny výsledky konzultace s veřejností a s dotčenými členskými státy, neboť část těchto konzultací (týkající se báňského povolení do roku 2026) vůbec neproběhla.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

7) Možnost porušení čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92

Čl. 9 směrnice 2011/92:

„(1) Jakmile bylo povolení uděleno nebo jeho udělení zamítnuto, příslušný orgán nebo orgány o tom bezodkladně uvědomí veřejnost a orgány uvedené v čl. 6 odst. 1 této směrnice v souladu s vnitrostátními postupy a zajistí, aby veřejnosti a orgánům uvedeným v čl. 6 odst. 1 byly při případném zohlednění postupů uvedených v čl. 8a odst. 3 zpřístupněny tyto informace:

- a) obsah rozhodnutí a všechny podmínky k němu připojené, jak je uvedeno v čl. 8a odst. 1 a 2;
- b) hlavní důvody a úvahy, na kterých je rozhodnutí založeno, včetně informací o účasti veřejnosti. Tyto informace zahrnují rovněž shrnutí výsledků projednávání a informací shromážděných podle článků 5 až 7 a způsob, jakým byly tyto výsledky začleněny nebo jiným způsobem vypořádány, zejména pokud jde o připomínky obdržené od dotčených členských států podle článku 7.

(2) Příslušný orgán nebo orgány uvědomí každý členský stát, s nímž bylo jednáno podle článku 7, zasláním informací uvedených v odstavci 1 tohoto článku.

Členské státy, s nimiž bylo jednáno, zajistí zpřístupnění těchto informací vhodným způsobem dotčené veřejnosti na svém území.“

V návaznosti na vydání báňského povolení do roku 2026 Polsko nezaslalo ČR dokumenty uvedené v čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92 ani je nezpřístupnilo veřejnosti. ČR byla o vydání tohoto rozhodnutí pouze stručně informována v rámci dopisu polského tajemníka ministra klimatu, který se ovšem z větší části týkal jiné problematiky. V návaznosti na definici „povolení“ v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 je zřejmé, že se povinnosti v tomto ustanovení vztahují k báňskému povolení do roku 2026, nikoli k rozhodnutí o environmentálních podmínkách.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

8) Možnost porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92

Čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92: „Členské státy zajistí, aby v souladu s příslušnými předpisy vnitrostátního práva příslušníci dotčené veřejnosti, kteří:

- c) mají dostatečný zájem; nebo
- d) namítají porušování práva v případech, kdy to správní řád členského státu požaduje jako podmínku, měli možnost dosáhnout přezkoumání soudem nebo jiným nezávislým a nestranným orgánem zřízeným zákonem a mohli tak napadat hmotnou nebo procesní zákonnost jakýchkoli rozhodnutí, aktů nebo nečinností podléhajících ustanovením o účasti veřejnosti obsaženým v této směrnici.“

Podle polského práva obecně nelze báňské povolení do roku 2026 ze strany dotčené veřejnosti napadnout, předcházelo-li jeho vydání řízení za účasti veřejnosti.⁵ V dané situaci momentálně není zřejmé, zda se řízení o rozhodnutí o environmentálních podmínkách, které proběhlo za účasti veřejnosti, dá vztáhnout k báňskému povolení do roku 2026, nicméně i pokud by to bylo možné, z hlediska soudního přezkumu je to naprosto irelevantní. Dotčená veřejnost musí mít dle unijního práva možnost dosáhnout přezkoumání rozhodnutí, kterým byla povolena realizace záměru, bez ohledu na svoje zapojení do řízení vedoucí k jeho vydání.⁶ V daném případě ovšem pro dotčenou veřejnost neexistuje možnost, jak napadnout zákonnost tohoto povolení z hlediska povinností vyžadovaných směrnicí 2011/92 (včetně toho, že nebylo řádným způsobem zohledněno posouzení EIA).

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

9) Možnost porušení čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60

Čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60: „Členské státy neporuší tuto směrnici, pokud:

- nedosažení dobrého stavu podzemních vod, dobrého ekologického stavu nebo případně dobrého ekologického potenciálu nebo neúspěch při předcházení zhoršování stavu útvaru povrchové nebo podzemní vody jsou důsledkem nových změn fyzikálních poměrů v útvaru povrchové vody nebo změn hladin útvarů podzemních vod, nebo

- neúspěch při zamezení zhoršování stavu útvaru povrchové vody z velmi dobrého na dobrý je důsledkem nových trvalých činností, které souvisejí s lidským rozvojem, a

jsou-li splněny všechny následující podmínky:

....“

V souladu s aplikační praxí⁷ je u obdobných záměrů, které mohou mít negativní vliv na stav útvarů povrchových či podzemních vod, nezbytné provést minimálně tzv. aplikační posouzení, jehož výsledkem je rozhodnutí o pravděpodobnosti negativního vlivu záměru. Pokud se dá takový vliv důvodně předpokládat, musí být od záměru dle unijního práva upuštěno, nebo musí splnit všechny podmínky pro udělení výjimky dle čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60.

Podle polského práva⁸ má být čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60 případně použit již ve fázi posuzování EIA, v navazujícím řízení (tj. řízení o prodloužení povolení těžby) již není možné provést aplikační posouzení či výjimku udělit.

Porušení tohoto ustanovení je vázáno na otázku, zda bylo provedeno posouzení EIA, resp. zda lze pro daný záměr využít posouzení EIA pro záměr rozšíření a prodloužení těžby do roku 2044.

⁵ Čl. 33 ve spojení s čl. 34 odst. 1a geologického a těžebního zákona (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze)

⁶ Rozsudek *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsörening* C-263/08, body 38 a 39.

⁷ Guidance Document No. 36 Exemptions to the Environmental Objectives according to Article 4(7). Dostupný na: https://circabc.europa.eu/sd/a/e0352ec3-9f3b-4d91-bdbb-939185be3e89/CIS_Guidance_Article_4_7_FINAL.PDF

⁸ Čl. 4 odst. 7 směrnice 2000/60 byl proveden do polského právního řádu v čl. 66 až 68 vodního zákona (Ustawa z dnia 20. lipca 2017 r. Prawo wodne). Podle čl. 81 odst. 3 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na posouzení ochrany životního prostředí a posouzení dopadů na životní prostředí (Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko): „pokud posouzení dopadu projektu na životní prostředí ukazuje, že na něj má negativní dopad na možnost dosažení environmentálních cílů, orgán příslušný k vydání rozhodnutí o podmínkách životního prostředí odmítne udělit souhlas k provádění tohoto projektu, pokud nejsou zároveň splněny podmínky uvedené v čl. 68 par. 1, 3 a 4 vodního zákona.“

- Možný výsledek žaloby v kontextu výše uvedených porušení:

Jedná se o procesní porušení, které by bylo možné spojit se žádostí o předběžné opatření ukládající Polsku poskytnutí předmětných dokumentů (báňské povolení do roku 2026), jakož i zastavení těžby z důvodu možných negativních vlivů záměru na životní prostředí, které nebyly buď 1) řádně posouzeny nebo 2) zohledněny v báňském povolení do roku 2026. Konkrétní následky odsuzujícího rozsudku by záležely na ustanoveních polského práva. Unijní právo nestanoví, že by rozhodnutí v navazujícím řízení (tj. báňské povolení do roku 2026) muselo být přímo zrušeno, za určitých podmínek je možné, aby členský stát provedl dodatečné posouzení EIA i po zahájení realizace záměru.⁹ To je ale přípustné pouze tehdy, pokud členský stát odstraní protiprávní důsledky svého pochybení a pokud tato možnost nevede k systémovému obcházení unijního práva.¹⁰ V každém případě by ale bylo nutné, aby Polsko napravilo procesní porušení vzniklá v řízení o vydání báňského povolení do roku 2026, což v podstatě nelze jinak, než dané řízení zopakovat při zapojení ČR a dotčené veřejnosti.

Lze se tedy domáhat toho, aby těžební činnost byla přerušena do doby, než budou splněny všechny následující podmínky: bude vydáno báňské povolení disponující řádným posouzením EIA, v řízení o jeho vydání budou dodrženy veškeré procesní požadavky dle směrnice 2011/92 (zejména pokud jde o účast dotčené veřejnosti) a bude ukončen jeho soudní přezkum.

D) Řízení o vydání rozhodnutí povolujícího těžbu v hnědouhelném ložisku Turów do roku 2044 (báňské povolení do roku 2044)

- Popis situace:

Řízení o vydání báňského povolení do roku 2044 bylo zahájeno již v roce 2015 a v návaznosti na okamžitou vykonatelnost rozhodnutí o environmentálních podmínkách se přesunulo do své finální fáze. Řízení je ovšem neveřejné, ČR ani dotčené veřejnosti nebyly zpřístupněny žádné podrobnější informace o jeho průběhu. Rovněž není známo, kdy by mělo dojít k vydání finálního povolení.

- Pochybení Polska z hlediska práva EU:

1) Možnost porušení čl. 6 odst. 2, 3 a 4 směrnice 2011/92

Čl. 6 směrnice 2011/92:

„(2) V zájmu zajištění účinné účasti dotčené veřejnosti na rozhodovacích procesech se následující informace sdělují veřejnosti prostřednictvím elektronických sdělovacích prostředků a veřejného oznámení nebo jiným vhodným způsobem v počáteční fázi rozhodovacích procesů týkajících se životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, a nejpozději jakmile je možné tyto informace rozumně poskytnout:

...

(3) Členské státy zajistí, aby dotčené veřejnosti byly v přiměřených lhůtách zpřístupněny tyto informace:

...

(4) Dotčená veřejnost musí dostat včasné a účinné možnosti účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2 a musí mít za tím účelem právo vyjádřit své připomínky a stanoviska příslušnému orgánu nebo orgánům v době, kdy jsou všechny možnosti ještě otevřené, tedy před učiněním rozhodnutí o žádosti o povolení.“

⁹ Rozsudek *Comune di Corridonia*, C-196/16, EU:C:2017:589, bod 37.

¹⁰ *Tamtéž*, bod 43, a rozsudek *Komise v. Irsko*, C-2015/06, EU:C:2008:380, bod 61.

Dotčené veřejnosti nebyly zpřístupněny některé zásadní informace týkající se řízení o báňském povolení do roku 2044 – konkrétně např. žádost o povolení či podrobné podmínky účasti veřejnosti, přestože bylo možné je „rozumně poskytnout“. Stejně jako u báňského povolení do roku 2026 platí, že porušení těchto povinností nelze zhojit skutečností, že příslušné povinnosti byly splněny v rámci procesu EIA a řízení o rozhodnutí o environmentálních podmínkách. V návaznosti na definici „povolení“ v čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 je zřejmé, že uvedené povinnosti musí být splněny i v rámci řízení o vydání báňského rozhodnutí do roku 2044.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

2) Možnost porušení čl. 7 odst. 2 a 5 směrnice 2011/92

Čl. 7 směrnice 2011/92:

„(2) Oznámí-li členský stát, který obdrží informace podle odstavce 1, svůj úmysl účastnit se rozhodovacích řízení ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, zašle členský stát, na jehož území má být záměr uskutečněn, pokud tak již neučinil, druhému členskému státu informace, které musí být předány podle čl. 6 odst. 2 a zpřístupněny podle čl. 6 odst. 3 písm. a) a b).

...

(5) Podrobné podmínky provádění odstavců 1 až 4, včetně lhůt pro projednávání, stanoví dotčené členské státy na základě ustanovení a lhůt uvedených v čl. 6 odst. 5 až 7, přičemž tyto podmínky musí umožňovat dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu účinně se účastnit rozhodovacích procesů ve věcech životního prostředí podle čl. 2 odst. 2, která se týkají daného záměru.“

Přestože ČR již dříve vyjádřila zájem zúčastnit se rozhodovacích řízení (a zúčastnila se procesů vedoucích k vydání rozhodnutí o environmentálních podmínkách), nebyly jí zaslány kompletní informace odpovídající čl. 6 odst. 2 směrnice 2011/92 týkající se řízení o báňském povolení do roku 2044. Přestože čl. 7 odst. 5 směrnice 2011/92 připouští, aby členský stát upřesnil provádění čl. 7 odst. 1 až 4, stanoví minimální podmínku v podobě umožnění dotčené veřejnosti na území dotčeného členského státu zapojit se do řízení o báňském povolení do roku 2044. S účastí veřejnosti v řízení o vydání báňského povolení do roku 2044 ovšem zjevně polské právo nepočítá.

Lze namítat porušení uvedeného ustanovení.

– Možný výsledek žaloby v kontextu výše uvedených porušení:

Jedná se o procesní porušení, které by v rámci žaloby bylo možné spojit s žádostí o předběžné opatření zabráňující polským orgánům vydat finální povolení do doby, než budou v rámci řízení řádně splněny veškeré procesní náležitosti. Ve spojení s žalobním bodem týkajícím se báňského rozhodnutí do roku 2026 by tak bylo možné dosáhnout pozastavení těžební činnosti do doby, než budou splněny všechny následující podmínky: bude vydáno báňské povolení disponující řádným posouzením EIA, v řízení o jeho vydání budou dodrženy veškeré procesní požadavky dle směrnice 2011/92 (zejména pokud jde o účast dotčené veřejnosti) a bude ukončen jeho soudní přezkum.

4) Závěry:

Procesní porušení, která nastala při přijímání báňského povolení do roku 2026 a báňského povolení do roku 2044, představují přesvědčivé žalobní důvody. Jejich prostřednictvím by ČR mohla dosáhnout pozastavení těžební činnosti v dole Turów do doby, než budou vyřešeny veškeré problematické aspekty. Není (a ani nemůže být) cílem dosáhnout úplného zastavení těžební činnosti. Lze ale usilovat o kontrolu toho, aby těžba probíhala za takových podmínek, které zajistí minimalizaci negativních vlivů na životní prostředí v ČR.

Zásadní z tohoto hlediska je obsah báňského povolení do roku 2026, které Polsko odmítá ČR zpřístupnit (přičemž obdobná situace se v budoucnu může týkat i báňského povolení do roku 2044).

Zahájení postupu podle čl. 259 SFEU může být vhodnou cestou, jak získat více informací, a na jejich základě se případně rozhodnout, zda by bylo vhodné podat žalobu proti Polsku k Soudnímu dvoru EU.

Ministerstvo zahraničních věcí
České republiky

Loretánské nám. 5, 118 00 Praha 1
tel.: +420 224 182 310
email: okp_sekretariat@mzv.cz

V Praze dne 26. února 2021

NÁVRH

předkládaný v souladu s články 278 a 279 Smlouvy o fungování Evropské unie a s článkem 160
Jednacího řádu Soudního dvora

ČESKOU REPUBLIKOU

zastoupenou panem Martinem Smolkem, panem Jiřím Vláčilem a paní Lucií Dvořákovou

v souvislosti s žalobou podanou podle čl. 259 Smlouvy o fungování Evropské unie proti

POLSKÉ REPUBLICE

jehož předmětem je pozastavení těžební činnosti v hnědouhelném dole Turów na území
Polské republiky.

*Česká republika bude ve smyslu čl. 48 odst. 2 Jednacího řádu Soudního dvora akceptovat
doručování dokumentů prostřednictvím aplikace eCuria a prostřednictvím emailu na adresu
okp_sekretariat@mzv.cz.*

OBSAH

I. PŘEDMĚT NÁVRHU	3
II. ZÁKLADNÍ SKUTKOVÉ OKOLNOSTI	3
III. PRÁVNÍ RÁMEC	6
III.1. UNIJNÍ PRÁVO	6
III.2. POLSKÉ PRÁVO	6
IV. DŮVODY PRO POZASTAVENÍ TĚŽEBNÍ ČINNOSTI V DOLE TURÓW	7
IV.1. K PODMÍNCE FUMUS BONI JURIS	8
IV.1.1. Systémová porušení	8
IV.1.2. Porušení v souvislosti s rozhodnutím EIA	9
IV.1.3. Porušení v souvislosti s báňským povolením do roku 2026	10
IV.1.4. Shrnutí	13
IV.2. K PODMÍNCE NALÉHAVOSTI	13
IV.2.1. Snižování hladin podzemní vody	14
IV.2.2. Poklesy terénu	17
IV.2.3. Shrnutí	18
IV.3. K OTÁZCE VÁŽENÍ ZÁJMŮ	18
VI. NÁVRH ROZHODNUTÍ	22
SEZNAM PŘÍLOH	23

I. PŘEDMĚT NÁVRHU

- 1 Česká republika tímto návrhem usiluje o to, aby bylo Polské republice (dále jen „Polsko“) nařízeno bezodkladně pozastavit těžební činnost v dole Turów až do vyhlášení rozsudku, jímž bude skončeno řízení o souběžně podané žalobě České republiky proti Polsku ohledně porušení unijního práva v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów.
- 2 Tento návrh je založen na tom, že žalobní důvody uplatněné Českou republikou v souběžně podané žalobě ukazují na závažná porušení unijního práva Polskem při prodloužení a rozšíření povolení k těžební činnosti v dole Turów. Tato porušení znamenají, že těžba v dole Turów aktuálně probíhá protiprávně. Pokračující těžba v dole Turów má přitom významné a nezvratné negativní vlivy na české území, zejména v podobě klesání hladin podzemních vod a poklesů terénu.
- 3 Vzhledem k tomu, že z níže uvedeného plyne opodstatněnost tohoto návrhu *prima facie* a že významné a nezvratné negativní vlivy pokračující těžby na české území se zhoršují každým dnem, žádá Česká republika, aby bylo návrhu na předběžné opatření vyhověno již před vyjádřením Polska ve smyslu čl. 160 odst. 7 Jednacího řádu Soudního dvora.

II. ZÁKLADNÍ SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

- 4 Hnědouhelný povrchový důl Turów se nachází na polském území u obce Opolno-Zdrój v přímé blízkosti hranic s Českou republikou¹ i Německem. Těžba zde probíhá už cca 100 let, přičemž již v minulosti byly zaznamenány výrazné negativní vlivy těžební činnosti, a to zejména na stav podzemních vod v České republice (mimo jiné přetěžení zlomu v jižní části Žitavské pánve v 80. letech způsobilo pokles hladin podzemních vod v přílehlém okolí o 50 metrů).²
- 5 Posledních 26 let probíhala těžba v dole Turów na základě povolení k těžební činnosti z roku 1994.³ Jelikož bylo toto povolení vydáno před přistoupením Polska k EU, nebylo spojeno s posouzením vlivů na životní prostředí, které by odpovídalo požadavkům unijního práva. Platnost tohoto povolení končila 30. dubna 2020.

¹ Nyní se nejbližší část dolu nachází cca 800 metrů od česko-polské hranice, přičemž záměr rozšíření těžební činnosti počítá s přiblížením hranice dolu až na vzdálenost 250 metrů od česko-polské hranice a 1 km od nejbližšího osídlení na českém území. Viz Příloha A.1 (Mapa oblasti), Příloha A.2 (Dokumentace SEA), str. 4 v souvislém číslování příloh návrhu, Příloha A.3 (Dokumentace EIA), str. 11 v souvislém číslování příloh návrhu.

² Viz Příloha A.4 (Odborná studie), str. 13 v souvislém číslování příloh návrhu.

³ Viz Příloha A.5 (Koncese z roku 1994).

- 6 V roce 2018 zakotvilo Polsko do svého vnitrostátního práva možnost prodloužit platnost povolení k těžbě hnědého uhlí o šest let bez posouzení vlivů na životní prostředí (viz níže bod 18). Důvodem pro tuto změnu byl především velký počet těžebních povolení z 90. let, jejichž platnost končila v roce 2020. Polský zákonodárce byl veden obavou, že dodržení veškerých předepsaných postupů pro prodlužování těchto povolení by bylo natolik časově náročné, že by se příslušná povolení nestihla prodloužit před ukončením jejich platnosti, tudíž by došlo k přerušení těžby.⁴
- 7 Od roku 2015 probíhalo posuzování vlivů na životní prostředí pro záměr prodloužit těžební činnost v dole Turów do roku 2044. Dne 21. ledna 2020 bylo vydáno závěrečné rozhodnutí o environmentálních podmínkách, kterým byl se záměrem vysloven souhlas (dále též jen „rozhodnutí EIA“).⁵ Dne 23. ledna 2020 bylo rozhodnuto o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.⁶ Meritorní přezkum rozhodnutí EIA přitom stále probíhá.⁷
- 8 Dne 24. října 2019 byla podána žádost o prodloužení povolení k těžební činnosti v dole Turów o 6 let.⁸ Žádost byla založena na ustanovení polského práva, podle něhož takové prodloužení nevyžaduje posouzení vlivů na životní prostředí (viz body 6 a 18). Tato žádost nebyla polskými orgány zveřejněna a nebyla poskytnuta ani České republice.⁹ Polské orgány zároveň neumožnily vstup veřejnosti do řízení o této žádosti.¹⁰ Dne 24. ledna 2020 přiložil investor k žádosti o prodloužení povolení k těžební činnosti v dole Turów o 6 let rozhodnutí EIA.¹¹
- 9 Dne 20. března 2020 bylo vydáno rozhodnutí o prodloužení povolení k těžební činnosti v dole Turów o 6 let, tj. do 30. dubna 2026 (dále jen „báňské povolení do roku 2026“).¹² Na základě tohoto povolení nyní probíhá těžba. Toto povolení nebylo polskými orgány zveřejněno¹³ a navzdory opakovaným žádostem nebylo poskytnuto ani České republice,

⁴ Viz Příloha A.6 (Zpráva o dopadech dotčené novely), str. 27 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵ Viz Příloha A.7.

⁶ Viz Příloha A.8.

⁷ Do přezkumu rozhodnutí EIA je zapojeno i několik českých subjektů, konkrétně Liberecký kraj, obec Hrádek nad Nisou a nevládní organizace Frank Bold a Greenpeace. Přezkum je aktuálně stále ve správní fázi.

⁸ Viz Příloha A.9.

⁹ Polské orgány žádost poskytly České republice až 3. prosince 2020, tedy více než rok po jejím podání. Viz Příloha A.10, str. 69 v souvislém číslování příloh návrhu.

¹⁰ Viz Příloha A.11.

¹¹ Viz Příloha A.12, str. 75 v souvislém číslování příloh návrhu.

¹² Viz Příloha A.13 (Báňské povolení do roku 2026) a Příloha A.14 (Překlad do češtiny).

¹³ Polské orgány zveřejnily pouze informaci o vydání povolení, avšak nikoli povolení samotné, viz např. <https://bip.mos.gov.pl/koncesje-geologiczne/postepowania-koncesyjne-i-inne/szczegoly/news/obwieszczenie-ministra-klimatu-z-20-marca-2020-r-informujace-o-wydaniu-decyzji-konczonej-postep/>.

- resp. jej Česká republika obdržela až 7. září 2020, více než 5 měsíců po jeho vydání.¹⁴ Polské právo zároveň brání tomu, aby bylo toto povolení přezkoumáno na návrh dotčené veřejnosti (viz níže bod 22). Obsah tohoto báňského povolení přitom potvrzuje, že při jeho vydání ve skutečnosti nebylo zohledněno rozhodnutí EIA (viz níže body 56 až 59).
- 10 Dne 30. září 2020 podala Česká republika v této věci formální podnět Komisi ve smyslu čl. 259 SFEU.¹⁵
- 11 Dne 17. prosince 2020 vydala Komise odůvodněné stanovisko, v němž potvrdila, že Polsko v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów v mnoha ohledech porušilo unijní právo.¹⁶
- 12 V mezidobí aktuální výsledky z měření prokazují pokračující klesání hladin podzemních vod v bezprostřední blízkosti dolu na českém území, které je podstatně rychlejší, než bylo předpokládáno v modelu vytvořeném pro účely posouzení vlivů na životní prostředí (viz níže body 69 a 70). Odborné studie přitom potvrzují, že primární příčinou těchto poklesů je pokračující těžba v dole Turów (viz níže body 65 až 68). Tyto poklesy se reálně projevují v úbytku zásob pitné vody pro příhraniční oblasti na české straně a zejména v ohrožení dodávek pitné vody z vodního zdroje v obci Uhelná. Celkem jsou ohroženy dodávky pitné vody pro cca 10 000 lidí (viz níže bod 74).
- 13 Zároveň byly při družicovém průzkumu dané oblasti zjištěny neobvyklé poklesy terénu v bezprostřední blízkosti dolu na českém území, jejichž příčinou jsou právě výše uvedené poklesy hladin podzemních vod způsobené těžební činností v dole Turów, či přímo tato těžební činnost (viz níže body 77 až 79). Přímoú souvislost s těžební činností v dole Turów potvrzuje, že tyto poklesy nejsou pro dotčenou oblast charakteristické a jsou pozorovány pouze v blízkosti dolu, ostatně obdobné poklesy jsou pozorovány rovněž na německém území bezprostředně sousedícím s dolem (viz níže bod 79). Tyto poklesy terénu se projevují narušením statiky a poškozením staveb v příhraničních oblastech na české straně.
- 14 Oba uvedené jevy přitom vykazují a budou nadále vykazovat zhoršující se tendenci.
- 15 Dne 26. února 2021 podala Česká republika žalobu pro porušení unijního práva Polskem v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów a souběžně též tento návrh na pozastavení těžební činnosti v dole Turów.

¹⁴ Viz Příloha A.15, str. 89 v souvislém číslování příloh návrhu.

¹⁵ Viz Příloha A.16.

¹⁶ Viz Příloha A.17.

III. PRÁVNÍ RÁMEC

III.1. UNIJNÍ PRÁVO

- 16 V kontextu tohoto návrhu jsou relevantní čl. 2 odst. 1, čl. 4 odst. 1, 2, 4 až 6, čl. 5 odst. 1 a 2, čl. 6, 7, 8, čl. 8a odst. 1 písm. b), čl. 9 a čl. 11 směrnice 2011/92¹⁷. Dále je relevantní čl. 7 směrnice 2003/4¹⁸ a čl. 4 odst. 3 SEU.

III.2. POLSKÉ PRÁVO

- 17 Polské právní předpisy včetně konsolidovaných znění byly čerpány z internetové databáze polského Sejmu – *Internetowy System Aktów Prawnych*, <http://isap.sejm.gov.pl/>. Níže citovaná znění jsou neoficiálním překladem.
- 18 Čl. 72 odst. 2 zákona o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí¹⁹ zní:
- „Požadavek na rozhodnutí o environmentálních podmínkách se nevztahuje na změny:
- ... 2) koncese nebo rozhodnutí uvedených v oddíle 1 bodech 4 a 5, mezi které patří také:
- ... k) jednorázové prodloužení platnosti koncese pro těžbu hnědého uhlí na 6 let, pokud je prodloužení koncese odůvodněno racionální správou ložiska a aniž by se rozšířila působnost koncese, ...“
- 19 Čl. 21 odst. 1 geologického a hornického zákona²⁰ zní:
- „Činnost v oblasti:
- ... 2) těžba nerostných surovin z ložisek,
- ... - může být prováděna po získání koncese.“
- 20 Čl. 33 geologického a horního zákona²¹ zní:
- „Pokud před vydáním koncese bylo vydáno rozhodnutí se stanovením podmínek na ochranu životního prostředí, a to na základě řízení za účasti veřejnosti, v řízení o vydání koncese se neuplatňují předpisy týkající se účasti veřejných organizací.“

¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí.

¹⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003 o přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí.

¹⁹ Viz Příloha A.18.

²⁰ Viz Příloha A.19.

²¹ Viz Příloha A.19.

21 Čl. 42 odst. 1 geologického a horního zákona²² zní:

„Ve věcech upravených v této části:

1) se zahájení činnosti, na kterou se vztahuje koncese, považuje za vznik nevratných právních důsledků;

2) ke zrušení (změně) koncese v důsledku obnovení řízení nesmí dojít po uplynutí jednoho roku ode dne zahájení činnosti v ní uvedené.“

22 Čl. 50 odst. 1 zákona o řízení ve správním soudnictví²³ zní:

„Osobou oprávněnou podat žalobu je kdokoli, kdo na tom má právní zájem, státní zástupce, veřejný ochránce práv, veřejný ochránce práv pro děti a veřejná organizace v rámci své zákonné činnosti ve věcech souvisejících s právními zájmy jiných osob, pokud se účastnili správního řízení.“

IV. DŮVODY PRO POZASTAVENÍ TĚŽEBNÍ ČINNOSTI V DOLE TURÓW

23 Ze čl. 278 a 279 SFEU vyplývá, že Soudní dvůr je oprávněn – má-li za to, že to okolnosti vyžadují – nařídít odklad provádění napadeného aktu a jiná nezbytná předběžná opatření. Soudce rozhodující o návrhu: *„může nařídít odklad provádění aktu nebo jiné předběžné opatření, pokud bylo prokázáno, že jejich nařízení je prima facie odůvodněno skutkově i právně (fumus boni juris) a je naléhavé v tom smyslu, že k zabránění vážné a nenapravitelné újmy na zájmech navrhovatele je nezbytné, aby byly nařízeny a nabyly účinnosti před rozhodnutím v hlavní věci (...)“*, přičemž *„Soudce rozhodující o návrhu musí rovněž v případě potřeby zvážit proti sobě stojící dotčené zájmy (...)“*.²⁴

24 Z judikatury tedy vyplývá, že soudce rozhodující o návrhu může nařídít předběžné opatření, pokud se alespoň jeden žalobní důvod jeví prima facie jako relevantní,²⁵ pokud v případě nepřiznání předběžného opatření může žalobci vzniknout vážná a nenapravitelná újma a pokud v daném případě nepřeváží jiný zájem.

25 Česká republika je přesvědčena, že všechny výše uvedené podmínky jsou v tomto případě splněny.

²² Viz Příloha A.19.

²³ Viz Příloha A.20.

²⁴ Viz např. usnesení *Komise v. Polsko*, C-441/17 R, EU:C:2017:877, bod 29 a citovaná judikatura.

²⁵ Viz např. usnesení *Řecko v. Komise*, T-52/12 R, EU:T:2012:447, bod 13 a citovaná judikatura.

IV.1. K PODMÍNCE FUMUS BONI JURIS

- 26 Z judikatury vyplývá, že podmínka *fumus boni juris* je splněna tehdy, není-li žaloba podaná souběžně s návrhem na předběžné opatření *prima facie* neopodstatněná.²⁶ Navíc v oblasti životního prostředí je nutné postupovat v souladu se zásadou obezřetnosti.²⁷
- 27 Ze žalobních důvodů uplatněných Českou republikou přitom vyplývá důvodné podezření, že Polsko v souvislosti s prodloužením povolení k těžební činnosti v dole Túrow porušilo směrnici 2011/92, a to v několika různých aspektech, jakož i směrnici 2003/4 a čl. 4 odst. 3 SEU.

IV.1.1. Systémová porušení

- 28 Konkrétní ustanovení polského práva týkající se povolování těžební činnosti systémově porušují směrnici 2011/92 (část V.1. žaloby).
- 29 Podle čl. 4 odst. 1 ve spojení s bodem 19 přílohy I směrnice 2011/92 podléhá posouzení vlivů na životní prostředí a souvisejícím povinnostem podle této směrnice povrchová těžba o rozloze přesahující 25 ha. Dle bodu 24 přílohy I směrnice 2011/92 se totéž týká změny nebo rozšíření záměru uvedeného v příloze I této směrnice dosahujících stanovených prahových hodnot. Posouzení ve smyslu čl. 4 odst. 2 směrnice 2011/92 pak podle bodu 2 písm. a) přílohy II této směrnice podléhá povrchová těžba bez omezení rozsahu.
- 30 Spadá-li konkrétní záměr do působnosti směrnice 2011/92, vztahují se povinnosti podle této směrnice na „rozhodovací řízení“ dle čl. 2 odst. 2 této směrnice. Mezi ně patří zejména řízení vedoucí k vydání „povolení“, jímž je podle čl. 1 odst. 2 písm. c) této směrnice rozhodnutí příslušného orgánu, které opravňuje k uskutečnění záměru. Tzv. koncese dle polského práva (dále též jen „báňské povolení“) je povolením v tomto smyslu, jelikož teprve na jejím základě lze provádět těžbu (viz výše bod 19).
- 31 **Zaprvé**, dle polského práva může být platnost povolení k těžbě hnědého uhlí jednorázově prodloužena o 6 let bez jakéhokoliv posouzení vlivů na životní prostředí (viz výše bod 18), což je zjevně v rozporu s čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92 (ve vztahu k povrchovým dolům o rozloze přesahující 25 ha) i s čl. 4 odst. 2 této směrnice (pro ostatní povrchové doly). Absence jakéhokoliv posouzení vlivů na životní prostředí navíc logicky znamená, že v případě těchto záměrů nejsou splněny ani další povinnosti podle čl. 4 odst. 4 až 6, čl. 5 odst. 1 a 2 a čl. 6, 7, 8 a 9 směrnice 2011/92.

²⁶ Viz např. usnesení *Komise v. Polsko*, C-441/17 R, bod 31 a citovaná judikatura.

²⁷ Viz usnesení *Komise v. Polsko*, C-441/17 R, bod 42.

- 32 Porušení čl. 4 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92 v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.²⁸
- 33 **Zadruhé**, dle polského práva se veřejnost nemůže zapojit do řízení vedoucího k vydání báňského povolení ani toto báňské povolení napadat, když se veřejnost účastnila posouzení vlivů na životní prostředí v rámci procesu EIA (viz výše body 20 a 22). Takové omezení zapojení veřejnosti však směrnice 2011/92 v případě řízení vedoucího k vydání povolení ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) této směrnice nepředpokládá. Vyloučení zapojení veřejnosti do tohoto řízení tedy znamená porušení čl. 6 odst. 2 až 7 a čl. 7 odst. 5 směrnice 2011/92, což vede k nemožnosti zohlednit připomínky veřejnosti v rozhodnutí ve smyslu čl. 8 této směrnice. Nesdělení báňského povolení veřejnosti pak znamená porušení čl. 9 směrnice 2011/92 a neumožnění přezkumu tohoto povolení ze strany veřejnosti představuje porušení čl. 11 odst. 1 této směrnice.
- 34 Porušení čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.²⁹

IV.1.2. Porušení v souvislosti s rozhodnutím EIA

- 35 Polsko porušilo čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 tím, že prohlásilo rozhodnutí EIA za okamžitě vykonatelné (část V.2.1. žaloby).
- 36 Celková plocha dobývky v dole Turów přesahuje 30 km², tudíž není pochyb o tom, že tento záměr pokračování těžby podléhá posouzení vlivů na životní prostředí podle čl. 4 odst. 1 směrnice 2011/92 (viz výše bod 29) a že na rozhodnutí EIA vydané v této souvislosti se vztahuje povinnost umožnit účinný přezkum ve smyslu čl. 11 odst. 1 této směrnice. Přitom musí být zajištěna plná účinnost soudního rozhodnutí v této věci.³⁰
- 37 Polské orgány rozhodly o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA pouhé dva dny po jeho vydání (viz výše bod 7). Na základě toho mohlo být rozhodnutí EIA dle tvrzení polských orgánů podkladem pro báňské povolení do roku 2026 (viz výše bod 8), byť rozhodnutí EIA v této souvislosti ve skutečnosti nebylo zohledněno (viz níže body 56 až 59). Pokračování těžební činnosti v dole Turów od 1. května 2020 je tedy podle tvrzení polských orgánů založeno mimo jiné právě na okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.

²⁸ Viz Příloha A.17, str. 152 v souvislém číslování příloh návrhu (body 20 až 22 odůvodněného stanoviska).

²⁹ Viz Příloha A.17, str. 160 v souvislém číslování příloh návrhu (bod 52 odůvodněného stanoviska).

³⁰ Viz rozsudky *Komise v. Spojené království*, C-530/11, EU:C:2014:67, bod 65, a *Křižan a další*, C-416/10, EU:C:2013:8, bod 107.

- 38 Přitom dosud probíhá řízení o přezkumu rozhodnutí EIA, jehož předmětem jsou mimo jiné námitky týkající se zásadního podcenění vlivů těžební činnosti na české území³¹ (viz též níže body 69, 70 a 80). Přezkum rozhodnutí EIA je dosud pouze ve správní fázi. Polské soudy tedy dosud ani neměly možnost se touto záležitostí zabývat, přesto těžba na základě rozhodnutí EIA již 10 měsíců probíhá.
- 39 Zároveň podle polského práva nemůže být báňské povolení zrušeno po uplynutí jednoho roku od zahájení činností v něm uvedených (viz výše bod 21). Hrozí tedy, že ani případné pozdější zrušení rozhodnutí EIA soudem nemusí vést k zastavení těžební činnosti.
- 40 Tento problém je dále umocněn tím, že veřejnost neměla možnost získat u soudu předběžné opatření proti okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA.³²
- 41 Konečně je třeba upozornit, že probíhající těžební činnost má závažné a nezvratné negativní dopady na české území (viz níže body 65 až 82). Čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92 přitom pozbývá užitečného účinku, když k takovým dopadům dochází již dlouho předtím, než bude moci být pravomocně dokončen přezkum rozhodnutí EIA.³³
- 42 Porušení unijního práva v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.³⁴

IV.1.3. Porušení v souvislosti s báňským povolením do roku 2026

- 43 Polsko v souvislosti s vydáním báňského povolení do roku 2026 ve více ohledech porušilo směrnici 2011/92, jakož i směrnici 2003/4 a čl. 4 odst. 3 SEU (část V.3. žaloby).
- 44 Báňské povolení dle polského práva je povolením ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92, tudíž se na toto povolení a řízení k němu vedoucí vztahují odpovídající povinnosti dle této směrnice (viz výše bod 30).
- 45 **Zaprvé,** Polsko neumožnilo dotčené veřejnosti ani České republice jakékoli zapojení do řízení o vydání báňského povolení do roku 2026, čímž porušilo povinnosti uvedené v čl. 6 odst. 2 až 7, čl. 7 odst. 1, 2 a 5 směrnice 2011/92. Při absenci tohoto zapojení logicky nemohly být ani řádně zohledněny připomínky ve smyslu čl. 8 této směrnice.
- 46 Polsko v této souvislosti argumentuje, že účast dotčené veřejnosti i České republiky byla naplněna v řízení vedoucím k rozhodnutí EIA. Směrnice 2011/92 však neobsahuje žádnou výjimku, jež by umožňovala vyloučit účast veřejnosti v řízení vedoucím k vydání povolení.

³¹ Viz Příloha A.21 (Odvolání Greenpeace ČR) a Příloha A.22 (Odvolání Libereckého kraje), str. 178, 182, 183, 194 a 197 až 199 v souvislém číslování příloh návrhu.

³² Viz Příloha A.17, str. 159 v souvislém číslování příloh návrhu (body 48 a 49 odůvodněného stanoviska).

³³ Viz rozsudek *Křižan a další*, C-416/10, bod 109.

³⁴ Viz Příloha A.17, str. 159 v souvislém číslování příloh návrhu (bod 49 odůvodněného stanoviska).

- 47 Je logické, že když posouzení vlivů na životní prostředí proběhlo v rámci řízení vedoucího k rozhodnutí EIA, stejný proces nemusí být opakován v rámci řízení vedoucího k báňskému povolení. To ale neznamená, že by účast veřejnosti v řízení vedoucím k báňskému povolení postrádala význam. Smyslem této účasti je totiž ověření, že podmínky rozhodnutí EIA budou v báňském povolení řádně zohledněny. Směrnice 2011/92 by ztratila veškerý smysl, když by proběhlo posouzení vlivů těžební činnosti na životní prostředí za účasti veřejnosti, ale konečné rozhodnutí o povolení těžební činnosti by bylo vydáno v neveřejném řízení bez možnosti kontroly, nakolik byly podmínky rozhodnutí EIA do tohoto povolení promítnuty. Ostatně, posuzovaná situace je názornou ukázkou, proč je taková kontrola v praxi zapotřebí (viz níže body 56 až 59).
- 48 **Zadruhé,** Polsko nezveřejnilo ani neposkytlo České republice kompletní obsah báňského povolení do roku 2026, k němu připojené podmínky, ani důvody a úvahy, na kterých bylo toto povolení založeno. Tím Polsko porušilo čl. 9 odst. 1 a 2 směrnice 2011/92, čl. 7 směrnice 2003/4, jakož i zásadu loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU.
- 49 Polsko sice České republice po opakovaných urgencích s více než pětíměsíčním zpožděním zaslalo text báňského povolení do roku 2026 (viz výše bod 9), toto povolení má nicméně podobu změny původního povolení (koncese) z roku 1994, které bylo již dříve opakovaně měněno.³⁵ Přestože Česká republika později obdržela i další rozhodnutí měnící původní báňské povolení,³⁶ stále není možné identifikovat skutečné parametry povolené těžební činnosti ani závazné podmínky její realizace. Krom nepřehlednosti opakovaně měněného povolení je tomu tak i proto, že jednotlivá rozhodnutí zpravidla odkazují na podané žádosti, které nejsou plně k dispozici.
- 50 Skutečný obsah účinného báňského povolení tedy má podobu složitého puzzle, ze kterého navíc mnoho dílků schází. Taková situace zjevně neodpovídá požadavkům čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92.
- 51 Žádný z uvedených dokumentů navíc nebyl Polskem oficiálně zveřejněn, což samo o sobě představuje porušení čl. 9 odst. 1 směrnice 2011/92 a také porušení čl. 7 směrnice 2003/4, jehož odst. 2 písm. f) vyžaduje zveřejnění „*povolení s významným dopadem na životní prostředí*“. Polsko navíc svou nespoluprací dlouhodobě znemožňovalo České republice plnit informační povinnosti vůči vlastní dotčené veřejnosti podle směrnice 2011/92 nebo směrnice 2003/4, což zakládá porušení zásady loajální spolupráce podle čl. 4 odst. 3 SEU.

³⁵ Viz Příloha A.13 a Příloha A.14, str. 77 a 82 v souvislém číslování příloh návrhu.

³⁶ Viz Příloha A.23 (Změny koncese).

- 52 Porušení unijního práva v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.³⁷
- 53 **Zatřetí**, nemožnost dotčené veřejnosti účastnit se řízení o vydání báňského povolení do roku 2026 (viz výše body 45 až 47) navíc vede k tomu, že podle polského práva dotčená veřejnost nemůže žádat o přezkum tohoto povolení (viz výše bod 22). To je v rozporu s čl. 11 odst. 1 směrnice 2011/92.
- 54 Dle Polska postačuje přezkoumatelnost rozhodnutí EIA, které vydání báňského povolení předcházelo. Tento argument však nemůže obstát. Každé povolení ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 musí podléhat přezkumu dle čl. 11 odst. 1 této směrnice.
- 55 Porušení unijního práva v této souvislosti potvrdilo též odůvodněné stanovisko Komise.³⁸
- 56 **Začtvrté**, báňské povolení do roku 2026 ve skutečnosti nevychází z rozhodnutí EIA. To znamená, že těžební činnost probíhající na základě tohoto báňského povolení nebyla řádně posouzena z hlediska vlivů na životní prostředí ve smyslu požadavků směrnice 2011/92. Tím byly porušeny přinejmenším čl. 2 odst. 1 ve spojení s čl. 4 odst. 1 této směrnice.
- 57 Uvedený závěr vyplývá z následujících skutečností:
- Žádost o vydání báňského povolení byla podána na základě ustanovení polského práva, dle něhož jednorázové prodloužení povolení o šest let nemusí být spojeno s jakýmkoliv posouzením vlivů na životní prostředí (viz výše bod 18).³⁹
 - Žádost nebyla spojena s posouzením vlivů na životní prostředí, příslušný orgán ji přesto považoval za úplnou, nevyzval k doplnění a předal žádost k reakci dalším subjektům, které se dle polského práva vyjadřují k žádosti tohoto typu.⁴⁰
 - Po přiložení rozhodnutí EIA k žádosti příslušný orgán nepovažoval za nutné znovu oslovit výše uvedené subjekty k doplnění jejich reakce.⁴¹
 - Báňské povolení do roku 2026 neobsahuje jedinou zmínku o tom, že by příslušný orgán zkoumal soulad žádosti s rozhodnutím EIA.⁴²
 - Báňské povolení do roku 2026 nepřebírá ani nerozvíjí žádné podmínky, které stanovilo rozhodnutí EIA, ani nepodmiňuje těžbu jejich dodržováním.⁴³

³⁷ Viz Příloha A.17, str. 155 a 156 v souvislém číslování příloh návrhu (body 33 až 37 odůvodněného stanoviska).

³⁸ Viz Příloha A.17, str. 157 a 158 v souvislém číslování příloh návrhu (body 40 až 43 odůvodněného stanoviska).

³⁹ Viz Příloha A.9, str. 47 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁴⁰ Viz Příloha A.13 a Příloha A.14, str. 78 a 83 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁴¹ Viz Příloha A.13 a Příloha A.14, str. 79 a 84 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁴² Viz Příloha A.13 a Příloha A.14.

⁴³ Viz tamtéž.

- Báňské povolení do roku 2026 neobsahuje ani upřesnění hranic dobývacího prostoru, což rozhodnutí EIA výslovně ukládalo.⁴⁴

58 Ze všech výše uvedených skutečností vyplývá, že polské orgány od počátku měly za to, že žádost o báňské povolení nemusí být spojena s posouzením vlivů na životní prostředí, proto později přiložené rozhodnutí EIA zjevně považovaly za nepovinnou náležitost, která se do řízení o vydání báňského povolení obsahově nijak nepromítla. Přiložení rozhodnutí EIA k žádosti tedy bylo pouze náhodnou okolností, která neměla žádný vliv na výsledné báňské povolení. Jediným procesním důsledkem přiložení rozhodnutí EIA bylo vyloučení dotčené veřejnosti z řízení o vydání báňského povolení.⁴⁵ Pochybnost o tom, zda báňské povolení do roku 2026 bylo založeno na rozhodnutí EIA, potvrdil i polský soud.⁴⁶

59 Polsko tvrdí, že podmínky obsažené v rozhodnutí EIA jsou bez ohledu na obsah báňského povolení do roku 2026 pro investora závazné na základě obecné povinnosti dodržovat pravidla ochrany životního prostředí. Tento argument však nemůže obstát. Bez adresného promítnutí výsledků posouzení vlivů na životní prostředí do povolení záměru ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. c) směrnice 2011/92 by povinnosti dle této směrnice pozbyly užitečného účinku.

IV.1.4. Shrnutí

60 Z výše uvedeného vyplývá, že žalobní důvody uplatněné Českou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów zakládají důvodné podezření, že Polsko v mnoha ohledech porušilo unijní právo a že těžební činnost v dole Turów aktuálně probíhá protiprávně. Podstatnou část těchto výtek označila za porušení unijního práva také Komise ve svém odůvodněném stanovisku. Podmínka *fumus boni juris* je tedy splněna.

IV.2. K PODMÍNCE NALÉHAVOSTI

61 Ohledně podmínky naléhavosti z judikatury vyplývá, že existence hrozící újmy „nemusí být prokázána s absolutní jistotou, způsobení újmy však musí být předvídatelné s dostatečnou mírou pravděpodobnosti.”⁴⁷ V oblasti životního prostředí, v níž je třeba se řídit zásadou obezřetnosti,⁴⁸ lze naléhavost požadovaných opatření považovat za prokázanou, pokud nejsou „prima facie k dispozici vědecké poznatky, které by nade vši rozumnou pochybnost

⁴⁴ Viz Příloha A.7, str. 31 v souvislém číslování příloh návrhu a viz Příloha A.13 a Příloha A.14.

⁴⁵ Viz Příloha A.13 a Příloha A.14, str. 79, 84 a 85 v souvislém číslování příloh návrhu, viz výše bod 20.

⁴⁶ Viz Příloha A.24, str. 225 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁴⁷ Viz usnesení Komise v. Polsko, C-441/17 R, bod 44, viz též usnesení Řecko v. Komise, T-52/12 R, bod 36.

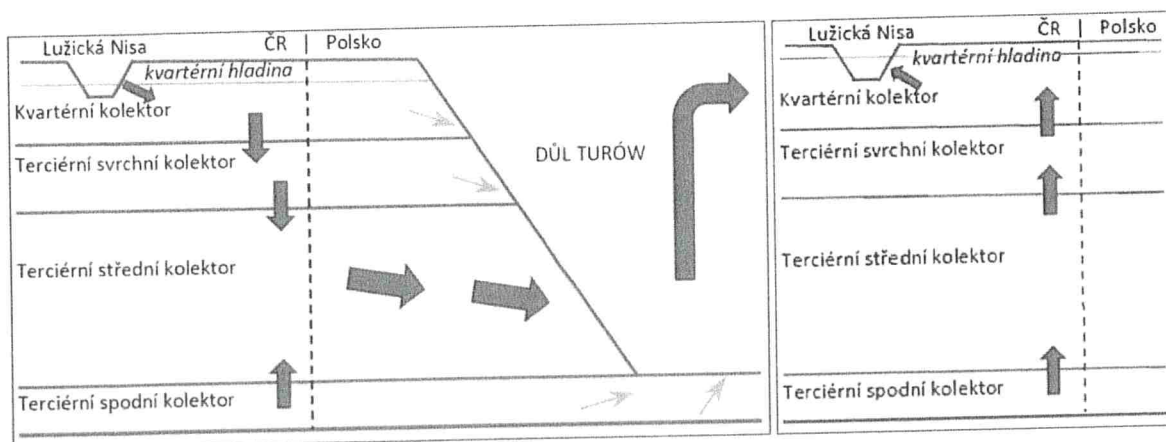
⁴⁸ Viz usnesení Komise v. Polsko, C-441/17 R, bod 60.

mohly vyloučit⁴⁹, že dotčené zásahy budou mít škodlivý a nezvratný dopad na příslušnou lokalitu.⁴⁹

- 62 Česká republika je přesvědčena, že výše uvedené podmínky jsou v tomto případě splněny.
- 63 Těžební činnost v dole Turów, která probíhá v rozporu s unijním právem (viz výše body 28 až 60), má již nyní závažné negativní vlivy na přilehlé české území, jejichž rozsah by v případě pokračování těžby narůstal. Jde zejména o snižování hladin podzemních vod, které má zásadní vliv na nedostatek pitné vody v dotčené oblasti, a poklesy terénu, které se promítají do ohrožení statiky staveb a jejich poškození. Obě kategorie škod jsou nezvratné a dotčená veřejnost ani Česká republika nemají účinnou možnost zabránit jejich vzniku.
- 64 Aspekt naléhavosti je níže ilustrován na tom, jaké důsledky by mělo pokračování těžby po další rok, tj. do doby, kdy lze očekávat vynesení rozsudku o souběžně podané žalobě.

IV.2.1. Snižování hladin podzemních vod

- 65 Zaprvé, v důsledku těžební činnosti v dole Turów odtéká do Polska nepřetržitě voda z českého území. Tento fakt je nesporný, nepopírá jej totiž ani Polsko. Dokumentace k rozhodnutí EIA uvádí, že do odvodňovacího systému dolu z jižní strany (tedy ze směru od České republiky) přitéká 3,10 m³ vody za minutu⁵⁰, tedy 51,7 litrů za sekundu. Dle geografické polohy činí přítok z České republiky přibližně 30 až 40 litrů vody za sekundu.⁵¹ Již spodní hranice tohoto odtoku fakticky znamená totéž, jako kdyby do Polska každých 5 minut odjížděla cisterna o objemu 9 000 litrů vody. Schéma níže pro ilustraci srovnává proudění vod z České republiky v důsledku těžby v dole Turów (levá část) s běžným prouděním vod, pokud by těžba v dole Turów neprobíhala (pravá část).⁵²

⁴⁹ Viz usnesení Komise v. Polsko, C-441/17 R, bod 61.

⁵⁰ Viz Příloha A.3, str. 9 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵¹ Viz Příloha A.25 (Shrnutí vlivů dolu), str. 237 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵² Viz též Příloha A.25, str. 234 v souvislém číslování příloh návrhu.

- 66 Pokračování těžby bude mimo jiné spojeno s přiblížením těžební jámy k českému území (na 250 metrů oproti aktuálním 800 metrům) a s výrazným prohloubením dolu (o 40 metrů, tedy až na 30 metrů pod hladinu Baltského moře).⁵³ Lze tedy důvodně předpokládat, že voda z českého území bude odtékat ještě rychleji.
- 67 **Zadruhé**, nepřetržitý masivní odtok vody z českého území se přímo promítá do rapidního poklesu hladin podzemních vod a vysychání povrchových toků.⁵⁴ Za posledních několik desítek let těžební činnosti v dole Turów poklesly hladiny podzemních vod v hlubších, tzv. terciérních vrstvách o více než 60 metrů a ve vyšších, tzv. kvartérních vrstvách o více než 20 metrů.⁵⁵ Hladiny podzemních vod jsou tedy na bezprecedentním historickém minimu.
- 68 V této souvislosti je třeba upozornit, že zatímco na kvartérní vrstvy podzemních vod mají vliv též klimatické podmínky a odběry pitné vody, tudíž pokles lze přičítat těžební činnosti jen zčásti, v případě terciérních vrstev se tyto další vlivy v zásadě neprojevují, tudíž pokles je prakticky v plném rozsahu přičitatelný těžební činnosti.⁵⁶ Právě terciérní vrstvy přitom za běžného stavu proudění vod (schéma v bodě 65 výše) doplňují hladinu vod v kvartérních vrstvách a tím pomáhají vyrovnat výkyvy hladin v kvartérních vrstvách způsobené jinými vlivy, díky čemuž je zachována stabilita vodních zdrojů. Tento pozitivní jev se bohužel v důsledku těžební činnosti nemůže projevit.
- 69 **Zatřetí**, aktuální data z měření ukazují, že hladiny podzemních vod klesají výrazně rychleji oproti předpokladu hydrogeologického modelu, na němž bylo založeno rozhodnutí EIA. Tento model z roku 2015 předpokládal v roce 2020 výšku vodní hladiny na jímacím místě Uhelná 261 metrů nad mořem, přičemž do roku 2044 měla tato hladina klesnout na 258,2 metrů nad mořem.⁵⁷ Ve skutečnosti již v roce 2020 činila výška vodní hladiny na tomto jímacím místě pouze 255 až 254 metrů nad mořem.⁵⁸
- 70 Podobně další měření z vrtů na českém území dokládají pokles hladin podzemních vod v kvartérních vrstvách až o 1,53 metru za rok. V případě terciérních vrstev probíhal pokles hladin mezi lety 2015 až 2018 rychlostí až o 5,14 metrů za rok. Mezi lety 2020 a 2021, kdy již těžba probíhala na základě báňského povolení do roku 2026, ale bylo zaznamenáno výrazné zrychlení klesajícího trendu a hladiny poklesly až o 9,45 metrů za 10 měsíců.⁵⁹

⁵³ Viz Příloha A.3, str. 6 a 7 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵⁴ Viz Příloha A.25, str. 233 až 236 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵⁵ Viz Příloha A.25, str. 236 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵⁶ Viz tamtéž.

⁵⁷ Viz Příloha A.3, str. 8 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵⁸ Viz Příloha A.26, str. 246 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁵⁹ Viz Příloha A.27 (Odborná studie České geologické služby), str. 252 v souvislém číslování příloh návrhu.

- 71 Na základě těchto údajů lze důvodně očekávat, že další rok těžby v dole Turów by způsobil pokles hladin podzemních vod až o 1,5 metru v kvartérní vrstvě a až o 11,3 metru v terciérní vrstvě, resp. by tento pokles mohl být ještě výraznější (viz výše bod 66).
- 72 **Začtvrté**, pokles hladin podzemních vod má přímý dopad na zásobování dotčené oblasti pitnou vodou. Vodní zdroj v Uhelné již v tuto chvíli neumožňuje plnou využitelnost pro povolený odběr vody⁶⁰, pokles vodní hladiny v důsledku dalšího roku těžby (viz výše bod 71) by znamenal výrazné zhoršení tohoto problému.
- 73 Zároveň jsou již nyní vyschlé mělčí studny v dotčené oblasti, v dalších studnách zbývá jen několik desítek centimetrů vodního sloupce.⁶¹ Pokles vodní hladiny v důsledku dalšího roku těžby by tudíž způsobil nemožnost využívat mnohé z těchto dalších studen. To by vedlo k vyšší poptávce po odběru vody z vodního zdroje v Uhelné, který by však tuto poptávku nemohl pokrýt (viz výše bod 72).
- 74 Dalším rokem těžby by tedy byly ohroženy dodávky pitné vody pro cca 10 000 lidí v dotčené oblasti.⁶²
- 75 **Zapáté**, vliv poklesů hladin podzemních vod přitom nemusí být omezen jen na aktuálně dotčenou oblast. Setrvalý pokles hladin podzemních vod v jednotlivých vrstvách může za určitých okolností vést rovněž k náhlým odtokům podzemní vody z území, kde předtím k poklesům nedocházelo. V oblasti dále na východ od vodního zdroje Uhelná mohou být puklinové systémy a zlomy propojeny s jižním okrajem tektonicky snížené oblasti, ve které se důl Turów nachází (tzv. Žitavská pánev). Pokud pokles hladin podzemních vod dosáhne až k hranici této pánve, může skrze propustnou propojenou síť puklin a zlomů dojít k náhlým, neočekávaným poklesům hladin podzemních vod i v dalších oblastech na českém území.⁶³ K obdobné situaci již došlo v 80. letech 20. století, kdy byl v dole Turów přetěžen tektonický zlom a v důsledku toho poklesly hladiny podzemních vod v přilehlém okolí o 50 metrů (viz výše bod 4).
- 76 **Zašesté**, pro úplnost Česká republika dodává, že podle Polska má těmto negativním vlivům do budoucna zabránit budovaná podzemní protifiltrační stěna. Toto tvrzení však na výše

⁶⁰ Viz Příloha A.26, str. 246 v souvislém číslování příloh návrhu. Cca 95 % tohoto odběru představuje odběr pitné vody za účelem zásobování obyvatel. Polsko uvádí ve svých materiálech možný vliv pískovny Grabštejn na českém území. Ten je ale velmi okrajový, neboť těžba písku probíhá nad hladinou podzemní vody bez jejího přímého ovlivňování. Odběr pískovny se pohybuje cca mezi 3 až 8 % odběru z vrtu Uhelná, viz Příloha A.25, str. 235 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶¹ Viz Příloha A.25, str. 237 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶² Viz Příloha A.25, str. 241 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶³ Viz Příloha A.27, str. 256 v souvislém číslování příloh návrhu. Viz také Příloha A.28 (Odborná studie, z níž vychází Shrnutí v Příloze A.25), str. 284 v souvislém číslování příloh návrhu.

uvedeném nic nemění. Předně, i když je tato stěna již z převážné části dokončena⁶⁴, rapidní pokles hladin podzemních vod nadále trvá. Zároveň není nijak prokázáno, že až bude tato stěna plně dokončena, tak by jejím prostřednictvím bylo zcela zabráněno výše uvedeným poklesům hladin podzemních vod na českém území. Každopádně již nyní je jisté, že tato stěna bude zasahovat jen do střední terciérní vrstvy, tudíž nemůže zabránit odtoku vody z českého území ostatními vrstvami, které leží nad či pod touto vrstvou⁶⁵ (viz též schéma výše v bodě 65).

IV.2.2. Poklesy terénu

- 77 **Zaprvé**, v okolí dolu Turów dlouhodobě dochází k nepřírozeným poklesům terénu, jimiž jsou na českém území nejvíce dotčeny obce Hrádek nad Nisou a Oldřichov na Hranicích. Tyto poklesy činí cca 3 až 5 mm za rok, na některých místech dosahují až 10 mm za rok.⁶⁶
- 78 Přínejmenším během posledních 30 let tak dochází k setrvalým poklesům terénu v této oblasti. Dlouhodobé poklesy terénu takového rozsahu přitom mohou mít výrazný negativní vliv na statiku staveb, resp. způsobovat škody na těchto stavbách.⁶⁷ V dotčené oblasti již jsou konkrétní škody na stavbách pozorovány.⁶⁸
- 79 **Zadruhé**, poklesy tohoto rozsahu nejsou pro daný region charakteristické a nelze je vysvětlit přirozenými geologickými procesy, tudíž je třeba za jejich příčinu považovat vnější faktory.⁶⁹ Zásadním vnějším faktorem v tomto regionu je přitom právě těžební činnost v dole Turów. Podle satelitních snímků jsou tyto výrazné poklesy pozorovatelné zejména na území Hrádku nad Nisou, Oldřichova na Hranicích a německé Žitavy, tedy v lokalitách v blízkosti dolu Turów.⁷⁰ Příčinu poklesů terénu je bezpochyby třeba spatřovat v poklesech hladin podzemních vod způsobených těžební činností (viz výše body 65 až 71) a s tím souvisejícím sedáním terénu, jakož i přímo v těžební činnosti.⁷¹
- 80 **Zatřetí**, tento aspekt byl hrubě podceněn v celém procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Rozhodnutí EIA sice připouští důsledky těžební činnosti v podobě poklesů terénu

⁶⁴ Podle posledních informací z října 2020 je stěna dokončena ze 70 %. Viz Příloha A.29, str. 300 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶⁵ Viz Příloha A.25, str. 242 v souvislém číslování příloh návrhu. Viz též Příloha A.30 (Odborný posudek soudního znalce v oboru těžba), str. 304 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶⁶ Viz Příloha A.31 (Zpráva České geologické služby), str. 334 a 339 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶⁷ Viz Příloha A.30, str. 307 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶⁸ Viz Příloha A.32 (Dokumentace čerstvých škod na budovách), str. 342 až 344 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁶⁹ Viz Příloha A.31, str. 338 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷⁰ Viz Příloha A.31, str. 326 až 328 v souvislém číslování příloh návrhu. Viz též Příloha A.33 (Odborný posudek dopadů na německé území), str. 407 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷¹ Viz Příloha A.30, str. 307 a 312 v souvislém číslování příloh návrhu.

(od 5 do 15 mm), zároveň však uvádí, že se poklesy mají na českém území dotknout pouze zemědělsky obhospodařovaných ploch bez stavebních objektů.⁷² Dle dokumentace EIA by v obydlených oblastech na české straně (Uhelná a Oldřichov na Hranicích) neměly žádné poklesy terénu nastat.⁷³ Tyto předpoklady však neodpovídají skutečnosti, neboť skutečně naměřené poklesy terénu na české straně zasahují i obydlené oblasti, kde způsobují škody na stavebních objektech (viz výše body 77 a 78).

- 81 **Začtvrté,** na základě výše uvedeného lze důvodně předpokládat, že další rok těžební činnosti v dole Turów by způsobil pokles terénu v dotčených oblastech o minimálně 5 až 10 mm, s ohledem na zrychlování odtoku vody z českého území (viz výše bod 66) však lze důvodně předpokládat, že tento pokles bude ještě výraznější – 1 až 3 cm.⁷⁴ Tím by došlo k prohloubení dopadů na statiku staveb, resp. k dalším škodám na těchto stavbách. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že po mnoha letech poklesů terénu může i pokles za jediný další rok vést k výrazným škodám. Jinak řečeno, pro některé nemovitosti může být právě pokles za další rok příslovečnou „poslední kapkou“.

IV.2.3. Shrnutí

- 82 Z výše uvedeného vyplývá, že pokud by v těžební činnosti v dole Turów bylo pokračováno přibližně další rok do očekávaného vynesení rozsudku o souběžně podané žalobě, došlo by k závažné a nezvratné újmě v podobě dalších poklesů hladin podzemních vod a ohrožení dodávek pitné vody pro cca 10 000 lidí a v podobě dalších poklesů terénu a prohloubení dopadů na statiku staveb, resp. jejich poškození. Podmínka naléhavosti je tedy splněna.

IV.3. K OTÁZCE VÁŽENÍ ZÁJMŮ

- 83 Česká republika je přesvědčena, že vážení proti sobě stojících zájmů rovněž opodstatňuje nařízení požadovaného předběžného opatření.
- 84 Na jedné straně stojí zájem České republiky zabránit závažným a nezvratným negativním důsledkům spojeným s pokračováním těžební činnosti v dole Turów, jež aktuálně probíhá protiprávně (viz výše body 63 až 82). Na druhé straně stojí dle dřívějších vyjádření Polska socioekonomické dopady spojené se zastavením těžby a energetické dopady v souvislosti s výpadkem dodávek hnědého uhlí z dolu Turów do blízké elektrárny.
- 85 Při porovnání těchto zájmů musí převážít zájem chráněný Českou republikou.

⁷² Viz Příloha A.3, str. 11 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷³ Viz Příloha A.3, str. 10 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷⁴ Viz Příloha A.30, str. 312 v souvislém číslování příloh návrhu.

- 86 **Zaprvé**, jak již bylo popsáno výše v bodech 63 až 82, Česká republika se snaží zabránit dalším poklesům hladin podzemních vod a ohrožení zdroje pitné vody pro cca 10 000 obyvatel, jakož i dalším poklesům terénu a s tím souvisejícím materiálním škodám na stavbách na českém území. Obě skupiny škod jsou závažné a nezvratné, přičemž dotčená veřejnost ani Česká republika nemají účinnou možnost zabránit jejich vzniku.
- 87 Zároveň je třeba upozornit, že krom konkrétněji identifikovatelných škod popsaných výše by další klesání hladin podzemních vod mělo též mnoho významných sekundárních dopadů na české území. Masivní úbytek vody a vysychání půdy narušují celý ekosystém v dotčené oblasti, zhoršují využitelnost půdy pro zemědělské účely, způsobují pokles cen nemovitostí v regionu, úbytek obyvatel a tím postupně celkový úpadek regionu.⁷⁵
- 88 **Zadruhé**, obtíže, kterým by Polsko čelilo při nařízení požadovaného předběžného opatření, zdaleka nedosahují stejné úrovně závažnosti.
- 89 Pokud jde o energetické dopady, pozastavení těžební činnosti v dole Turów není nutně spojeno s přerušením činnosti blízké elektrárny. Dodávky hnědého uhlí z dolu Turów lze nahradit dodávkami z jiných hnědouhelných dolů na území Polska⁷⁶ či jiného státu, případně ze zásob. K omezení výroby elektřiny tedy vůbec nemusí dojít.
- 90 Zároveň je výroba energie z uhlí v Polsku na ústupu, do roku 2030 má postupně dojít ke snížení podílu uhelné energetiky ze současných 80 % na 37,5 %.⁷⁷ Samotná elektrárna Turów v posledních dvou letech pracuje pouze v polovičním režimu z důvodu ztráty konkurenceschopnosti produkce energie z hnědého uhlí (zejména kvůli vysokým platbám za emisní povolenky).⁷⁸ S ohledem na nutnost plnit očekávané závazky související se Zelenou dohodou pro Evropu,⁷⁹ Mechanismem pro spravedlivou transformaci⁸⁰ a rovněž se schváleným cílem EU k dosažení klimatické neutrality do roku 2050⁸¹ je zřejmé, že výroba elektřiny z hnědého uhlí by v každém případě měla postupně klesat ve prospěch jiných energetických zdrojů.

⁷⁵ Viz Příloha A.30, str. 307 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷⁶ V Polsku jsou v provozu další 4 hnědouhelné doly, viz <https://euracoal.eu/info/country-profiles/poland/>.

⁷⁷ Viz Příloha A.34 (Energetická politika Polska do roku 2040), str. 439 v souvislém číslování příloh návrhu.

⁷⁸ Viz <https://wysokienapiecie.pl/28871-elektrownia-turow-bedzie-pracowac-ale-w-coraz-trudniejszym-otoczeniu/>

⁷⁹ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro dosažení klimatické neutrality a mění nařízení (EU) 2018/1999 (evropský právní rámec pro klima) (COM(2020)80 final).

⁸⁰ Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Fond pro spravedlivou transformaci (COM(2020)22 final).

⁸¹ Viz <https://www.consilium.europa.eu/media/41768/12-euco-final-conclusions-en.pdf>, bod 1.

- 91 Pokud jde o socioekonomické dopady, provozovatel dolu Turów dlouhodobě snižuje počet zaměstnanců. Dle informací z roku 2018 pracovalo v dole již pouze 2486 osob,⁸² přičemž v roce 2021 má dojít k dalšímu významnému propouštění.⁸³
- 92 Zároveň jsou případné sociální dopady související s útlumem těžební činnosti již nyní v Polsku řešeny. V průběhu nejbližších 10 let by mělo být s využitím fondů EU vynaloženo 13,4 mld. EUR na zmírnění sociálních dopadů v rámci nejvíce postižených regionů. Díky těmto investicím by mělo vzniknout 300 tisíc nových pracovních míst spojených s obnovitelnými zdroji, jadernou energetikou, elektromobilitou, digitalizací, zateplováním budov apod.⁸⁴
- 93 Uvedeným dopadům je tedy možné předejít, nebo je lze řešit pomocí existujících nástrojů.
- 94 **Zatřetí**, také zásada obezřetnosti uplatňovaná v oblasti ochrany životního prostředí⁸⁵ vede k tomu, že nad řešitelnými a v zásadě pouze ekonomickými obtížemi Polska musí převážít zájem České republiky na ochraně hladin podzemních vod a stability terénu, jakož i celého ekosystému, na nichž hrozí vznik vážných a nezvratných škod.
- 95 **Začtvrté**, je třeba zdůraznit, že k vážení dotčených zájmů dochází v situaci, kdy Polsko v mnoha ohledech zjevně porušilo unijní právo. Důvodem byla patrně snaha maximálně urychlit povolovací proces (obecně viz též výše bod 6), aby nedošlo k přerušení těžby, což platí zejména pro rozhodnutí o okamžité vykonatelnosti rozhodnutí EIA a pro faktické nepromítnutí rozhodnutí EIA do báňského povolení do roku 2026.
- 96 Dle ustálené judikatury přitom ani obava z interních obtíží, byť nepřekonatelných, nemůže odůvodnit, že členský stát neplní své povinnosti vyplývající z unijního práva.⁸⁶ Tím spíše není možné, aby byly ekonomické zájmy členského státu shledány za převažující, když tento členský stát způsobil situaci odporující unijnímu právu, která závažně a nezvratně poškozuje životní prostředí v jiném členském státě.
- 97 V této souvislosti lze upozornit, že předchozí povolení k těžební činnosti platilo po dobu 26 let a konec jeho platnosti k 30. dubnu 2020 byl po celou dobu znám⁸⁷, tudíž Polsko mělo dostatek času na to, aby další povolovací řízení proběhlo v souladu s unijním právem.

⁸² Oproti 5965 osobám v roce 1999, viz <https://kwbturow.pgegiel.pl/O-oddziale/Pracownicy>.

⁸³ Viz https://eko-unia.org.pl/wp-content/uploads/2020/12/green-rich-deal-listopad_Spirydowicz.pdf, str. 15.

⁸⁴ <https://www.gov.pl/web/klimat/minister-kurtyka-polityka-energetyczna-polski-do-2040-r-udziela-odpowiedzi-na-najwazniejsze-wyzwania-stojace-przed-polska-energetyka-w-najblizszych-dziesieciolaciach>.

⁸⁵ Viz usnesení *Komise v. Polsko*, C-441/17 R, body 42, 60 a 63.

⁸⁶ Viz usnesení *Řecko v. Komise*, T-52/12 R, bod 42.

⁸⁷ Viz Příloha A.5, str. 25 v souvislém číslování příloh návrhu.

- 98 **Zapáté**, rovněž je třeba zohlednit, že podle polského práva nemůže být báňské povolení zrušeno po uplynutí jednoho roku od zahájení v něm uvedené činnosti (viz výše bod 21). Pokud by Soudní dvůr v rámci řízení o souběžně podané žalobě uznal argumenty České republiky a rozhodl o protiprávnosti povolené těžby, je zjevné, že zajištění nápravy by bylo v rámci polského práva obtížné. Nařízení předběžného opatření by napomohlo iniciovat potřebné kroky v době, kdy to podle polského práva je ještě možné.
- 99 **Zašesté**, při vážení zájmů lze rovněž zohlednit, že Česká republika učinila maximum, aby tento spor mohl být vyřešen mimosoudně.
- 100 České orgány během povolovacího řízení i po jeho dokončení opakovaně kontaktovaly polské orgány a žádaly o poskytnutí potřebných informací, resp. o nápravu situace.⁸⁸
- 101 V listopadu 2020 po ústním jednání před Komisí iniciovala Česká republika jednání nad konkrétními návrhy řešení.⁸⁹
- 102 Po vydání odůvodněného stanoviska Komise, které potvrdilo existenci mnoha porušení unijního práva, Česká republika v lednu 2021 pozdržela další právní kroky, aby mohlo dojít k jednání na úrovni regionálních samospráv.⁹⁰
- 103 V poslední snaze vyhnout se podání žaloby iniciovala Česká republika jednání delegací vedených ministry zahraničních věcí dne 12. února 2021 ve Varšavě.
- 104 Česká republika je připravena i během řízení před Soudním dvorem s Polskem dále jednat za tím účelem, aby Polsko přijalo plnou odpovědnost za dopady těžební činnosti na české území.
- 105 **Zasedmé**, v zájmu urychlení vyřešení celé záležitosti požádala Česká republika v souběžně podané žalobě o přednostní projednání věci dle čl. 53 Jednacího řádu Soudního dvora.⁹¹
- 106 Z výše uvedeného vyplývá, že i na základě vážení dotčených zájmů je třeba přistoupit k bezodkladnému pozastavení těžební činnosti v dole Turów.

⁸⁸ Konkrétně dopisy ze dne 8. ledna 2020, ze dne 16. ledna 2020, ze dne 19. března 2020, ze dne 31. března 2020, ze dne 7. července 2020 a ze dne 30. října 2020.

⁸⁹ První jednání se konalo dne 19. listopadu 2020, následně Česká republika zaslala Polsku dne 23. listopadu 2020 konkrétní návrh řešení. Další jednání se konalo dne 27. listopadu 2020.

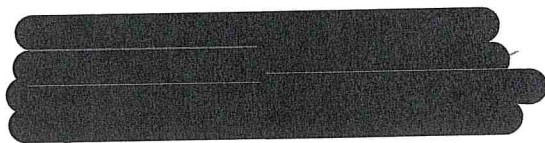
⁹⁰ Polská strana byla tímto způsobem kontaktována již 13. ledna 2021.

⁹¹ Viz usnesení *Komise v. Polsko*, C-441/17 R, bod 77.

V. NÁVRH ROZHODNUTÍ

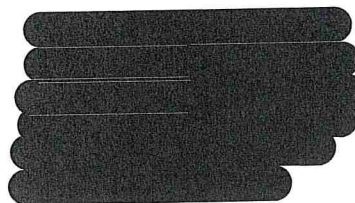
S ohledem na výše uvedené Česká republika navrhuje, aby Soudní dvůr:

- nařídil Polské republice bezodkladně pozastavit těžební činnost v dole Turów až do vyhlášení rozsudku, jímž bude skončeno řízení o žalobě podané Českou republikou proti Polské republice ohledně porušení unijního práva v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení k těžební činnosti v dole Turów, a
- uložil Polské republice náhradu nákladů řízení.

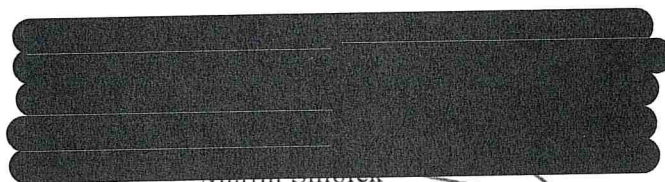
Lucie Dvořáková

Zmocněnkyně pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

Jiří Vlášil

Zmocněnec pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

Vládní zmocněnec pro zastupování
České republiky před Soudním dvorem EU

SEZNAM PŘÍLOH

Označení přílohy	Název přílohy	Počet stran	Odkazy v návrhu (strana a bod)	Číslo stran v souvislém stránkování
A.1	Mapa oblasti	1	s. 3 / b. 4	1 až 2
A.2	Dokumentace SEA – Projekt změny místního plánu územního rozvoje města a obce Bogatynia povrchového dolu hnědého uhlí území v oblasti vesnice Opolno-Zdrój: Přeshraniční dopad	1	s. 3 / b. 4	3 až 4
A.3	Dokumentace EIA – Pokračování těžby hnědouhelného ložiska Turów – Zpráva o vlivu na životní prostředí (Bogatynia, červenec 2019)	6	s. 3 / b. 4 s. 14 / b. 65 s. 15 / b. 66 a 69 s. 18 / b. 80	5 až 11
A.4	O. Nol, K. Nešetřil, J. Skořepa, A. Pacl. Vliv dolu Turów na hladiny podzemní vody v české části žitavské pánve – hydraulický model proudění podzemních vod. Podzemná voda, XIII 2/2007	10	s. 3 / b. 4	12 až 22
A.5	Koncese č. 65/94	2	s. 3 / b. 5 s. 20 / b. 97	23 až 25
A.6	Zpráva o dopadech polského zákona o změně geologického a těžebního zákona a jiných zákonů (Ustawa z dnia 15 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo geologiczne i górnicze oraz niektórych innych ustaw)	2	s. 4 / b. 6	26 až 28
A.7	Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	9	s. 4 / b. 7 s. 13 / b. 57	29 až 38
A.8	Rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi o udělení režimu okamžité vykonatelnosti ze dne 23. ledna 2020	6	s. 4 / b. 7	39 až 45
A.9	Žádost o změnu koncese č. 65/94 na těžbu hnědého uhlí a doprovodných nerostných surovin z hnědouhelného ložiska Turów týkající se jednorázového prodloužení termínu platnosti koncese o 6 let	21	s. 4 / b. 8 s. 12 / b. 57	46 až 67
A.10	Emaily polského ministerstva klimatu ze dne 3. prosince 2020	1	s. 4 / b. 8	68 až 69

A.11	Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 13. února 2020	2	s. 4 / b. 8	70 až 72
A.12	Dopis GDOS ze dne 5. března 2020	2	s. 4 / b. 8	73 až 75
A.13	Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 20. března 2020	4	s. 4 / b. 9 s. 11 / b. 49 s. 12 / b. 57 s. 13 / b. 57 a 58	76 až 80
A.14	Překlad dokumentu Rozhodnutí polského ministra klimatu ze dne 20. března 2020 do češtiny	6	s. 4 / b. 9 s. 11 / b. 49 s. 12 / b. 57 s. 13 / b. 57 a 58	81 až 87
A.15	Email polského ministerstva životního prostředí ze dne 7. září 2020	1	s. 5 / b. 9	88 až 89
A.16	Podnět Evropské komisi předkládaný v souladu s článkem 259 SFEU Českou republikou ve věci porušení unijního práva Polskou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení těžební činnosti v dole Turów	53	s. 5 / b. 10	90 až 143
A.17	Odůvodněné stanovisko Evropské komise na základě článku 259 SFEU z důvodu sporu mezi státy ve věci údajného porušení unijního práva Polskou republikou v souvislosti s prodloužením a rozšířením povolení těžební činnosti v dole Turów	23	s. 5 / b. 11 s. 9 / b. 32 a 34 s. 10 / b. 40 a 42 s. 12 / b. 52 a 55	144 až 167
A.18	Výňatek z polského zákona ze dne 3. října 2008 o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí (Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko)	1	s. 6 / b. 18	168 až 169
A.19	Výňatek z polského zákona ze dne 9. června 2011 o geologickém a horním právu (Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze)	1	s. 6 / b. 19 a 20 s. 7 / b. 21	170 až 171

A.20	Výňatek z polského zákona ze dne 30. srpna 2002 o řízení ve správním soudnictví (Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi)	1	s. 7 / b. 22	172 až 173
A.21	Odvolání Greenpeace Česká republika proti rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	15	s. 10 / b. 38	174 až 189
A.22	Odvolání Libereckého kraje proti rozhodnutí Regionálního ředitele ochrany životního prostředí ve Wroclawi ze dne 21. ledna 2020	14	s. 10 / b. 38	190 až 204
A.23	Rozhodnutí měnicí koncesí č. 65/94	15	s. 11 / b. 49	205 až 220
A.24	Rozsudek Krajského správního soudu ve Varšavě ve věci Greenpeace Česká republika, z.s. proti ministrovi klimatu ze dne 8. září 2020 (DGK-VI.4771.35.2019.MN.14)	5	s. 13 / b. 58	221 až 226
A.25	Povrchový důl TURÓW: Stručné shrnutí současných i potenciálních budoucích negativních dopadů na poměry povrchových a podzemních vod na území České republiky – shrnutí (Výzkumný ústav vodohospodářský)	17	s. 14 / b. 65 s. 15 / b. 67 a 68 s. 16 / b. 72, 73 a 74 s. 17 / b. 76	227 až 244
A.26	Dopis Severočeských vodovodů a kanalizací ze dne 9. prosince 2020	2	s. 15 / b. 69 s. 16 / b. 72	245 až 247
A.27	Vývoj hladin podzemní vody v oblasti Hrádecka Libereckého kraje (Česká geologická služba)	9	s. 15 / b. 70 s. 16 / b. 75	248 až 257
A.28	Povrchový důl TURÓW: Stručné shrnutí současných i potenciálních budoucích negativních dopadů na poměry povrchových a podzemních vod na území České republiky – odborná studie (Výzkumný ústav vodohospodářský)	39	s. 16 / b. 75	258 až 297
A.29	Dopis GDOS ze dne 13. října 2020	2	s. 17 / b. 76	298 až 300
A.30	Posudek Ing. Daniela Prečucha týkající se negativních dopadů záměru rozšíření těžby v hnědouhelném dole Turów z pohledu stability horninového podloží	11	s. 17 / b. 76, 78 a 79 s. 18 / b. 81 s. 19 / b. 87	301 až 312

A.31	Zpráva České geologické služby týkající se satelitní detekce subsedience v blízkém okolí dolu Turów	27	s. 17 / b. 77 a 79	313 až 340
A.32	Obrazová dokumentace dokládající poškození staveb v obci Oldřichovice na Hranicích	3	s. 17 / b. 78	341 až 344
A.33	Odborný posudek ohledně přeshraničních dopadů pokračování těžby v hnědouhelném ložisku Turów na stav vod v Německu	79	s. 17 / b. 79	345 až 424
A.34	Energetická politika Polska do roku 2044	18	s. 19 / b. 90	425 až 443